

ПРАВО СЛАВИМО!

СВАРОГ

ЧАСОПИС
українців, про українців
і для українців

Київ 1997

Випуск 6

Українці!
читайте і поширюйте
Всеукраїнський язичницький
часопис «СВАРОГ»!

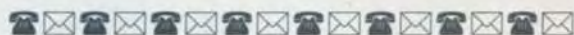
РЕДАКЦІЯ:

Галина ЛОЗКО - головний редактор
Анатолій БОГОРОД - комп'ютерний
набір і макетування
Вадим ШАПОШНИК - коректор

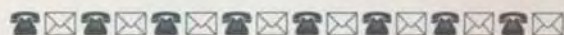
Як Отці наші,
Маємо очиститися
Мольбою в омовінні.
І митися, мольби творячи,
За чисті душі свої і тіла,
Яко Сварог уставив
Ті омовіння і Купалища,
І те вказав,
Що не сміємо те покинути.
І умиємо тіла,
І умиємо душі свої
В чистих водах живих
І підемо трудитися,
Всяк день мольби творячи
І суру п'ючи,
Як і Предки
раніше робили.

Гой, Дубе, Дубе,
Наш Діду любий,
Ходи в господу
До нашого роду.
На наших мужів дай свої сили,
Щоб злії духи їх не косили.
На наших мужів дай свої м'язи,
Щоб злії духи не рвали в'язи.
На наших мужів дай свої моці,
Щоб були з Перуном
На кожному кроці!

Громада Українських Язичників «Правослв'я»
Національно-культурне товариство «Світовид»
Реєстраційне свідоцтво № 468
Від 31.5.1995; 26.12.1996.

УВАГА! Нова адреса нашої редакції:
УКРАЇНА, 252061, Київ - 61 вул. Шепелева, 13,
Центр «Світовид», Галині Лозко.
Контактний телефон у Києві: (044) 488-43-32

© Сварог При передруці наших матеріалів посилання на «Сварог» обов'язкове!

ПРАВО СЛАВИМО !

СВАРОГ

Релігійно-історичний та науково-пізнавальний збірник
Громади Українських Язичників "ПРАВОСЛАВ'Я"

SVAROH

The religious historical and scientific cognizing magazine of Confession of the Ukrainian Native Faith "Pravoslavyya". It prints the materials from the history of religion of the ancestors of the Ukrainian people, theological works by professor Volodymyr Shayan, descriptions of customs and rites of ancient faith, authentic prayers, ritual song with notes, the calendar of holidays "Svaroh's Circle".

1997

ЗМІСТ

випуск 6

НОВИНИ.....3

Науково-теоретична конценренція
"Новітні релігії в Україні: стан, оцінка, прогноз"
Г. Лозко. Українське Язичництво і сучасність.
А. Починок. Через віки. Перемога на "Червоній Руті"
Дружня зустріч в Центрі "Світовид".

NEWS.....3

The conference is scientific - theoretical "The newest religions in Ukraine: a condition, evaluation, forecast".
H. Lozko. Ukrainian Heathenism and contemporaneity.
A. Pochynok. In one centuries.
Friendly get-together at centre "Svytovyd".

БОГОЗНАВСТВО.....7

В. Шаян. Проблема Української Віри.
Г. Лозко. Санскрит і Українська Віра
Г. Лозко. Берегиня: "Богиня чи Русалка?"

THEOLOGY.....7

V. Shayan. Pr. Problem of Ukrainian Faith.
H. Lozko. Sanskrit and Ukrainian Religion.
H. Lozko. Berehynja.

ВО ВРЕМ'Я ОНЕ.....21

Ярослав Орїон. Голос Предків

EVER.....21

Ya. Orion. Call of Primogenitors.

ХРАМИ НАШИХ ПРЕДКІВ.....27

В. Шапошник. Розрита могила.
В. Зореслава. Як поводитися під час Богослужби

TEMPLES OF OUR ANCESTORS.....27

V. Shaposhnyk. Open grave.
V. Zoreslava. Behaviour in a Temple.

АНТИХРИСТ.....33

П. Світояр. Привид Християнства
Руйнівні заповіді Ісуса Христа

ANTICHRIST.....33

Preacher Svitoyar. Christian ghost.
The destructive commandments of Christ

ВЕЛЕСИЧ (поезія).....39

В якого Бога вірив Шевченко?
Б. Фік. Шевченко і релігія

VELESYCH (poetry).....39

What in a God trusted Shevchenko?
B. Feek. Shevchenko and religion

КОЛО СВАРОЖЕ.....45

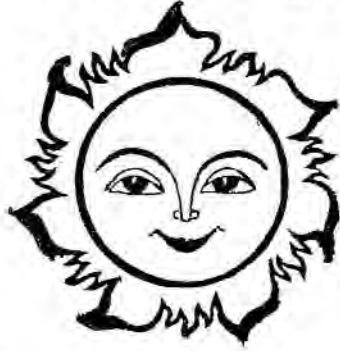
Купайло - Бог земної радості.

SVAROH'S CIRCLE.....45

Kupalo - God of earthly pleasure

УКРАЇНСЬКА ЯЗИЧНИЦЬКА ВІРА

- піднімає українську націю до рівня найвищої духовної досконалості;
- повертає народові втрачені шляхетні цінності;
- підносить свободу духу і національну гідність;
- загартовує стійкість і відпорність чужим ідеологіям.

СЛАВА ВЕЛИКА

"Слава Велика" - сучасний релігійний гімн Рідної Віри, що співається на урочистих Богослужбах. В ньому прославляються всі українські Боги, єдині у Сварзі та український народ - Дажбожий онук. Мелодія пісні-слави народна. "Слава Велика" виконується стоячи, піднесено і є одним з найвеличніших моментів Богослужби.

"Застороги нащадкам" - сучасне формулювання стародавніх норм моралі української Рідної Віри, якими має керуватися кожен рідновір-язичник у своєму повсякденному житті. Головна ідея "Засторог" - вірність своєму Роду і Народу, збереження його самобутності.

"Символ Віри" - основні засади віровчення Рідної Віри, в яких сформульоване українське Богорозуміння. Він читається віруючими як і щоденні молитви, а також є обов'язковим при обряді посвячення в Рідну Віру. "Символ Віри" - див.4 сторінку обкладинки.

Роду Українців
Славу співаймо! Слава!
А Рожаницям
Шану складаймо! Слава!

Слава Сварогу -
Нашому Богу! Слава!
Слава Дажбогу,
Слава Перуну! Слава!

Славу співаймо
Матері-Славі! Слава!
Слава Мокоші!
Лелі і Ладі! Слава!

Слава Симарглу й
Велесу-Богу! Слава!
Слава Стрибогу,
Навіки слава! Слава!

Хорсу-Ярилу,
Живі і Спасу! Слава!
Богу Купайлу
І Світовиду! Слава!

Праву співаєм
Славу Велику! Слава!
Дажбовим Внукам -
Ора нащадкам! Слава!

Боги й Богині -
Нам Берегині! Слава!
Слава Українцям
І Україні! Слава!

ЗАСТОРОГИ НАЩАДКАМ

ЗАСТОРОГА ПЕРША

Не цурайся Роду свого,
Його Звичаяу та мови:
Бо рідна Мова і Звичай
Зберігає енергію нації.

ЗАСТОРОГА ДРУГА

Не оскверняй Душу
Чужинськими звичаями;
Бо чужа пісня і молитва
Дає силу твоєму ворогові.

ЗАСТОРОГА ТРЕТЯ

Будь терплячим,
Але не допускай знущання
Над твоїми
Рідними Святинями.

ЗАСТОРОГА ЧЕТВЕРТА

Не руйнуй природу,
Серед якої живеш,
Бо цим ти відбираєш майбутнє
У своїх нащадків,
Зрубуєш гілку Роду свого.

ЗАСТОРОГА П'ЯТА

Не потурай ворогам
Свого народу;
Якщо треба -
Ставай до Священного Бою.

ЗАСТОРОГА ШОСТА

Не віддавайся в рабство,
Бо хто прийме рабську смерть,
Той у Вічність відійде рабом.

ЗАСТОРОГА СЬОМА

Не зраджуй
Віру Дажбожих онуків,
Бо чужа віра
Руйнує Дух і тіло,
Знищує націю.

(Волховник.- К., 1994)

НАУКОВО-ТЕОРЕТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

“НОВІТНІ РЕЛІГІЇ В УКРАЇНІ: СТАН, ОЦІНКА, ПРОГНОЗ”

11 липня 1997 р. в Будинку Вчителя (м. Київ) відбулась наукова конференція, організована Державним комітетом у справах релігій спільно з Християнсько-демократичною партією України, присвячена неорелігійним процесам сьогодення.

Конференція заслухала одинадцять доповідей про стан і перспективи розвитку різних релігійних напрямків в Україні. Цікавими й змістовними були доповіді представників Держкомрелігій: його голови доктора філософських наук Віктора Бондаренка "Новітні вірування на сучасній карті України", канд. філос. наук Миколи Новиченка "Східні релігії в Україні в контексті соціологічних досліджень" та канд. філос. наук, заступника начальника управління Держкомрелігій Василя Сапіги "Проблеми адаптації новітніх релігій в Україні".

Виступили також представники кількох неорелігійних громад, що діють в Україні і, зокрема, в Києві: Леонід Романюк - керівник пресслужби Центру громад товариства свідомості Крішни в Україні, Юрій Корольов - голова Київської громади Церкви Ісуса Христа святих останніх днів, Ніна Мельник - член Київської релігійної громади Багаї та ін., які ознайомили присутніх з історією та особливостями своїх віровчень.

Деякі виступи викликали щире здивування всіх учасників конференції. Так, Віктор Сливка - заступник Президента Об'єднання незалежних харизматичних християнських церков України (Повного Євангелія) так і не зміг пояснити, що означає термін "харизматичний", який переклав на українську мову словом "одарування" (?). Зате пан Сливка буквально ошелешив народними просторіччями на зразок (цитуюмо без змін): "Всім відомо, що світ поділяється на дві сторони - добро і зло, і це ніхто не може отвергнути... Я християнин на протязі тридцяти років і ми теж хочемо спілкуватися з владою... Людина - це об'єкт, який часто використовує діявол" і подібне в тому ж дусі.

Про Віру Наших Предків пан Сливка висловився так: "Якщо ті коріння злі, то треба зрікатися їх... Не хотять над цим задуматися. На цій почві виходять знов протівостояння... Саме більше мені подобається вчення Ісуса Христа, бо там є така любов, яка допоможе мені іскоренити зло". На закінчення своєї повчальної доповіді (чи проповіді?) він наївно заявив: "Бажаю вам любити свого царя (?) і Неньку Україну!" Гадаємо, що представник християн-харизматів достойно представив свою релігію.

Та це ще не всі сюрпризи цієї конференції. Чомусь ні в кого не викликала подиву емблема конференції. Нею став прапор Християнсько-демократичної партії, на якому на пом'ятому жовтому полотнищі жалюгідно скривлена блакитна літера "У" проткнута християнським символом страти. Шкода, українські язичники не знали, що на наукову конференцію треба приходити зі своїм прапором!

Голова партії пан В. Журавський у своєму виступі загалом подав наукове бачення проблем релігійного життя України, однак, зазначивши, що це вже шоста конференція "по зближенню релігій", не був послідовним у своїх діях. Ні в програмі конференції, ні у вступному слові організаторів не була чітко визначена мета цього зібрання, не було також ніякого заключного документа, ані відповідей на запитання, які витали в повітрі, але так і не прозвучали. Учасники конференції не змогли обмінятися думками з приводу заслуханих повідомлень - все це нагадувало елементарний збір інформації. Голова ХДПУ оголосив, що круглий стіл з обміну думками відбудеться лише у жовтні 1997, після чого закрити конференцію.

Однак, це не завадило учасникам конференції поспілкуватися з головою Громади Українських Язичників "Православ'я" пані Галиною Лозко, доповідь якої викликала живий інтерес і чимало запитань.

С. Чабан

УКРАЇНСЬКЕ ЯЗИЧНИЦТВО І СУЧАСНІСТЬ

СЛАВА УКРАЇНІ ! Шановні пані і панове!

Я, людина нехристиянського віросповідання, не належу я й до неорелігійних конфесій.

Моя релігія була заборонена в 988 році на догоду політичним обставинам, створеним світовим імперіалізмом. Це була не тільки моя релігія, але й Ва-ша, тобто наша українська, етнічна, національна!

Мій науковий пошук і праця релігієзнавця, а також сучасне релігійне життя дали змогу сьогодні поглянути на релігійну боротьбу під кутом зору національної ідеї, розібратися в причинах руйнівних процесів, що відбуваються в релігійно-духовному, культурному, політичному й економічному житті України.

Якщо подивитися на всю історію людства з точки зору боротьби етнічних спільнот за місце під сонцем, то стають очевидними дві тенденції, які складають відому всім боротьбу протилежностей, як у сучасному світі, так і в давноминулих часах. Це, насамперед, прагнення етносів до збереження своєї самобутності, що переважно виявляється в етнізації суспільно-культурного і релігійного життя, та як протилежність - прагнення певних сил до світового панування, що виявляється в цілеспрямованій нівеляції етнічних (національних) особливостей шляхом космополітизації, інтернаціоналізації, проголошення пріоритетів "загальнолюдських" цінностей над національними.

Виникнення т. з. "світових" релігій, які краще було б назвати імперськими, стало першим кроком до руйнування гармонії людини з природою. Саме світові релігії перенесли божественність з природи на людину-засновника (пророка, вчителя). Вони оголосили нещадну боротьбу проти етнічних релігій, що призвело до втрати екологічних знань і розмивання етнічних спільнот, їх асиміляції іншими, т. з. "панівними" етносами.

Світових релігій три: *буддизм, християнство й іслам*. Якщо буддизм виник первісно як секта ведизму, і був відносно толерантним до інших віросповідань, то християнство й іслам, що походять з юдаїзму, виявилися ворожими і руйнівними для етнічних релігій. Нагадаємо, що поняття секта означає вчення чи напрямок, що відокремився від основної пануючої релігії. Саме з цієї точки зору християнство є сектою юдаїзму, що переросла в світову релігію.

Неорелігії є одним із способів модернізації або навпаки архаїзації існуючих релігій. Вони часто є еkleктичною сумішшю кількох релігій чи теософських ідей. За способом створення, вони, як і світові, є штучними, тобто мають своїх засновників чи основоположників. Як правило, неорелігії є власними інтерпретаціями релігійного вчення, пропущеного через призму світогляду автора-засновника. Неорелігії, як і світові, також мають схильність

до світового панування, поширюються в усі країни шляхом місіонерства, створення міжнародних центрів тощо. Всі ці релігійні напрямки й організації, як правило, добре фінансуються.

До неорелігій можемо віднести й сучасні спроби створення всесвітніх релігій: "Роза мира" Андреева, Церква Муна "Єднання світового християнства" та ін.

Більшість неорелігій виникло на ґрунті християнства як різне трактування його догматів, віровчення, моральних правил, або як відчуття застарілості й потреби оновлення цих канонів. Та є неорелігії, що виникають як заперечення християнства, наприклад *силенкіянство*. Часто засновниками неорелігій керує манія величчя. Так, зовнішнє прикриття національними гаслами, дало змогу Леоніду Силенку створити нову, тобто свою власну релігію з культом Пророка Силенка. Прошу не плутати цю неорелігію з Вірою наших Предків - Українським Язичництвом.

Місце українського язичництва - серед етнічних природних релігій. Воно є витоковим, традиційним для України.

Українське язичництво в широкому значенні - це сукупність релігійних вірувань у їхньому еволюційному розвитку, які побутували на теренах України, включаючи: релігію племен найдавнішої доби, які прийнято вважати предками українців як в етнічному, так і в культурно-історичному планах; релігію східно-слов'янських племен Київської Русі до прийняття нею офіційного християнства; народно-побутову релігійність, що існувала паралельно з християнством протягом тисячоліття; сучасне відроджене язичництво. У вужчому розумінні - це традиційна національна релігія українців.

Термін язичництво - нейтральне слово прийняте не тільки в науці, воно зафіксоване в писемній пам'ятці - Велесовій Книзі, і не має негативного забарвлення. *Язык* - давньослов'янське *народ*, тобто сучасне *етнос, нація*.

Теологічні та світоглядні засади українського язичництва свідчать про його самодостатній рівень як ідеологічного підґрунтя самозбереження українського етносу. Це українські культу, що формують екологічне мислення і поведінку: Культ Матері-Землі, Вогню-Сварожича, Культ Предків, Культ Дерева (лісу), Хліба, Живої Води та ін. Українські таїнства та обряди, що дожили до наших днів: творення Роду, Смерті й Безсмертя, священної пожертви, посвяти, освячення зброї, благословення, очищення чотирма стихіями (землею, водою, вітром і вогнем), освячення шлюбу, наречення дитини, обряди Кола Сварожого (річного календаря), що узгоджуються з астрономічними ритмами космосу.

Моральні норми язичника-рідновіра відображають насамперед національні цінності й пріори-

тети: любов до свого Роду і Народу, Мови. Звичаїв, працьовитість, активна позиція в житті, почуття господаря на своїй землі, взаємоповага між представниками свого і сусідніх народів, але водночас - людська гідність, відпорність всьому ворожому, засудження рабства й зверхності, чужопоклонства, неприпустимість зради.

Між людиною й Богом взаємовідносини довіри, а не страху. Бог - батько, отже, ми - не раби божі, а Дажбожі сини й онуки.

Відхід від етнічних релігій для багатьох народів став причиною занепаду, втрати духовних орієнтирів, відриву від свого національного коріння, зміни ментальності, позбавлення етнічного імунітету, - і, як результат, - зниження рівня національної свідомості, що відкрило шлях духовному й фізичному рабству.

Нині, коли прогресивна частина людства зрозуміла, що християнські цінності не виправдали сподівань на покращення людства, коли людство постає перед загрозою екологічної катастрофи, згадали про багатовіковий досвід своїх предків. Нині відродження природних релігій відбувається саме на ґрунті етнічних культур. Це закономірний еволюційний процес. В 1996 р. створена Європейська Асоціація Природних релігій, засновано й діє 90 громад національних релігій в різних країнах світу.

Громада Українських Язичників "Православ'я" створена в Києві в 1993 р. Назва громади пояснюється з текстів Велесової книги, що становлять основу віровчення: *Право* - світ Богів, які правують Всесвітом, тобто космічний закон, *славлення* - язичницьке богослужіння.

Відроджуючи державу, шукайте істину, але, шукаючи істину, не топчíte її ногами!

Слава Дажбогу і Всім Українським Богам, єдиним у Сварзі!

ЧЕРЕЗ ВІКИ

З 27 квітня по 7 травня 1997 року в місті Харкові проходив V Всеукраїнський фестиваль-конкурс сучасної сстрадної пісні "Червона Рута - 97", на якому першу премію серед колективів популярної музики було одногосно присуджено гурту українського автентичного співу "Радослав" (м. Харків)

В конкурсах, які проходили в усіх областях України брало участь близько 3000 юнаків і дівчат і тільки 260 з них приїхали на фінал у Харків. На фінал організатори із "резерву" викликали гурт автентичного співу "Радослав", який очолює Віталій Тарасюк. Особливістю творчого почерку цього гурту було незвичне поєднання сучасних танцювальних ритмів з язичницьким українським обрядовим фольклором. В цей час директор "Червоної Руги" Тарас Мельник задумано запросив до співпраці і молодого етнохореографа Анатолія Богорода, який працював з "Радославом" протягом всього конкурсного часу від початку до перемоги...

Цей гурт на конкурсі завоював I премію, піднявши до танцю майже усіх глядачів виконанням купальської пісні "Ходить кониченько"...Усі харківські газети були одностайними. Одна з них повідомляла у статті "ХАРКІВСЬКА ПУБЛІКА ДИВУЄ, ГУРТ "РАДОСЛАВ" ШОКУЄ!": "Не менш цікавим... для глядачів виявився другий день фестивалю, у який змагалися представники популярної музики. Особливих відкриттів не було, крім виступу гурту "Радослав". Раніше цей гурт завоював популярність автентичним співом. Публіка, яку складає 14-20-річна молодь, шаленіла від того, що дійшло до нас з глибини віків..."

ДРУЖНЯ ЗУСТРІЧ В ЦЕНТРИ "СВІТОВИД"

Нещодавно в Україні з двотижневим візитом перебував достойний Старший Проповідник Української Рідної Віри міста Гамільтон (Канада) Мирослав Ситник. 24 липня він відвідав Центр Відродження української культури "Світовид" у м.Кисві, де зустрівся з Громадою Українських Язичників "Православ'я", оглянув Музей Велесової Книги.

Достойний Старший Проповідник Мирослав розповів про життя наших Побратимів у Канаді, зазначивши, що члени Громади Рідновірів м.Гамільтон - люди старшого віку, які емігрували з України переважно під час війни. Молодше покоління, яке народилось і виросло в Канаді, вже значно асимільоване - такий закон кожної еміграції. Тому, на жаль, в Громаді нема поповнення. Громада в Гамільтоні існує понад два десятироки, вже багато чого зроблено, хоча й в чужому оточенні. І ось нарешті вона дочекалася, що Україна здобула незалежність, тепер можна сподіватися, що справу, започатковану Великим Волхвом Володимиром Шаяном вже є кому продовжити в Україні. Відродження Рідної Віри можливе саме в Україні, де є молоді, освічені, національно свідомі українці.

Достойний Старший Проповідник Мирослав щиро привітав Побратимів і Посестер, які на Святі Перуна посвятилися в Рідну Віру, і вручив їм посвідчення. На цій дружній зустрічі було заявлено, що Громада Рідновірів міста Гамільтон визнає своїм центром столицю України місто Київ, як історичну Прабатьківщину Рідної Віри Українців, і доручає Достойному Старшому Проповіднику Мирославу вести переговори про канонізацію Громади Рідновірів м. Гамільтон як дійсного члена Об'єднання Рідновірів України з її підпорядкуванням Громаді Українських Язичників "Православ'я" і її духовному провідникові Достойній Волхвині Зореславі.

На честь високого гостя Громада Українських Язичників "Православ'я" влаштувала урочисту Братчину, де звучали пісні, висловлювались щирі побажання, дружні поради. В ході візиту гість відвідав також редакцію часопису "Сварог", переглянув відеозаписи телевізійних пере-

дач "Коло Свароже", познайомився з багатогранною діяльністю Громади у Відродженні Рідної Язичницької Віри Українців. Достойний Старший Проповідник Мирослав надав фінансову допомогу редакції "Сварога" на придбання необхідного редакційного устаткування.

Громада Українських Язичників "Православ'я" висловлює вдячність Побратимам і Посестрам з Громади Рідновірів м. Гамільтон та Достойному Старшому Проповіднику Мирославу Ситнику і бажає їм доброго здоров'я та всіляких успіхів.

Редакція

Володимир ШАЯН

ПРОБЛЕМА УКРАЇНСЬКОЇ ВІРИ

Історія України, як вона починається у хроніках християнських літописців, відбиває маленьку і тільки пізню частину справжньої і старовинної історії України. Ні один історик не має сьогодні про це сумніву. Починати історію України від християнства і декількох князів перед Володимиром, було б сьогодні неграмотністю історика як ученого.

Вже само "Слово про похід Ігоря" засвідчує ще в дванадцятому столітті, що була пам'ять і школа старої історії в лицарських і письменницьких кругах про часи Бусові, про часи готських дів над Руським Морем, про невідомі нам перемоги над Шаруканем, про цілі епохи названі там "віками", про "сьомий вік Трояна" - (а де ж шість перших?) - словом, була ціла величава історія, яку пробують учені відтворити із археологічних дослідів, із могил, із черепків, чи з розсіяних згадок у творах істориків інших народів.

Мусимо ствердити основний факт, що вся наша старинна історія пропала разом із приходом християнства. Залишилися її дрібні сліди в самих хроніках християнських монахів, які для слави династії княжого роду не могли не згадувати про їхніх предків, що княжили перед Володимиром на імперському престолі Києва.

Отже, на переломі цієї старинної і нової доби зустрічаємося з фактом зміни віри. Князь Володимир покидає слов'янсько-українську віру своїх предків і приймає віру християнську. За допомогою привезених чужих священиків і державного апарату поширює християнство переважно примусом і робить його державною вірою. Слід вже в цьому вступі ствердити, що це накинене згори християнство могло утриматися тільки завдяки своєрідній формі витвореного народом двовір'я, яке утрималося до сьогодні при постійній боротьбі, витискані чи затискані з боку християнської церкви та її апарату проти елементів і залишків староукраїнської віри. Висвітлення цієї боротьби мусить стати предметом окремих дослідів.

Всі історики погоджуються з тим, що цей факт зміни віри серед пануючої верхівки України мав переломне значення в її історії. Очевидно.

Що таке віра народу?

У вірі народу знаходять свій вияв найвищі розвоєві ідеали народу. Формуючи свою віру, нарід формує своє ставлення до Бога, до світу, до людей, до себе самого. Віра народу є виразом його духового розвитку. В її вияві складає нарід іспит із того, як високо піднявся він у розумінні Бога і світу. У вірі закріплює нарід свій образ Бога, тобто спосіб, як він його розуміє і бачить.

На певному ступені розвитку бачать народи Бога (чи теж Богів) антропоморфічно, себто уявляють собі його як наділеного цілою низкою людських прикмет.

Нарід із нахилами до жорстокості, з прагненнями підбивати, винищувати та упокорювати інші народи, буде уявляти собі Бога, як жорстокого тирана, як людину наділену "абсолютною" владою. Бог у такому уявленні гнівається, пиниться від злості, "розливає чашу свого гніву", тощо. Своє прагнення грабувати, мордувати і винищувати інші народи такий нарід проголосить як накази свого Бога. Цей "Бог" наказує йому вирізувати мечем усіх мужчин із кожного здобутого міста і дозволяє насилувати взятих в рабство жінок...

Інші народи уявляють собі своїх Богів як найкращих, ідеальних людей, наділених знову ж таки прикметами їх національного характеру. У своїх Богах плекають вони ідеали своєї людськості. Їхній Бог - це найкращий Чоловік, якого можна лише собі уявити. Це їхній ідеал людини, втілення національного розвоєвого ідеалу. В такому смислі можна сказати, що народи творять собі Богів на образ свій і подобу...

Так само закони релігійної етики відповідають ступеневі морального розвитку даного народу. Словом, віра народу дає нам уявлення про його духове життя. Вона є його виявом і рівночасно найвищим завершенням. По вірі народу можна пізнати найглибше душу і характер народу.

Не треба нічого доброго сподіватися від народу, віра якого наказує йому вирізувати мечем усіх мешканців міста і таким чином здобувати цілий світ. Було б смішно чекати від таких різунів спасіння, - це значить нагадувати риб, що повірили в "спасительство" чаплі.

Міряйте вартість народу по вартості його віри. Народ, який покидає свою віру, покидає свою душу, свої ідеали, іде на службу чужим Богам. Там він може бути тільки рабом або прислужником. Такий народ зрікається своєї духової самостійності. Визнає себе меншевартісним. І це почуття меншевартості перед чужою культурою і чужим духом буде його прокляттям. Такий народ може загинути на бездоріжжях своїх блукань, на яких він карається, покинувши свою віру.

Буде шукати захисту і спасіння в чужих Богів так довго, аж поки не зрозуміє, що своє спасіння зможе він знайти тільки у власній вірі.

Буде терпіти від зради, від руїни й від розколу. В різних таборах, за різні ідеали, ... будуть різатися сини одного Батька. Таку трагедію змальовує Яновський у повісті "Чотири шаблі". Буде він повторювати всяке зло і всяку погань світу...

На такі бездоріжжя заїде народ, який загубив свою віру. Не буде знати, що зло і що добре. Буде вічно хитатися і не буде в ньому єдності. Ніщо не буде для нього тривалим авторитетом. Не буде він цінити власних великих мужів і власних великих досягнень тому, що кожна цінність буде міряти чужою мірою. Великим буде тільки те, що є в чужинців. Власних цінностей він не зрозуміє і не оцінить.

Його провідникам, хоч би найбільшим буде бракувати авторитету віри. Муситимуть шукати цього авторитету серед чужинців... Чим значніші цінності загубив такий народ, тим більше буде його розгубленість і приниження.

На довгому шляху блукань міг він не раз загинути. Якщо не загинув, то це знак, що зберіг своє "Я" в якомусь закутку своєї душі. Останки своєї віри зберігав у залишках форм і звичаїв і того висловило, щоб відчув він свою окремішність, щоб зберіг себе як окремих народ. Залишки його власної віри зберегли його перед смертю. Хто позбувся в душі залишків цієї віри, відпав від народу. Цілими століттями зраджували його провідні верстви, - якраз ті, що пішли на службу чужим Богам, що затратили у своїй душі почуття духової окремішності. З іншого боку, якраз ті, що зберегли це почуття, змогли піднятися на героїчні висоти оборони цінностей народу, хоч навіть не повністю усвідомлених.

Народність збереглася у гуцлавині простолюддя. Там відкриють цю народність ті, які почали прозирати, і з того часу почнеться процес самоусвідомленого відродження народу.

Усі історики християнської школи... твердять, що культура України починається цією нещасною датою 988 р. Чи справді?

Що втратив народ із (втратою) своєї віри? Він утратив найбільшу свою цінність, свою героїчну літературу, а разом із нею свої героїчні ідеали, усвідомлення своєї окремішності, свій відмінний і єдиний шлях власного розвитку, найглибшу основу, джерело власної культури. Чи можна втратити більше? Але історики переконують, що українська культура починається з прийняття християнства.

На нещастя, "Слово про похід Ігоря" залишилося єдиним документом і пам'яткою української героїчної культури і літератури.

Словом, існувала багата і велика староукраїнська героїчна поезія. Північні билини, деякі місця в літописах, деякі народні думи, - це далекий відгомін зниклих світів. Що сталося з цією літературою? Які безглузді вандали посміли її знищити? Ця героїчна поезія і традиція пропали тому, що їх витиснуло і знищило християнство.

Бачимо отже, що українська героїчна література не тільки не починається з приходом християнства, але навпаки, вона з його приходом закінчується.

А скульптура?

Статуя Перуна, виконана з золота й срібла, напевно не була замовлена у Греції. Це мистецтво пропало. Заступила його візантійщина.

Сьогодні митці шукають українського стилю в мистецтві. Шукайте його на дні Дніпра!

Що ж говорити про мудрість народу, про його космогонію, мітологію, теологію, етику і т. д.? Не почалася українська культура в 988 р., а пропала. Почалася культура чужа.

Прийшов Бог, який каже про себе, що він є "зздрісний і мстивий" (Мойсей, V. 5. 9). Він наказує знищити вогнем усі святощі народу, всі гаї, жертівники, святині: "знищити дощенту всі місця, на яких служили (своїм Богам) народи, які ви здобудете... І порозвалюєте їх вівтарі і поламаєте їх статуї, спалите їх священні гаї і образи Богів їх порубаєте, і зтрете їхнє ім'я з цього місця". (Мойсей, V. 12, 2-3).

Шукаючи у світі всього, що там найкраще, найвище, найцінніше, можна загубити правду власної душі, найглибшу й найсвятішу.

Здавалося Володимирові, що він вибрав добре. Здавалося, що грецька віра буде служити державі і її величчю. Не знав він, що не можна здобути світ чужою правдою. Чужій правді можна тільки служити. Найгірший злочин у законі Мойсея це "служба чужим Богам". (Мойсей, V. 13. 6-17).

Переслідувана християнством віра народу і його правдива духовна культура мусили втікати в партизанку, в ліси і дебри, як перед наїздом орди. Вона збереглася в гуцлавині народу, на дні фольклору. В його звичаях і обрядах. В останках двовір'я. З цими народними обрядами і звичаями вела церква нещадну боротьбу. Якщо ця боротьба не вдалася, то це доказ прихованої сили, яка дімає на дні цих обрядів, сили правдивої Української Віри.

Ще в XVI столітті пише Вишенський довіг послання проти двовір'я, перераховує там календар народних свят, наказуючи прогнати в болота і нетрі звичаї народу.

Історія цієї боротьби вимагає знову ж таки окремої праці. Шекерик-Доників у вступі до видання колядок повідомляє, як боролися священники на Гуцульщині з Колядою ще в XX столітті.

Сьогодні при наявності і під натиском націоналізму боротьба церкви проти народності притихла. Інший ворог завершує боротьбу церкви з народними звичаями і обрядами.

Але вони вже увіковічені в наукових дослідженнях і працях. Вони виконали своє завдання зберігати українську народність, поки вона пробудиться як велика історіотворча нація.

Слід однак виразно ствердити, що коли народні звичаї й пребагатий український фольклор утрималися продовж тисячі літ, то це сталося всупереч волі і наставленню церкви, яка не змогла їх знищити. Вони виявилися сильніші за неї. Зрозуміло, чому саме вони відіграли таку важливу роль в збереженні окремішності українського народу в час, коли в церквах велися проповіді чужими мовами наїздників чи смертельних наших ворогів.

Коли, врешті, усвідомимо собі і оцінимо нігілістичний вплив церкви в добу феодалізму в питанні творення церковного денаціоналізму, коли зважимо, яку сумну роль відіграло християнство за часів Хмельницького і, який жахливий розбрат внесла справа церковних уній з католицизмом?

Коли зважимо, що увесь час існує двовір'я політичного і релігійного світогляду народу; коли зважимо нарешті, що церква продовж всього свого існування змагається за захоплення саме політичних впливів і навіть за світську владу в ім'я нігілістичного денаціоналізму? Коли зважимо те все і багато інших мотивів спокійно і безпристрасно, тоді справді зрозуміємо, що українська культура з прийняттям християнства не почалася, але закінчилася.

Що ж, таку помилку зробило багато народів. Правда, були такі, що зміцнилися ширенням християнства у великій імперії, а були такі, що були цим ширенням винищені. Але і одні, і другі по-своєму заплатили за цю помилку. Рано чи пізно доведеться їм пробудитися. Деякі вже усвідомили собі колючість шукання власної віри, деякі вже частково визволилися принаймні від залежності від Риму, центру католицького денаціоналізму і космополітизму. Зокрема, багато народів замкнуло дорогу Римові в його спробах завоювати світську владу у їх країнах.

Це питання зашироке, щоб його висвітлити в цьому місці. Залишимо кожному народові відповідати за вибраний, чи накинений йому шлях. Відповідаймо передусім за себе.

А письмо? - питає хтось нарешті. Письмо не є винаходом християнства. Його знали старовинні народи вже в четвертому тисячолітті перед християнською ерою. Письмо це загальний здобуток культури, хоч поодинокі народи і центри мають тут свої заслуги. Письмо було відоме в Україні і без християнства і задовго перед християнством. Початки письменності в історії світу й мандрівка цього мистецтва є предметом дослідів і теорій. Але ж залишається безсумнівним те, що письмо не християни винайшли, ані не стало воно їхньою монополією, хоч і на довгий час було їх монополією навчання грамотності в добу феодалізму.

Що ж залишається?

Чужі єпископи, чужа література, чужий дух, тисячолітній заблуд українського духа, безперервна боротьба і знищення української культури, залишається поважний нігілістичний вплив на почуття народної окремішності, залишаються заколоти і церковні спори, залишається безвихідь християнства, в якій опинилася геніальна визвольно-державна політика Хмельницького. З цього останнього факту про негативну роль церкви в часи Хмельницького доводить вже історик Грушевський.

Папа римський присилає посвячений меч польському королеві і пише листи за листами до польської шляхти, щоб вона воювала із схизматиками. А патріарх присилає подібний меч Хмельницькому, посвячений на гробі Христосовому, щоб замість державності і національної волі два народи билися за християнського Бога, а також за перемогу східної чи західної церкви. Знав добре це і Сковорода і Шевченко. Чи треба доказів?

А візантійське мистецтво? - ще буде хтось сумніватися. Невже такий здібний і мистецький нарід не виплекав би власного мистецтва, навіть коли б його колись не мав? Невже мистецтво нерозривно поєднане лише із якимось єдиним релігійним рухом? Невже і візантійське мистецтво не виростало на елліністичному ґрунті і орієнталістичних впливах? Вже Геродот засвідчує, що в час писаної ним самими історії були в Україні міста із численними святинями з дерева.

Що ж говорити про цілісність неперевершеного грецького мистецтва, яке у своїй суцільності було пов'язане із їх національною вірою, вірою Гомера і Гесіода.

Сотні доказів відомі сьогодні з археології, що мистецтво таке старе, як саме людство. Людина входить в історію саме як творець мистецтва. Ціла література існує вже від початку XIX століття, яка доводить велич власного мистецтва і власної літератури дохристиянської України.

Щобільше! Сьогодні стає добре відомим, що саме християнство перервало і знищило цей своєрідний процес української культури. Але все ж уперто і проти самих елементарних основ науки повторюється фраза, що тільки християнство із Візантії принесло в Україну мистецтво і культуру. Без неї ми мали б бути "дикунами" і "поганцями" без уявлення про письмо і яку-небудь культуру.

Отже це брехня про нашу дохристиянську безкультурність!

Коли зважимо далі найважчу втрату нашої дохристиянської історії, - про яку я згадував на початку, - тоді зрозуміємо на завершення, що це є втрата найбільша. Народ без історії є історичним безбатченком. Він позбувається основи основ - своєї національної свідомості. Ми втратили її найважливішу частину.

І врешті втрата самої віри - власної, нашої прастарої віри, виплеканої тисячами літ прапредками для наших правнуків, поглибила оце наше "безбатченківство" в історії, почуття без власного духовного ґрунту, без віри самої нації у своє власне завдання і велич призначення в історії . . .

Коли зрозуміємо втрату почуття своєї духовної і культурної первородності, . . . коли усвідомимо всі ті втрати нашої старовинної героїчної віри і літератури, про яку так виразно засвідчує "Слово", . . . тоді кожна незасліплена людина мусить признати, що баланс християнства в Україні є не тільки негативним, але нищівним.

Відродження нації не може бути завершене без відродження її власної віри, як виразу її відчуження Бога...

(Мова оригіналу відредагована згідно сучасних норм літературного мовлення. Скорочено)

САНСКРИТ І УКРАЇНЬСЬКА ВІРА

Замітки з порівняльного релігієзнавства

В II тисячолітті до н.е. серед індоєвропейських племен виділились арійські племена й поширилися далеко за межі Європейського континенту. Свій шлях вони почали з Центральної і Східної Європи і досягли Персії (Ірану) та Індії. Дослідження порівняльного мовознавства підтвердили відомості про найближчу спорідненість арійських племен з балто-слов'янськими, а також встановили місце їх первісного перебування - Південну Русь (Подніпров'я).

Як завойовники, арійці стали правлячою династією в Індії приблизно в 1500 р. до н.е. Але, не зважаючи на це, історія не засвідчує слідів антагонізму з місцевим населенням. Навпаки, арійці цілком толерантно поставились навіть до місцевих релігійних культів. Історія виникнення індоарійської мови починається з часу принесення арійської мови в Індію й створенням Гімнів Рігведи, які вже можна вважати пам'ятками індоарійської мови (близько 1200-1000 р. до н.е.).

Найпершими центрами санскриту стали Пенджаб, пізніше області Куру і Панчала. Не слід змішувати санскрит, ведійську та давньоіндійську мови. Давня індоарійська мова - поняття ширше, ніж санскрит, тому що в неї входило більше діалектів, ніж у санскрит, який також мав свої діалекти. Класичний санскрит (літературна мова) використовувався протягом двох з половиною тисячоліть і дожив до наших днів. Деякі лінгвісти вважають санскрит вже мертвою мовою. Однак, під час останнього перепису населення Індії кілька сот чоловік назвали санскрит рідною мовою. Це були, як правило, вихідці з вищих каст - брагмани. Отже, маємо право стверджувати, що санскрит існує не тільки в пам'ятках художньої, наукової, політичної, релігійної літератури, але й в усній розмовній мові. Традиція усного санскриту безперервна, але сфера його вживання обмежена - релігійно-обрядова, кастова.

Граматики санскриту за своєю досконалістю не має аналогів у світі. Санскритологи відзначають неперевершену точність лінгвістичного аналізу. Всі словоформи до найдрібніших деталей строго регламентовані і витримані в класичному стилі. Як же могла в такі давні часи скластися ця досконала граматична система?

Автором чи винахідником санскритської граматики був відомий індійський грамастик Паніні, який жив приблизно в 4 ст. до н.е. Ще давні індуси вважали Паніні Богонатхненним і не мали сумніву, що свої праці він написав під прямим навіюванням Бога Шіви. Однак, за легендами, його дитинство було невеселим: його вважали за

повного нездару і навіть вигнали зі школи. Та Бог Шіва змилювався над хлопцем і підняв його так високо в науках, що Паніні став творцем Божественної граматики санскриту і засновником власної граматичної школи. Саме слово *санскрит* означає "вишуканий, досконалий". Паніні в своїй праці "Аштадхьяї" встановив постійні форми граматики, що складаються з 4000 афоризмів неабиякої лаконічності. Ця лаконічність досягається системою точного алгебраїчного запису, єдиного серед граматичних шкіл світу.

Інтерес до граматики виник в Індії у зв'язку з необхідністю збереження в недоторканому вигляді всіх священних текстів Вед. Величезне значення в ритуалах надавалося тому, щоб кожне слово, вимовлене при жертвопринесеннях, було сказане з абсолютною точністю й правильною. Але слід пам'ятати, що мова Рігведи - найдавнішої літературної та релігійно-філософської пам'ятки індоєвропейської культури - значно архаїчніша, давніша від санскриту.

Релігійна свідомість Предків українців виникла на ґрунті найдавніших уявлень про Всесвіт, які нам залишили попередні цивілізації - трипільська, арійська, скіфська, слов'янська. На думку багатьох вчених (М. Сумцов, Є. Классен, Д. Чертков, В. Шаян, В. Абаєв, Г. Василенко та ін.), ведійська релігія була відома й на території України. Про це свідчить і Велесова Книга. Вже на Міжнародному симпозиумі з етнічних проблем історії Центральної Азії, що відбувся в 1981 р., вчені визнали, що первісною батьківщиною арійців треба вважати Північне Причорномор'я (Наддніпрянщину та Наддністрянщину). Тому цілком природно припустити, що Веди (Віди) могли складатися вихідцями з Придніпров'я або їхніми нащадками, котрі переселилися до Малої Азії та Індії, і тому ведійська міфологія має велике значення для реконструкції праукраїнських вірувань, записи яких до нас не дійшли.

Основа ведійської релігії - обоження сил Природи, вшанування культу Предків, славлення радості життя. Ці найголовніші риси мала й релігія українців-русичів до прийняття ними християнства. Поняття святості у ведійській релігії означало прилучення людини до космосу. Почуття святості як творчої сили дає просвітлення енергії духу й тіла.

Знання про вмирання й воскресіння небесного Вогню (Світла Дажбожого) відоме в Україні близько 10 тисяч років. Поклоніння Великій Матері - родоначальниці Богів - було поширене вже у верхньому палеоліті: зображення її знайдено

експедицією В. Даниленка в 1974 р., красномовно свідчить, що саме з території України цей культ поширився серед інших арійських народів. На малюнку чітко вирізняється вишита сорочка Матері Богів. Її візерунок - це відома трипільська спіраль, названа пізніше *меандром*.

В арійській вірі є вчення про культ Світла. Для арійця Світло - це життя і радість, а Темрява - смерть і страх. Протилежність і боротьба між добрими Богами Світла й Вологи та злими Богами Темряви й Засухи складала підґрунтя релігійного світогляду давніх індоєвропейців. Окремі риси міфологічних сюжетів, успадковані й слов'янами з індоарійської спільноти, дійшли до нас в українському обрядовому фольклорі. Так, індійський Йама після закінчення Золотого віку повертається на Гору Богів, де в блаженному саду одночасно світять Сонце, Місяць і Зорі, де панує вічне Світло і ніколи не настає Темрява. Порівняємо українську колядку, де в саду стоїть терем, в якому через три віконця одночасно світять Сонце, Місяць і Зорі. У Рігведі знаходимо й Бога Дьяуса (див. "Сварог" № 5, стор.11), спорідненого з давньоруським Дієм - Богом Денного Світла.

Основна ідея давньоарійського верховного Бога Світла проявляється в конкретному небесному світілі - Сонці, в його сліпучому блиску, в його променях, що вважаються життєдайними і очищуючими. Таке розуміння Сонця як Божества знаходимо в багатьох гімнах Рігведи й Авести, в багатьох українських (і взагалі слов'янських) замовляннях, що є давніми молитвами до язичницьких Богів. Про це свідчать і традиційні звертання до Сонця, починаючи з Авести, до "Плачу Ярославни" в "Слові о полку Ігоревім" і до українських замовлянь. Порівняємо: "Восхваляємо Сонце безсмертне, блискуче, що має швидкі коні" (Авеста); "Світле і трисвітле Сонце" ("Слово"); "Сонечко ясне, прекрасне" (українське замовляння). Такою ж давньою є й традиція уявлення й зображення Бога Сонця у вигляді Ока: Авеста називає Сонце "Оком Агурамазди", яке ніколи не дримає, завжди стежить за тим, що відбувається в світі. У слов'ян аналогічний образ зберігся в купальській пісні, де Сонце назване "Оком Лада": "Гей, Око Лада, ніч пропадає, бо Око Лада з води виходить, Ладове свято нам приносить". Так що і християнське "всевидюче око" не є чимось оригінальним, але запозичене ним з давніх релігій, насамперед давньоарійської.

Образ сонячних коней, відомий арійцям, дійшов до нас в образі коня слов'янського Бога Світовита, символу Світанку. В Індії представниками денного світла є кілька Богів: Бага, Арьяман, Митра, Варуна. Найвищим з них вважається Варуна, Бог вищого Неба, вартівий правди, вірності, прав і обов'язків людини по відношенню

до Богів. Варуна подібний до слов'янського Світовита своєю чотириликістю (він же близький до іранського Агурамазди). Жіночі Божества давніх арійців, пов'язані з родючістю, мають свої аналоги в релігіях усіх індоєвропейських народів. Так, іранська Богиня небесної вологи Ардвісура Анахіта, що буквально означає "чиста, непорочна", стала прототипом пізніших малоазійських і грецьких Богинь Місяця, які вважалися покровительками жіночих пологів, Берегинями здоров'я і життя новонароджених немовлят та породіль. В українській релігії їм відповідають Рожаниці, Богині Лада, Дана, Мокоша.

Бог блискавки і грому Індра у Ведах названий сином великого Бога-Отця Дьяуса. У слов'ян йому відповідає Перун, у балтійців - Перкунас. Бог-громовик у всіх арійських народів є покровителем воїнства. Ведійські гімни до Індри мають аналогії у Велесовій Книзі: "Слава Богу Перуну вогнекудрому, який стріли кидає на ворогів і вірно вперед веде по стежці. Тому що єсть той воїнам суд і честь, і яко златорун - милостив, всеправеден єсть!". Порівняємо у Ведах: "Підніми, багатий Боже, зброю, возвись душі наших воїнів, зміцни силу сильних, хай переможний клич залунає з бойової колісниці! Будь з нами, Індра!". Велесова Книга не тільки подає молитви до Перуна, але й має пряму вказівку на те, що Індра був відомий і нашим Пращурам: "Хай святиться ім'я його Індра, бо то є наш Бог серед Богів і Віди знає... Дитиною прийшов він із землі аріїв до краю Інського".

Дослідження Вед мають бути джерелом тлумачення основних положень слов'янського язичництва, стати основою реконструкції втраченого протягом тисячоліть знання Предків. На порівняльні дослідження арійсько-слов'янського релігієзнавства звернув увагу професор Володимир Шаян: "Рігведа є основним ключем для всяких сучасних і майбутніх спроб реконструкції нашої загубленої праарійської спадщини і традиції". Закликаючи вчених досліджувати ведійські тексти, значення слів і ритуалів, В. Шаян зазначав: "Але етимологічний зміст слова ніколи не може підмінити реально-ужиткового його змісту, зокрема в релігійних текстах, де власне віщун надає дуже часто звичайним ужитковим словам нового релігійно-ритуального чи філософського змісту".

Подаємо коротенький словник санскритських слів, які стали основою для головних релігійних понять: Сварог, Свар, Свастика, Світовид, Сонце, Рай, Щастя та інших. Враховуючи те, що графіка санскриту досить складна, а передача звуків латинськими літерами, як і українськими, не завжди може точно відтворити звучання слів, ми все ж, для зручності наших читачів, скористаємось українською абеткою.

Словник Ведійських Богів, які мають аналоги в Українській Вірі

Агні	Вогонь-Сварожич; Бог Вогню, який проявляється у всіх стихіях: на Землі, на Небі (Сонце), у Воді (при освяченні вод, річок, криниць). Вогонь-Сварожич арійцями шанувався насамперед як Бог Жертовного Вогню, що возносить (з димом) жертву до Богів. Саме тому його ще називали "вісником". Сварожич - Бог домашнього вогнища, "гість" у домі жертводавця. У Ведах існує мотив втечі Агні у води.
Адіті	Богиня Безкінечності, Вічності; Мати Богів; Велика Прамати.
Адітьї	Боги-сини Адіті; Боги-охоронці Закону Права (ведійське "Закон Рити"), серед яких Дажбог, Перун, Ладо, Доля та інші, що покровительствують різним сферам людського життя.
Анша	Бог Долі, близький до ведійського Бхаги - Долі (на відміну від слов'янської Долі - у Ведах Доля - чоловіче Божество).
Ар'яман	покровитель весілля, можливо, близький до нашого Лада.
Асури	дослівно "наділені життєвою силою"; епітет багатьох Богів.
Ахі Будхнья	дослівно "змій глибин": близький до слов'янського Водяника, живе на дні потоків, річок.
Ашвини, (Асвини)	два Боги-близнюки, які вранці й увечері об'їжджають землю на швидкій колісниці; близькі до слов'янських Спасів і до Рожаниць, бо є подателями всяких благ, спасителями і цілителями людей.
Аю	"жива істота племені" аріїв - Дух Пращура; близький до українського Домовика, Діда, Цура.
Бхага	Доля; податель великого багатства.
Ваджра	дослівно "палиця Бога Грому Індри" - Блискавиця.
Варуна	Бог Вседержитель, пов'язаний з первісним космічним океаном, охоронець космічного Закону Права (карає порушників цього Закону) - цим близький до Сварога. Але в парі з Мітрою (Мітра-Варуна) виступає символом поєднання Вогню й Води, де його сутністю є вода; пов'язаний з Ніччю, Місяцем, Таїною, Чарами. Людину він охороняє від страху, злих сновидінь, вартує їхні думки, дарує довге життя; покровитель співців; втілення світового порядку, покровитель підземного царства - цим близький до слов'янського Велеса. Образ Варуни у Ведах зазнав значних змін.
Ваю	Бог Вітру; Стрибог, Посвистач, Позвізд.
Вівасват	Бог Світанкового Сонця; Світовид, Дий.
Вішну	Всевишній.
Дадхікра	ім'я обожнюваного коня, ідентичного Коневі Світовита.
Дакшина	буквально "винагорода за жертвопринесення", Богиня, близька до нашої Зорі (Утрені), що означає вранішній час жертвопринесення.
Дану	буквально "волога", "потік"; мати Врітри, який стримує рухливість води; Індра-Перун убиває Врітру і випускає води - цей міф символізує кінець хаосу і початок Ладу.
Д'яус	Батько-Небо; виступає в парі з Матінкою-Землею.
Д'ява- Притхіві	парне Божество: Небо - і - Земля; чоловіче і жіноче начало Всесвіту, від шлюбу яких створений Світ (всі Боги і всі живі істоти та їхні діти); космогонічні міфи розповідають про роз'єднання (відділення) Неба і Землі та укріплення їх оремо. Велесова Книга розповідає про щорічні обряди шлюбу Землі й Неба.
Індра	Бог Грому і Війни; те саме, що й Перун. Йому у Ведах присвячно 250 гімнів (більше, ніж будь-кому з Богів). Воїнські подвиги Індри виконують ще й космогонічну функцію: він породжує і підкріплює сонце, місяць, звільняє ріки і потоки, дає родючість полям.
Індрані	жінка Індри; жінка Перуна - Блискавиця.
Крішану	небесний стрілець-лучник, що охороняє Сому (священний напій).
Марути	Боги Бурі, грозового дощу, блискавиці; супутники Індри-Перуна і його помічники. Зображалися як натовп юнаків-близнюків у яскравих шатах, що мчать по небу на колісницях, викликаючи грім і проливаючи дощ.

Мітра	Всевишній Бог, що охороняє вселенський Закон Права; втілення світлого початку; епітет "Всевишній" у Ведах застосовується тільки до двох Богів: Мітри і Варуни; буквально "дружня угода"; можливо близький до Дажбога чи Сварога. Виступає в парі з Варуною як Закон єдності й боротьби протилежностей: правий - лівий, східний - західний, Сонце - Місяць, день - ніч, білий - чорний, літо - зима, космос - хаос, соціальний - природний, юридичний - магічний; пов'язаний з присягою при Вогні (в той час, як Варуна - при Воді, Землі). Міф про викрадення Варуною жінки Мітри близький до українського мотиву боротьби Велеса з Перуном (чи Дажбогом) за жінку і небесну отару корів (хмар).
Нава-ґва	Предки, що дали перші жертви Богам у вигляді 9 корів. (Пор. укр. Навья).
Намучі	мучитель - демон, переможений Індрию-Перуном.
Парджанья	Бог громової хмари та дощу; зображався у вигляді племінного жеребця, який запліднює все живе на Землі.
Притхіві	Земля-Мати; див. ще Д'ява-Притхіві.
Пушан	Бог охоронець доріг, покровитель тварин та матеріального добробуту; вірогідно, близький до Велеса. Народжений двічі: вночі на Півночі та вдень на Півдні. Його супроводжує Козел. Пушан є охоронцем людських шляхів, повелителем доріг (спасителем від хибних доріг), знавцем шляхів істини, шляхів до багатства, провідником душ шляхом Предків. Його волохатість пов'язана з підвищеною сексуальністю й родючістю, він також покровитель пастухів, поетів та співців, охоронець скарбів.
Рита	Вселенський закон Права - Закон круговороту Всесвіту, який підтримує космічний Лад (Порядок). Люди, що дотримуються Законів Права, приносять жертви Богам, здійснюють всі належні обряди, заповідані їм Богами. Права невидима смертним: "Закон закритий Законом", вона правується не іззовні, а зсередини самої себе (пор. укр.: "Права невідомо уложена Дажбом"). Рита, як і українська Права регулює рух Сонця, дощ, життя рослин, тварин, людей і діяння Богів - забезпечує збереження умов існування Всесвіту, людства і його моральних засад.
Родасі	жінка Марутів, що супроводжує їх у походах - Блискавиця. (давньоруське "Молонья").
Рудра	Бог Бурі - батько Марутів; втілення руйнівних сил, але одночасно - цілитель; втілює ідею родючості.
Савітар	Бог-Сонце, втілення животворної сили сонця; Дажбог, Світовид. Аналог давньослов'янському імені Світояр. Савітар поєднує три світи, три сфери Буття, тому його священним числом є три (Трійця); він - Бог щастя, розподілювач багатства, дарунків; дає силу, довгий життєвий строк, виганяє хвороби, охороняє від чарів, збуджує мислення; його молять про народження дітей. Його головна сутність - стимулювання добра, заохочення активності.
Сома-Ванша	Місячна династія арійських царів, до якої належали багато історичних осіб (героїв).
Сур'я	Око Боже - Сонце. Народжується на Сході, і, прославлений співцями, виходить із Небесних Воріт на небосхил; іноді зображується у вигляді золотосяйної птаці (пор. Мати-Слава з Велесової Книги), яка розганяє темряву й знищує ворогів, хвороби. Зцілює людей медом. Ушас вказує йому шлях.
Сур'я-Ванша	Сонячна династія арійських царів (пор. Дажбожі онуки), до якої належало багато історичних осіб (героїв).
Тваштар	Бог-Творець: створювач всіх форм (як живих, так і мертвих) у Всесвіті; зображався з топірцем в руці як майстер; аналог Сварога. Його епітет "прекраснорукий", бо він є майстром-творцем прекрасних форм. Він викував колісницю для Індри-Перуна та чудесну чашу (місяць) для Соми, зброю для Брагманів; він покровитель шлюбу, приносить насіння, потомство, допомагає вагітним. Він батько Триглава. Зображався із золотими руками.
Ушас	Богиня Вранішньої Зорі; зображається прекрасною дівкою в сяючих шатах, що проганяє свою сестру Ніч, пробуджує й щедро обдаровує людей.
Шушна	демон Засухи (укр. Суховій), переможений Індрию-Перуном.
Яма	цар мертвих - первісно перша людина, яка вказала людям шлях смерті (тобто перевтілення); перебуває в найвищому Небі Сварога.

Короткий словник

санскритських релігійно-філософських понять

Санатана	мудрець, один із чотирьох духовних синів Брахми.	Свар-га	1) небесний, рухаючий небо; 2) назва одного з семи світів, у який переселяються душі померлих праведників.
Сантана	поширення, продовження роду.		прагнучий до Раю.
Санто сана	задоволення, радість.	Сварга-кама	Баг
Савітар	Сонце.	Сварга-гамін	вознесений у Небо (Сваргу).
Савітрі	продукуюча, мати.	Сварга-марга	1) шлях на Небо; 2) Молочний Шлях (укр. Чумацький Шлях).
Сасвар	таємно, непомітно.		Царство Небесне (Свароже).
Сатван	воїн, борець.	Сварга-Райя	те саме, що й Сварга-Райя.
Сатьявант	істинний, правдивий; чоловік Савітрі.	Сварга-Лока	небесна Діва.
Сатья-Шравас	істинна слава; Святослав.	Сварга-стрі	Бог.
Сома	1) витка рослина, хміль; 2) священний напій, виготовлений з соку Божественної рослини; 3) Бог Місяця та його день - понеділок.	Сварга-Стгіта	мешканець Раю, небожитель.
Сома-Дева	Бог Сома.	Сваргаюкас	1) той, що веде до Раю; 2) той, що приносить блаженство.
Сотар	той, хто вичавлює сік для Соми.	Сваргі-я	той, що досягнув Раю.
Су-	1) префікс на позначення вищого ступеня якості; 2) префікс на позначення понять розмноження: родити, продукувати.	Сваргі-іт	благоденство, процвітання, удача, успіх, щастя.
Суварі	народжуюча.	Свасті	1) свастика (давньоарійський знак благополуччя і благоденства); 2) схрещення рук на грудях - магічний захист.
Су-Дева	істинний Бог; хранимий істинними Богами.	Свастіка	провідник до щастя.
Су-діва	прекрасний день.	Свасті-га	стан благополуччя.
Сура-пана	пиття священного напою.	Свастіта	той, що приносить благополуччя.
Сурі	Богиня.	Свастіда	благополучний.
Сур'я	Сонце, Бог Сонця.	Свастімант	благословення.
Сур'я-Свара	той, що має приємний голос; той, що звучить мелодійно.	Свасті-вас	здоровий, веселий, психічно нормальний.
Сур'я-вара	воскресіння Сонячного Бога.	Сва-стга	здоров'я, благополуччя, спокій.
Сва-бху	самовиникаючий; свій край, своя Земля, Батьківщина.	Свастгата	власне місце, дім, житло, Батьківщина.
Сва-бхумі	рідна Земля.	Свастгана	дихання.
Сва-дхарма	свій Закон, своя Віра.	Свасіта	завтра.
Сва-тантра	свобода, незалежність.	Свастана	спокійний, мирний.
Сва-юні	материнське лоно; рідне місце.	Сванта	збільшуватися, розширюватися, розбухати.
Свар	1) сварити; 2) звучати, оспівувати, сяяти; 3) Сонце, сонячний блиск, небо.	Свасті	побіліти (пор. укр. "білий світ").
Свара	голос, звук, нота, голосний звук.	Світ	білуватий, світлуватий.
Сва-Рай	самоуправляючий, самодержець.	Світисі	прояснення, просвітлення.
Свару	жертвний стовп.	Светана	випромінюючий біле світло; Місяць.
Сва-руші	власна воля, бажання, радість, натхнення.	Света-бгани	той, хто їде на білому коні (пор. слов'янського Світовіда).
Сварка	красивоспіваючий, восхваляючий.	Света-вага	білизна.
Сварга-гаті	відхід у Сваргу; смерть.	Свайтья	майбутнє щастя.
		Сво-васья	

Тексти священних гімнів Рігведи складалися арійськими мудрецами, довгий час зберігалися в усній формі. Не кожен жертводавець умів промовляти молитви чи підібрати необхідні слова до того чи іншого ритуалу.

Тому намагалися запам'ятовувати красиві поетичні словоформи, складені жерцями, співцями, поетами, знавцями ведійської міфології. Так зберігалися давні священні тексти. З виникненням писемності та граматики ці гімни були записані, тому ними зацікавилася багато вчених, літераторів і просто шанувальників старовини. Оскільки для відродження всіх арійських релігій ці стародавні тексти мають неоціненне значення, мусимо дослідити їх з точки зору порівняльного релігієзнавства і міфології та зробити переклад, пристосований до нових язичницьких ритуалів, відтворивши імена Богів ідентичних чи близьких до слов'янських. Пропонуємо таку реконструкцію одного з гімнів Рігведи, яку можна використовувати в Богослужіннях сучасних Громад Рідної Віри українців.

ДО ВСІХ БОГІВ

молитва під час жертвопринесення

Жертва прямує назустріч милості Богів.

О, Боги! Будьте милостиві!

Хай вона повернеться до нас Вашим благом,

Тим, що краще всіх знаходить

Правильний вихід із скрути.

Хай прийдуть до нас Боги з підтримкою,

Прославлені співами синів Сваргі!

Перун із силами Перуновими,

Стрибог із силами Стрибожими,

Лада із Рожаницями -

Хай дарують нам захист!

Хай захистять нас Рідні Боги:

Сварог, і Перун, і Вогонь-Сварожич,

Прабатько наш Род, і Дажбог

Хай вдовольнять нас у всьому!

Хай це нам щедро дарують Боги:

Сварог-Світовид і Дніпро-ріка,

Батько-Небо й Матінка-Земля.

*Авторизована реконструкція
Галини ЛОЗКО*

Тепер можемо відзначити, що при всьому багатстві санскритської лексики, не зустрічаємо жодного негативного значення, що стосується понять, похідних від Сваргі та Сварога. Навіть значення "сварити" швидше пов'язане зі звуком, піснею, сямом, що йде з Неба. Було б дуже примітивно, слідом за етнографом Василем Скуратівським, погоджуватися, що ім'я Сварог "потрапило в реєстр богів від грецького хронолога і прижилося завдяки етимологічній близькості: Сварог - цебто "сварливий бог", або "бог, що свариться"; саме таким і уявлявся грім", - як пише він у своїй книзі "Русалії" (К., 1996, - с.55). В. Скуратівський, категорично стверджуючи, що "Сварог - бог з чужої мітології", не помітив, що заперечив сам собі. Адже трохи вище він говорить про існування в Русі Сварожича-вогню. То чи не дивно було б русичам називати свого Бога чужим "по-батькові"? Якщо автор "Русалії" цитує Велесову Книгу для підтвердження своїх думок про Велеса, то чому ж він не помічає в ній імені Сварога, яке тут згадується більше двадцяти разів у різних варіантах: Сварог, Сварг, Сварець, Свареж, Сваржець? Згадуються також Кола Сварожі, Боги-Сварожіці, Сонце-Сварожіє. Чому не враховується також багатий ономастичний матеріал? Адже, відомо, що, коли християнство винищило писемні пам'ятки наших Пращурів, то народ зберіг імена Богів у назвах поселень (місцевостей, де стояли храми), річок, гір, урочищ та ін. В Україні назви з коренем Свар- поширені на значній території: давнє городище Саварка, Свароме на Київщині, Саварка на р. Росі, Сваричів на Івано-Франківщині. Подібні назви існують по всій Слов'янщині й за її межами: Сварха і Сваравіс у Прибалтиці, Сверхова гора на Балканах, Сваров у Чехії, Сварчец, Сваречев, Сварине, Сварове у Польщі. Чи треба ще переконувати, що Сварог - Прабог всіх слов'ян. І зовсім не обов'язково було князю Володимиру вводити його в свій пантеон у Києві, адже зображень Сварога не робили, бо Сварогом у вищому значенні вважалися всі сузір'я Зодіаку (Кола Сварожого), вони ж і звалися Сварожичами за ім'ям свого Прабатька. Знаком Сварога є символ чотирипроменевого рівнобічного хреста із загнутими кінцями - Свар'га (Свастя), що в українській мові близьке до поняття "Щастя", і що засвідчує саме санскрит - найстародавніша індоєвропейська мова!

Барроу Т. Санскрит.- М., "Прогресс", 1976.
Велесова Книга.- К., Індо-Європа, 1994.
Іванов В., Топоров В. Санскрит.- М., Издательство восточной литературы, 1960.
Кочергина В. Санскритско-русский словарь.- М., "Филология", 1996.
Лозко Г. Українське язичництво.- К., Український центр духовної культури, 1994.
Миролюбов Ю. Ригведа и язычество.- Мюнхен, 1981.

Мифы народов мира.Энциклопедия в 2 томах.- М.,1991.
Рерих Ю. Тибетско-русско-английско-санскритский словарь в 10 томах.- М., "Наука",1990.
Ригведа: издание Т.Елизаренковой.- М., "Наука", 1989.
Топоров В. Функции кузнеца в свете семиотической типологии культур // Материалы Всесоюзного симпозиума по вторичным моделирующим системам.- 1.(5), Тарту, 1974.
Шаян В. Студії над Ведійською думкою // Віра Предків Наших.- Гамільтон, Канада, 1987.- с.823 - 876.

Літописець про Сварога

В "Повісті врем'яних літ" під роком 1114 міститься уривок з Візантійського хронографа, перекладений нашим літописцем, в якому зустрічаємо імена Сварога і Дажбога. Деякі імена грецьких Богів літописець перекрутив. Наприклад, Гермеса назвав Єремия, а Гефеста - Феост. Крім того, фактично відомі грецькі Боги виступають у цьому тексті, як єгипетські. Однак, цей досить недосконалий уривок дає нам змогу провести деякі аналогії і зробити цікаві висновки.

1. Маємо писемне свідчення імені Сварога.
2. Проведена паралель між давньоруським Сварогом і давньогрецьким Гефестом.
3. Засвідчена генеалогія Дажбога як сина Сварога: "Цар Сонце - син Сварогів, себто Дажбог".
4. Встановлено датування появи Сварога - початок патріархального ладу, встановлення моногамного шлюбу, що припадає на початок віку металу (з появою міді й заліза виникло ковальство, покровителем якого вважається Сварог).
5. Порівнявши функції грецького Гефеста і слов'янського Сварога, можемо стверджувати, що обидва вони, крім покровительства коваль-

ству, позначають певну космічну силу - Світло, Вогонь, Повітря (Ефір), що цілком узгоджується з давньою індоєвропейською теологією, відображеною у Ведах, і слов'янською - відображеною у Велесовій книзі.

6. Встановлено датування появи Дажбога - зародження державності у предків слов'ян, тобто скіфський час (чорноліська археологічна культура).

7. Наявний переконливий аргумент на користь місцевого (слов'янського) походження Сварога: "Гефест - бо так Сварога назвали єгиптяни". Літописець переклав ім'я чужого Бога зрозумілим йому рідним іменем, яке вже в його часи було архаїчним, бо автор жив у "післясварожу еру" - еру Сварожого сина Дажбога, яка вже була частково зіпсована християнством. Тому він наводить вже не теологічну етимологію імені Сварога, а суто народну, яка дожила до його днів (пор. теологічні засади Сварога у Велесовій Книзі: "Сварог, що створив Світло, це Бог Світла і Бог Прави, Яви і Нави", дощечка 15-А). *Подаємо текст літопису.*

ЛІТОПИС РУСЬКИЙ

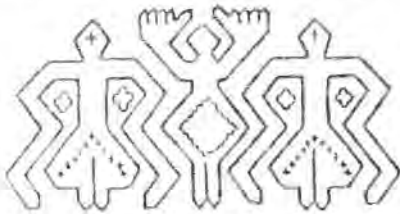
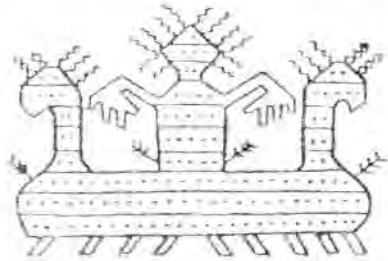
Вліто 6622 (1114)... Якщо ж хто свого віри не йме, хай прочитає "Хронограф"... А після того, як був потоп і розділено народи, став царствувати спершу Местром із роду Хамового, по ньому - Гермес, після нього - Гефест, - бо так Сварога назвали єгиптяни. Коли сей Гефест царствував у Єгипті, то в час царювання його упали кліщі з неба. І стали кувати оружжя, бо раніше від того вони палицями і камінням билися. Той же Гефест закон установив жінкам: виходити заміж за одного чоловіка і поводитись стримано. А якщо котра перелюбство чинить - він повелівав скарати її, за що прозвали його Богом Сварогом. Бо раніше від свого жінки чинили блуд, з ким то яка хотіла, і займалися вони блудом, як скотина. Коли вона народжувала дитя, то оддавала його тому, котрий був їй люб: "Се твоє дитя". А він справляв празник і приймав його. Гефест же цей закон одмінив і встановив одному мужеві одну жену мати, а жінці за одного чоловіка виходити заміж. Якщо ж хто це переступить, нехай вкинуть його в піч огненну. Через це прозвали його Сварогом, і восхваляли його єгиптяни.

А після цього царствував син його на ймення Сонце, - що його зовуть Дажбогом, - сім тисяч і чотириста і сімдесят днів, - себто буде двадцять з половиною літ. Єгиптяни бо не знали іншого числення: ті по місяцю числили, а другі днями вели лік рокам; число ж дванадцять місяців вони узнали потім, відтоді, як стали люди данину давати царям. Цар Сонце, Син Сварогів, себто Дажбог, був же мужем сильним.

Літопис Руський. - К., Дніпро, 1989. - с.173 - 174.

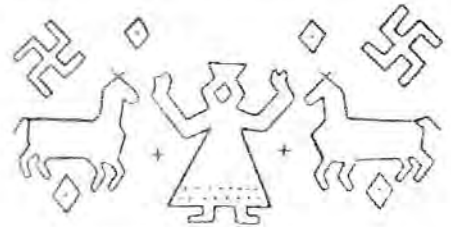
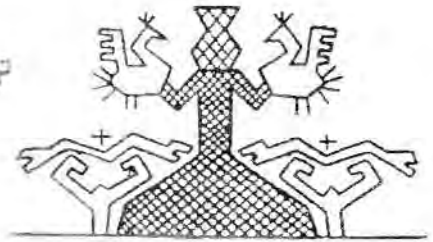

Берегині різних індоєвропейських народів

БЕРЕГІНЯ: Богиня чи Русалка?

Течуть ріки великі на Русі
А повна вода дзюрчить
Співами стародавніми
Про тих бояр
Що не боялись до полів
Проти готів виходити
І багато літ битися
За вольність руську
Ті славні нічого не берегли,
Ані життя свого -
Так прорекла ім Берегиня
Велесова Книга, д.7-ж.

Ще десяток років тому саме слово Берегиня мало кому було відоме, хіба що вузькому колу етнографів та релігієзнавців. Вперше воно з'явилося у ширшому колі інтелігенції, мабуть таки, в художній літературі, як в українській, так і в російській - автор Демет'єв навіть і не думав робити з цього слова Богиню, просто так йому вдалося поетичним назвати збірку своїх оповідань. Нині ж маємо цілу когорту "Берегинь", серед яких три книжки, журнал і радіопередача, фольклорні гурти та ін. Дехто бореться за пріоритет - хто ж перший впровадив чи "повернув" Берегиню українцям? Впровадили навіть свято Берегині 15 лютого. Інші заперечують її не тільки як Богиню, але й взагалі як міфологічний образ, мовляв, усе це вигадали письменники. Навіть християни вклали свою лепту в формування образу Берегині, трансформували її в Покрову Богородиці, вони синкретизували Берегиню з фрескою Марії-Оранти Софійського собору в Києві. Нещодавно мені довелося почути, що Берегиня - злий дух, який призводить до Смерті, що пояснюють народною етимологією від "бере й гине" (?!). Та навіть той, хто вважає себе "батьком" сучасної Берегині, не дав достойної аргументації ні щодо Берегині, ні щодо Русалки.

Тому мені й хочеться сьогодні, не претендуючи на повноту інформації чи ґрунтовність дослідження, навести деякі матеріали, які чомусь не використовували дослідники постаті Берегині, і висловити свої міркування щодо її походження й значення для наших Пращурів, і, звичайно, для нас - сучасних українців.

Почнемо з джерел. Ім'я Берегині (у формі множини) згадується в писемних джерелах 11-15 ст. У "Слові Григорія Богослова" це ім'я назване 6 разів. У "Слові Іоанна Златоуста" Берегиня згадується один раз і виступає як ім'я власне. У Софійському збірнику 14 століття читаємо, що одні язичники поклонялися Блискавці, Грому, Сонцю і Місяцю, а інші "Перену, Хоурсу, Вилам і Мокоші, Оупирем і Берегиням, їх же нарицають три-дев'ять (27) сестриниць... а ще інші - Огневі і Каменю, і Рікам, і Істочникам, і Берегиням..." Чудовський список 16 століття подає відомості про те, що кладуть треби (іжу) "младенцы знаменают мертвы і Берегеням", що означає "немовлят поминають померлих і жертвують Берегиням (пор. поняття *потерчата* - втрачені, "потеряні" діти, або мертвонароджені). Написання імен в давніх списках

не унормоване - як літописець чув, так і писав. Вважають, що Перен і Хоурс - це Перун і Хорс, а Оупірі - упірі. Ім'я Берегині передається також по-різному: Берегиня, (Паїсівський збірник 14-15 ст.), Перегиня ("Поучение духовное детям" 16 століття). Саме цей твір своєю орфографією нашоухує на цікаві роздуми. Так, тут подаються поради, вірогідно, вже охрещеним нащадкам, чого їм треба уникати: "Уклоняйся Поревну, і Аполовину, і Мокоши, і Перегині". Звичайно ж, слово *уклоняйся* тут вжито не з українським значенням "вклоняйся", а з церковнослов'янським "уникай, ухилийся". Поревн і Аполовин - спотворені імена Перуна та Аполлона. Але нас цікавить ім'я Перегиня.

По-перше, тому, що воно викликає аналогію до гуцульського Пережи; по-друге, тому, що воно викликає аналогію до обряду водіння Перегені. Ще на початку нашого століття Юрій Федькович, який вже зрозумів нагальну потребу повернення українців до Рідної Віри, описав обряд Коляди, як він його бачив і знав, достеменно передавши всі особливості й тонкощі старовіцької (старого віку) обрядодії. Цю працю, видану стараннями Івана Франка, нелегко знайти нині, тому скористаємось передруком оригіналу, здійсненим у 1966 році професором Володимиром Шаяном. Назва статті "Наука для Пережи". Автор на самому початку дає таке пояснення: "Пережа (не Береза, як єго звуть) називає ся той парубок, що дістане від духовного і громадського начальства позволінє - с Колядов ходити..." Далі йдуть унікальні за архаїкою поради для духовного провідника Колядницького гурту. Тут зазначимо тільки, що Пережа - найкращий парубок, чесний і поважний. Пережа - чоловіча роль в язичницькому священнодійстві Різдва Дажбожого. Вся обрядовість Різдяного циклу (зимового сонцевороту) насичена чоловічою символікою і свідчить про народження чоловічого початку Кола Сварожого.

Перегеня - жіноча роль в язичницькому священнодійстві Обжинок. Перші етнографічні повідомлення про Перегеню подав О. Курило в рукописі 1922 року, зазначивши, що розповідь 18-літньої молодіці, від якої записано обряд, стосується часу 10-12 літньої давності. Отже, ще в 1910-1912 роках цей обряд був живий на Черкащині (с. Сумки, с. Росава, с. Миронівці). Такі обряди відбувалися й на Поліссі на толоку, обжинки, прополювання буряків та ін. Опис подібних обрядів подають також К. Копержинський та А. Ковалівський. Так, на Канівщині, обравши найкращу дівчину, вбирали її:

"умотували її червоними поясами, що із себе знімали, залишали місце тільки для обличчя. Руки дівчина підносила над головою і складала їх долонями. Руки теж обмотували червоним поясом, а між долонями вставляли квітку. Шию обв'язували білою хусточкою. Таку дівчину звали "Перегенею". Поряд з нею парубок - "козак" - теж обмотаний червоними поясами. Як Перегеня висока, то вона пішки йшла, а як невеличка - то ставала на плечі одному невисокому парубкові. З обох боків її підтримували двоє парубків, щоб не впала. На них казали: "підпірки" (за К. Копержинським). Вбрання Перегеня мало свої відмінності. Серед них такі: на голову часом покладають вінок з польових квіток та стрічок, за який встромлюють дві обмотані хусточками ложки, у вигляді ріг, так що дівчина схожа на козу; або дівчина ставала на плечі двом парубкам, або трималася за два сапилна, двоє грабель чи просто за два дрючки. Таку процесію супроводжують дві або кілька дружок, які несуть в руках колосся. Цікава деталь, що вінок для Перегені виплітається у вигляді корони. Дівчина, вдягнена у цей вінок називається молодою, панною, або княгинею (за О. Кольбергом). Описаний обряд і зовнішність учасників напрочуд схожі на зображення Богині на рушниках: голову увінчано великим пишним вінком чи короною з колосся й квітів, симетричність композиції підкреслюють парубки або дружки з обох боків центральної постаті - сакралізованої в даному обрядодійстві особи - цариці, княгині Врожаю. Звернімо також увагу на те, що Перегеня *оперезана* (!) червоними поясами. Як зазначають етнографи, перев'язування червоною ниткою (а пояси плели чи ткали з ниток) завжди виконує роль оберега - захисту і магічного лікувального засобу. Можемо припустити, що в старовину Перегеню (чи Березиню) супроводжували вершники, або її саму везли на коні, як це є зображено на багатьох рушниках. Характерна ще одна деталь обряду - прив'язування півня до вінка, який Перегеня тримає в руках (варіант, записаний О. Кольбергом у Польщі), та подібний обряд у Німеччині, де півня (живого, дерев'яного чи паперового) прив'язували до снопа. Це також відповідає нашому зіставленню: майже на всіх вишивках цього мотиву присутні птахи, що є символом Сонця та духовності.

Назву Перегеня всі вказані етнографи пояснювали лише з точки зору, так званої, "народної етимології": робітниця, яка переганяла інших в роботі. К. Копержинський зазначив ще одну форму цього імені: Пирогеня (від слова "пиріг"), що він вважає пізнішим перекрученням. Однак, можливо слід було б порівняти зі словом *пиро*, яким давні слов'яни позначали зерновий хліб, взагалі злаки, борошно (пор. санскритське пара - пшениця). Хлібна магія в слов'ян є виключно жіночою (пор. звичай випікання ритуального хліба, до якого чоловіки не допускаються, навіть на поріг не мають права ступити). Загалом основу всіх аграрно-магічних обрядів складають світоглядні уявлення про жіночу природу Землі. З настанням весни жінки й дівчата активно "годуєть" Матінку-Землю: кожній природній стихії готують спеціальні "гостинці" (різні види обрядового хліба, крашанки, яєшня, пиво, мед тощо). Жіночі обряди сприяють заплідненню землі, готовності її до вегетативної роботи, стимулюють проростання рослин і досягання плодів. Ця "робота" Матінки-Землі уподібнюється до шлюбу, вагітності й пологів (родів). Сам

жнивварський процес первісно імітував пологи ниви.

Вагітність позначалася старослов'янським словом *берем'я*, яке слушно розглянути докладніше. Це слово, як і інші однокорінні слова, *беремінна, оберемінна* походять від давньо-індоєвропейської основи дієслова *беру, несу* (пор. ще *оберемаю*). Нагадаємо також, що первісне значення слова нести пов'язане із поняттям "знести яйце", а *брати* - "приймати роди" (пор. "баба-бранка" - ловитуха). Додамо сюди ще образ Жар-птиці, що знесла золоте яйце (Великодню писанку), який асоціативно наближить нас до образу жінки-птиці - Матері-Слави, яка не тільки криче руських воїнів до битви з ворогом за славу Русі, але й оберігає їх на полі бою.

В "Слові некоего христоробця" читаємо, що язичники "вірують у Перуна й Хорса... і у Вили, їх же числом три-дев'ять сестриниць, глаголять невігласи і мнять їх Богинями і тако покладають їм треби й короваї їм помлять, і курей ріжуть". З цього тексту бачимо, що: 1) Вили - те саме, що й Березині (пор. згаданий вище Софійський збірник 14 ст.), їх, як і Березинь, три-дев'ять сестриниць (тобто 27); 2) Вила у південних слов'ян - це та сама Русалка у східних слов'ян. Отже, якщо Вила в тексті названа Богинею, то логічно й Русалку вважати Богинею, тим більше, що в тексті є вказівка на самих віруючих, яких християнин назвав "невігласами" за те, що вони "мнять Богинями". 3) Вилам, а отже й Русалкам кладуть ті самі треби, що й Рожаницям (про це пише згаданий вже Григорій Богослов). Цей автор IX ст. уточнює, що Богиня Рожаниця в слов'ян подібна до грецької Богині Артеміді (опікунки дітонародження).

Знання про три-дев'ять сестриниць Русалок в Україні живе ще й досі. Так, на початку XX століття Юрій Миролобов записав у кількох селах Подніпров'я імена декількох сестриниць: *Сенява, Сана, Овсяниця, Житниця, Пшениця, Травниця, Катраниця, Березиця, Вербиця, Вишниця, Сливиця, Яблунця, Грушениця, Осиниця, Дубиця, Терновиця, Дивовиця* (всього 17). Пізніше в селах Веселі Терни та Антонівка він знайшов ще 7 імен: *Росяниця, Розовиця, Любистиця, Кануперниця, М'ятниця, Жалиця, Краса*. Цей перелік можемо доповнити ще відомими в українській фольклористиці *Попудницею, Нічкою-Марухою та Гречухою*. Не поспішаю категорично стверджувати, що ось, мовляв, і всі 27 Русалок! Може це випадковий збіг. Можливо буде знайдено ще більше імен, адже слов'янський фольклорний масив неодмінно матиме інші варіанти цих імен. Так, у македонців три Вили (Русалки) називаються Ветерушки (ті, що роздувають вітер, бурю), у сербів є Русалка Поводкиня (що живе у водах річок, озер, криниць і джерел) та морська Дівиця (що живе в морі), у лужичан є Лісунка (що колишеться на гілках лісових дерев). На Харківщині всі загалом Русалки називаються Лоскоталками, а в росіян - Щекотухами, що свідчить про їхню небезпечність для людей, особливо (за повір'ями) для неодружених парубків, які ходять пізно берегом річки чи в лісових хащах.

Значно менше відомостей маємо про кожну з Русалок. Але дещо знаємо й про них. Наприклад Жалиця - душа утопленої дівчини, що перевтілилась в Русалку. Її душа скаржиться (жаліється) кожному, кого зустріне на березі, про свою гірку долю. В народі вважають, що їй не можна співчувати, бо одразу відбере в людини життєву силу (вип'є енергію). Слово-оберіг від

такої Русалки "Чур! Чур! Пращур! А ти Сніг бачила?"

Полудниця - Русалка, що з'являється в полі з полудня (від 12 до 14 години) з серпом у руках: тому вона має ще ім'я Серпушниця. За Звичаєм, в полудень слід було відпочивати, лігши в холодку під деревом. Тому, хто порушив цю традицію, замешкався в полі. Полудниця починає задавати запитання, як обробляти льон, готувати прядиво, полотно, сорочки тощо. Якщо винуватець не зможе відповісти, вона насилає хвороби. Щоб уникнути покарання, треба якнайдокладніше розповісти з усіма подробицями весь процес роботи, виграти час. Коли полуденний час скінчився, Полудниця зникає, так само, як зникають нічні духи зі співом півня.

Росяниця - Русалка-опікунка роси, насичує трави живлючою силою, дає прокорм коровам, козам, які, в свою чергу, дають молоко. Тому в народі кажуть: "Росяниця годує дітей молоком".

Русалка Нічка (або Маруха, подібна до російської Кікімори) слідує, щоб жінки не прями вночі, не залишали без догляду в хаті куделю (особливо в п'ятницю). Жінки бояться, що Нічка випряде весь льон. В тихі нічні години в хаті чути шум, схожий на прядіння, а часом стукіт - вважають, що це пряде Нічка-Маруха. В цих Русалках бачимо раціональні звичаєві вірування, які оберігали наших Предків від виснажливої праці, примушуючи правильно дозувати працю і відпочинок.

Імена інших Русалок дають змогу припустити, що кожна з них відає певною рослиною чи сферою життя родини, як, приміром, Гречуха, що живе в гречці під час її цвітіння та колосіння і сприяє дозріванню зерна.

Можна прослідкувати й зв'язок Русалок з Рожаницями. На це вказує, насамперед, назва джерел, що існують в згаданих Ю. Миролобовим селах, як "Реченець-сестриниць". Ще на початку нашого століття старожили згадували, що біля таких джерел здійснювались обряди наречення немовлят (надання імені, іменини). Мати на світанку тричі занурювала дитя у святі води джерела, а на березі залишала гостинці (треба вважати Роду і Рожаницям), загорнуті в білу скатертину; "жариво" (смажене м'ясо), молоко, яйця, сир, сметану.

На зв'язок Русалки з Рожаницею вказує також і походження Русалки як душі покійниці. На Поліссі вважають, що Русалкою стає жінка чи дівчина яка померла на Русальному тижні. Зі світом Нави (покійних родичів) пов'язані також Мавки (різновид Русалки в Карпатах). Мавки приходять на Землю, починаючи з Навського четверга (перед Великоднем), і перебувають тут до глибокої осені, після чого засинають на зиму. Взагалі, четвердень Перуна - важливий і для Русалок: вони як помічниця Бога-громовержця, "облачні діви", посилають живу воду на поля й ліси. Тому друге їхнє свято - Русальний Великдень - теж припадає на четвер Семикового тижня (сьомий тиждень після Великодня Дажбожого). Відомо, що в давнину Русальний Великдень святкувався дуже гучно - з музикою, співом, танцями, рядженими ("возложища на лица скурати", тобто маски зі шкіри). Так наші Предки славили пробудження грозових і дощонісних сил Природи, яке припадає на середину травня. У словенців збереглася навіть назва цього місяця рісалчек (тобто русальник).

Сильно розвинутий культ Предків у нашій релігії вказує на те, що душі покійних родичів та героїв обожнювалися Бог-Род (Пращур, Прабатько) народу та Богиня-Рожаниця (Предкиня, Прамати народу). Це одна з

найголовніших засад, через призму якої слід подивитися на Рожаницю-Русалку як на Богиню.

Сезонна обмеженість перебування Русалок на Землі не суперечить їх належності до культу Предків. Русалки зимують у водах, деревах, горах, а навесні з'являються серед людей у певні дні Кола Сварожого. Їхня водна сутність вказує на річку як на межу між "цим світом" (Явою) і потойбіччям (Навою). Вони приходять подивитися, як живуть їхні родичі й нащадки в Яві, чи дотримуються родового Звичаю. Залежно від поведінки людей, Русалки допомагають, чи шкодять їм, як згадані вже Нічка чи Полудниця. На Поліссі, як повідомляють літні жінки: "На Русальний тиждень не шием, не мажем на дворі, щоб Русалкам очей не забризкати глиною". В ці дні також не купаються в річці, не садять картоплю, не копають, не пускають дітей в ліс, у поле. "Не ходи в жито, там Русалка ухопить, залоскоче." Такі застороги, можливо, мають практичний зміст, щоб не зашкодити "роботі" Русалок в період цвітіння жита - не порушити природну гармонію, енергетику поля шумом, галасом, не пом'яти колосся. Подібні заборони відомі в Україні щодо печі - не дозволяється лежати на печі під час випікання хліба, яке з давніх-давен вважалось священнодійством.

На космогонічну сутність Русалки вказує прекрасна легенда про сузір'я Баби-Звізди (Волосожари, наукова назва Плеяди). Жили на Землі семеро дівць, водили хороводи, співали славі пісні на честь Богів. Коли вони померли, Боги перетворили їх на Русалок і, взявши на Небо, оселили на семи зірках, де вони й нині щоночі водять коло", тобто рухають час. Це сузір'я й досі в Україні вважають жіночим оберегом, на що вказує назва Баби-Звізди (тобто жіночі родові Божества). Витоки цих вірувань - у ведійській релігії, де Місяць і Зорі вважаються душами Предків, які дивляться з нічного неба на життя своїх родичів.

Культ Русалки прослідковується і в такому понятійному ряду як: Баба - Діва - гора - берег - Берегиня - береза, що позначає загалом жіночу сутність природи. По всій Україні маємо безліч назв Бабина гора, які розміщені переважно на берегах річок. Первісне значення слова берег - гора, тобто підвищення землі відносно низького русла ріки. Деякі дослідники вважають, що слово Русалка походить саме від цього кореня, тобто "та, що живе в руслі ріки і виходить на берег". Берегинею називають Русалку деякі західні слов'яни (наприклад у лужичан Брегиня). В горах живуть гірські Русалки (гуцульські Мавки).

Цікаво простежити етимологію (походження) і синонімічний рід слова "берег", в основі якого лежить індоєвропейське *блер*, старослов'янське "брег", що має значення "високий" у багатьох мовах давньоіндійській, киммерійській, авестійській, осетинській, вірменській, давньонімецькій, готській та ін. Все, що знаходиться на березі, має назву, похідну відберег: *бережина* - берегова трава, *бережак* - прибережний житель, *побережник* - береговий вітер, *берегуля* або *берегулиця* - берегова ластівка та ін. Звернімо увагу й на зв'язок берега з березою, а також на прикметник "березий" - світлий, блискучий, ясний (ЕСУМ).

В українському фольклорі *береза* (жіночий символ) протиставляється дубу (чоловічому символу), наприклад, у весільних піснях дуб і береза символізують молодого і молоду. У Карпатах жінка, яка хоче народ

жувати багато хлопчиків і одну дівчинку, на весіллі говорить замовляння: "Всі в хащах дуби, лиш одна береза". Гілка берези, що зрослася з дубом, має чарівну силу в любовній магії. Водночас, біла береза у фольклорі - символ померлої дівчини: якщо вона росте самотньо, то вважають, що в ній живе душа Русалки.

Отже, дуб - символ Перуна, чоловіка, має свою пару протилежної статі березу - символ Русалки, жінки. Не даремно березове гілля - обов'язковий культовий атрибут Русального тижня. Християнські попи часто скаржилися на жінок, які вивішують на берези жертвні сорочки й рушники, приносять у жертву березам "пирого, каші і яєшні" кланяються березі й співають їй пісні.

Русальна берізка, з якою здійснювався урочистий обхід хат, у слов'ян мала різні назви: *кума, гостейка, вінок, стовп, семик, куст, сад, баба, краса* та ін. Це були переважно жіночі й дівочі обряди, коли жінки вважали березу символом своєї Богині-Покровительки: вони кумувалися з берізкою, просили в неї доброї долі, умивались її соком для краси й здоров'я. Березовими гілками прикрашали хати, вікна, ворота, господарські споруди (хліви, стодоли та ін.). Це освячене гілля використовують протягом року для купелі (березові вінки, напар з листя для миття голови тощо). Сховані під стріху гілки берези оберігають хату від блискавки, грому, граду (нейтралізація протилежного: вогонь - вода). Тому в обрядах Зеленого (Русального) тижня берізку втикали на полях, як оберіг від граду.

На користь Русалки як Богині говорить і той факт, що подекуди виготовлялося її культове зображення: солом'яна лялька в жіночому вбранні (засвідчене на Рязанщині). Російська Русалка (жінка, яка тримає цей образ в центрі хороводу) танцює, виконуючи рухи, подібні до тих, які імітує й українська Перегень, намагаючись розсмішити всіх учасників обрядодійства. Такий хоровод іде до самого поля, де розриває солом'яну ляльку й розкидає солому з неї по полю, кажучи: "Проводили Русалок".

В Україні на Русальному тижні виконують обряд "Водіння Куста", де роль Русалки грає дівчина, вбрана у зелені шати з березового гілля. Подібний обряд "Водіння Вили" є у сербів, який в давнину, вірогідно, розпочинав цикл Русальних Богослужб, бо відбувався у період від Стрітіння до Масляної (Колодія), тобто в кінці лютого. В цьому обряді головні дійові особи: Чорос (Чорт?) у вивернутому кожусі, з маскою на лиці й нашитими на одязі хвостами лося чи оленя, з гілкою або букетом квітів у руках; Вила - жінка в білій сукні з червоним поясом і в білому тонкому покривалі, що несе в руках завітчаній лук (символ Перунових блискавиць); Туриця або Кінь - ряджений у маску коня в кошлатому одязі з пташиними ногами; вони йшли у супроводі чоловіка з бубонцем. Цей обряд, за словами його учасників, символізує пробудження весняних вод.

Водіння Коня (ряджених у маску і накритих спеціальною попоною) відоме в Русальних обрядах в деяких регіонах Росії. Вірогідно, все це є залишком найстародавніших обрядодійств - релігійних драм, які й знайшли своє відображення у культових рушниках із зображеннях Берегині, вершників на конях у супроводі птахів, з рослинними знаками й священними символами Сварги та ін.

Висновки. Сучасна язичницька теологія мусить відкинути штучний і некоректний поділ на "нижчі" й "вищі" релігії, а також суб'єктивну класифікацію "чуттєво-надчуттєвого", "демоністичного і теїстичного" типів релігійності (Іст. рел. - Т. 1 - С. 98). Релігія завжди була і є способом духовного вдосконалення людини незалежно від епохи, хоча вона, як правило, завжди є продуктом саме свого часу. Тому всякий погляд на релігію, так би мовити, "з висоти" ніколи не дасть правдивої картини. Чи доцільно принижувати Русалок, Водяників, Домовиків та ін. до демонів, якщо в Україні ще за трипільської доби існувала культові святилища з вітварями й ознаками розвинутого культу Праматері Роду, яка має всі ознаки Богині (теїзм!)? Тільки в ході історичного процесу, коли місцеві племена під тиском чужинців час від часу були завойованими, їхня релігія принижувалась племенами загарбників до рівня "демонізму" (так було і з приходом християнства). Демонізація релігії - це явище ідеологічне, а не еволюційне. Коли чужа релігія проголошує себе істинною і примусово впроваджується серед поневолених народів, то, як правило, поневолювач, намагаючись знищити автотонну віру, надає їй "нижчого" статусу. Так, культ Берегинь поєднався із забобонами про упирів лише завдяки християнським "Поученням" проти язичництва (поняття упирів принесено в Україну із Західної Європи - Д. Зеленин).

Підлягає перегляду і, так звана, концепція прамонотеїзму, за якою первісна форма релігійності всіх народів мислиться як монотеїзм (однобожжя). Якщо була Прамати (Богиня), то мусить бути й Прабатько (Бог), тобто первісний дуалізм (пара протилежностей) - явище природне, засвідчене в культовій пам'ятці української релігії Велесовій Книзі.

Еволюція релігії полягає насамперед у постійній боротьбі монотеїзму з політеїзмом, які поперемінно змінюють один одного, і ця боротьба не має ні початку, ні кінця, але має різні перехідні форми (до яких належать і дуалізм і генотеїзм). А такі суто наукові визначення як анімізм, фетишизм, тотемізм та інші "ізми" - є лише рисами, притаманними як політеїзму, так і монотеїзму (розп'яття, мощі - фетиші християн), і аж ніяк не є тими стадіями розвитку релігій, на які досі прийнято поділяти історію релігій. Слід нарешті позбутися догматичних поглядів, які деформують наше мислення і світогляд.

ЛІТЕРАТУРА

Гальковський Н. *Борьба христианства с остатками язычества в Древней Руси.* - М., 1913. - Т. 1-2.

Дементьев В. *Берегиня. Книга лирической прозы.* - М., 1988.

Історія релігії в Україні в 10 т. - Т. 1: Дохристиянські вірування. - К., 1996.

Копержинський К. *Обряди збору врожаю у слов'янських народів у найдавнішу добу розвитку // Первісне громадянство та його пережитки на Україні.* - К., 1926. - Випуск 1, 2.

Миролюбов Ю. *Русский языческий фольклор.* - Мюнхен, 1982.

Шаян В. *Віра Предків наших.* - Гамільтон, Канада, 1887

Публікується вперше !

В Україні вже відоме ім'я й книги Ярослава Оріона "Бог і релігія" та "На роздоріжжі", які були видані в Канаді. Його праця "Голос Предків" присвячена історії та роздумам про "Велесову Книгу". Автор, який був знайомий з людьми, причетними до знахідки й вивчення "Велесової книги", мав їхні листи, висвітлив деякі невідомі в Україні факти. Сьогодні "Сварог" знайомить з другим розділом цього рукопису в надії зацікавити українську громадськість і привернути увагу видавництва до книги, якої так потребує український читач. Рукопис переданий редакції "Сварога" Старшим Проповідником Рідної Віри достойним Мирославом Ситником.

Ярослав Оріон

ГОЛОС ПРЕДКІВ

II. ЗАКУЛІСНА ЛАБОРАТОРІЯ

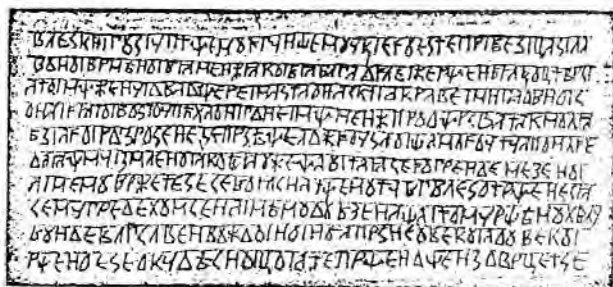
1. Несподівана знахідка Влес Книги це небуденна подія в українському житті, а особливо в духовому житті і в знаннях нашої передісторії. Знахідка зовсім випадкова, неждана й неоцінима в своїх наслідках. (...)

Це якраз те, що нам так дуже було потрібно - збагачення етнічної суцільності й індивідуальності, яка забезпечує незнищенність народу. В основному це епоха Антської Держави, цебто післяскитський період, з 3 до 9 в. Сама ж Влес Книга була написана на дощечках далеко перед прийняттям християнства на Русі, бо інакше були б релігійні переслідування. Боронячи батьківщину перед греками, або візантіяцями, автор боронить перед християнством і в обороні предківської віри мовиться про гунів, готів, але нема згадки про печенігів і половців, отже написано раніш. Про варягів говориться, як про грабіжників, а про греків як про напасників і хитрунів. Про Аскольда і Діра згадується неприхильно, але про Рюрика нема згадки. Центральна тема це любов до рідної землі, предків, віри і звичаїв. Початок такий: „Влес Книгу цю присвячуємо Богові нашому, який є прибіжища сила". Один із перших дослідників знайдених дощечок В. Парамонов назвав твір, згідно з текстом, „Влес Книга". Влес, Велес, або Волос був у наших предків Богом роду, добробуту і плоду, тому Влес Книгу можна вважати книгою роду нашого. З неї лунає голос наших забутих предків, до якого не прислухатись не можна.

Про свою мету каже книга недвозначно: „Скажу ще слова тії на запам'ятання, щоб ні одно з тих слів не затратити, а сказати братам вашим, бо сила Божа буде також з вами і нею переможете ворогів ваших, які хочуть землі вашої". Видавництво „Млин" у Газі, якого власником і душею є М. Скрипник, випустило тексти Влес Книги в перекладі А. Кирпича в 7 книгах, вживаючи назву „Літопис Дохристиянської Русі-України". Форма Влес Книги не така, як літопису, чи хроніки, вона наскрізь оригінальна й нікого не наслідує, це значить незалежна від будь-яких зразків літератури. Є це своєрідний маніфест або проповідь, до народу, який знаходиться в дуже важкій ситуації. Є це єдиний в тодішньому світі голос патріотизму й заклик до суспільної суцільності й оборони спільних інтересів. Ми маємо "Слово про Похід Ігоря" - героїчну поему 12 в. Але Влес Книга значно перевищує "Слово" своєю ідейністю й державно-творчою наснагою.

Щоб зрозуміти все, треба обов'язково заглянути в "закулісну лабораторію", вживаючи вираз самого М. Скрипника, який працював над тим, щоб поставити Влес Книгу на денне світло. Вживатимемо його нумерації дощечок, бо оригінальні дощечки не мали чисел черговості. Коли говорити про текст, то слова, назви й імена мають різну транскрипцію, а записані думки, спостереження і пропозиції часто повторюються. Приходиться припускати, що написали різні частини різні автори. Також стиль

у різних дощечках різних, що робить враження, що не писала одна особа, а своєрідна школа, чи група писарів. Можливо, що записи робили представники різних племен, в різний час, а можливо теж волхви, бо згадуються Боги, як учасники боротьби і проблем життя. Тільки в фрагментарний спосіб відкриває Влес Книга картини нашої старовини і автор, чи автори, не мали наміру писати історії. Не є це теж твір поетичної уяви, а сувора й реальна дійсність, як безпосередній і щирий виразник душі свого народу і своєї батьківщини.

Розмір дощечок 38 на 22 см, товщина 5-7 мм, мабуть дубові, або березові, по старості годі вгадати. Дощечки видержали пробу понад 1000 років. З деяких дощечок збереглися тільки відламки. Кожна дощечка мала дірку, через яку здається проходив ремінець, який держав усі разом.

Назагал дощечки збереглися доволі добре, бо були в сухому місці, хоч були трохи погрізені хробаком, або позамазувані. Літери були випалені, або виколені металевим рильцем, подібно до книг санскриту. Потім ішла краска, покрита олією. Дощечки були записані з обох сторін, деякі тільки з одної сторони. Були закиди, що дерев'яні дощечки не могли зберегтись так довго. Але закиди неоправдані, бо біля Майкопу знайдено дерево під землею, яке мало 4000 років. Сьогодні, коли терор церкви вже не існує, а большевицький терор далеко, досліджувати Влес Книгу легко. Треба тільки доброї волі й інтересу.

Коли ж ідеться про самий текст дощечок, то він нерівний, густіший і рідший, літери ясніші й нечіткі, деякі літери і слова зовсім замазані. В різних формах ті самі літери, що утруднює студії. Слова злиті в одно, без відступів, без пунктуації. Про мову й письмо буде більше сказано в наступному розділі. Ще хіба треба тут згадати, що на маргінесі тексту знаходились рисунки тварин, собаки чи сонця невідомого значення. Можливо вони означали літочислення. Стиль рисунків скитський. Які б не важкі були тексти тогочасної мови русичів до відчитання, сьогодні вони говорять недвозначно про славу, суцільність і давність Русі. Тоді, коли народи Європи щойно прокидалися із племенного хаосу до суспільного життя, з дощечок Влес Книги говорить до нас подиву гідна суспільна й національна свідомість і любов до свого рідного. Постає теж питання, чому не вживано пергамену, який був популярний в ті часи? Треба припускати, що пергамен був дуже дорогий.

2. А тепер погляньмо, як дійшло до цієї цінної і незвичайної знахідки та що сталося з нею потім. Як побачимо на деталях, дорога дуже складна і тільки завдяки посвяті й розумінню вартості для нас цього передісторичного документу в інженера Скрипника з Голландії ми маємо сьогодні цей твір на руках. Дощечки Влес Книги знайшов у 1919 р. полковник А.

Ізенбек в зовсім зруйнованім маєтку князів Куракіних, поміж Курськом і Тулою. Дощечки були порозкидані по доливіці серед сміття й Ізенбек підібрав біля 40. Треба припускати, що дощечок мусило бути більше, бо Влес Книга не має цілісності.

Хто ж такий Ізенбек? Уроджений 1890 р. родом із кубанських козаків, але тюркського походження, дворянин і полковник армії Денкіна з 10 орденами, дарма, що погано говорив по-московськи. Української мови зовсім не знав і українцем себе не почував. По освіті був археологом, малярем і кореспондентом Академії Наук у Москві. Приймав участь в археологічній експедиції до Туркестану, організованій Академією Наук. Мабуть догадувався про вартість розкинутих серед руїн і сміття дощечок, бо зібрав їх у лантух і, втікаючи з залишками білої армії, попав на корабель у Феодосії. Із дощечками приїхав до Бруксели, де працював на фабриці килимів.

У Бруксели з Ізенбеком познайомився Ю. Мироліубов - зросійщений українець, доктор хімії, любитель старини. Він живо зацікавився таємними дощечками, писаними незаним письмом, ніби грецько-латинсько-санскритським і ще якимись незаними й несучасними знаками. Ізенбек зовсім не розумів і не пробував розуміти, що він має в своїх руках. Будучи п'яницею, дощечками не цікавився, дозволяючи Ю. Мироліубову студіювати. В 1941 р. Ізенбек помер, зробивши перед цим спадкоємцем свого малярського ательє і дощечок Ю. Мироліубова. Але не було що перебирати, бо ательє було пограбоване і дощечки зникли. Мироліубов зробив скаргу, але безуспішно. В той час, коли пропали дощечки, Бельгія була окупована німцями. На щастя, Мироліубов зробив багато перелісів, але не всі дощечки були скопійовані. Також невідомо, чи Ізенбек мав комплект дощечок, а чи тільки випадкове зібрання.

Про Юрія Мироліубова знаємо більше. Це він своїми переписами текстів дощечок, над якими працював 15 років у вільні хвилини, причинився до їх збереження й увіковічення. Він показав себе патріотом і науковцем козацького роду, хоч і було в нього духове роздвоєння, як у Гоголя, любов до

обох народів. Хоч і служив старшиною в Армії Української Центральної Ради, але потім перекинувся до Денікіна й на еміграції стояв осторонь визвольної справи. Все таки ніколи не втрачав любові до України, бо ще з молодості збирав усякі українські казки, приповідки та інший фольклорний матеріал, особливо матеріал, який мав відношення до давньої Русі. Був захоплений книжкою свого учителя Т. Попова "Праісторія Слов'ян Русів". Навіть поезії писав українською мовою. Написав теж різні праці зі слов'янсько-руської переісторії, фольклору й мітології. Все те знаходиться в його архіві, який зберігає його вдова Жанна в Аахені.

Коли Скрипник, зацікавлений відомостями про Влес Книгу, які з'явилися в московському журналі "Жар-Птица", нав'язав із Миролюбовим контакт, Миролюбов писав до нього: "Мені є рідніший південно-руський народ, однак я не відкидаю й північно-руських людей. Колись-то знайдемо спільну мову". Батько його був священиком. Вдома розмовляли по-українськи і по-московськи. Баба його була кріпачка, а мати з роду Трясила, якогось поляки замордували. Він писав: "Я завжди любив народ нащадків запорожців", "Я все бачу перед моїми очима мою любу матір і Україну. Це їм я служу".

"Наша Батьківщина занадто пролила крові своєї й чужої, щоб ми забули її". В листі до Скрипника Миролюбов прислав текст пісні, яку співала йому його мати:

По горі, по горі, по зеленій,
Там-бо квітки червоні цвітуть.
По горі, по горі, по зеленій,
Козаки йдуть! Гук, мати, гук!

Пісня ця говорить про Хмеля, який іде війською проти поляків. Цією піснею Миролюбов задокументував своє походження і свій патріотизм. Хоч, як і сам пише, рідну мову "за піввіку еміграції я майже забув".

Миролюбов був проти норманізму, який виводить слово "Русь" із Скандинавії, і за теорією "самоібутності слов'ян" М. Ломоносова. Він писав до Скрипника: "Норманізм вмер". Друкувався Миролюбов у московському журналі "Жар-Птица" і в журналі карпатосів "Вільне Слово". В 1962 р., коли вже був у Сан-Франциско, Каліфорнія, звернувся до Української Академії Наук в справі передачі свого архіву, який мав відношення до давньої Русі. В листі він назвав себе: "Я русько-український письменник, який 30 років жив у Бельгії, де працював як доктор хімії". Його українська мова ніколи не була поправною. Відповіді від Академії Наук він ніколи не одержав. Миролюбов звертався теж і до представника Українського Університету в Нью-Йорку, але теж без відповіді. До Скрипника писав він: "Звертався я до російських учених, але ж вони не розуміли в тому нічого, небо ж не бажали охопити". Помер Миролюбов на кораблі, вертаючись до Європи, маючи 80 років, 1972 р. Патріотизм Миролюбова безсумнівний, звертався він до москалів, не маючи іншої підтримки, а за долю текстів Влес Книги він журився все життя, оцінивши їх належно (...).

Миролюбов переписував дощечки Ізенбека, як умів, але не все в його переписах є миродайне. Він мав свою власну таблицю літер, які в основному були кириличні, а дощечки пробував хімічно консервувати. З його транскрипцій одне є незаперечним, що це мова наших предків. Сам Ізенбек не виявляв ніякого інтересу до дощечок, а тільки до пляшки. Миролюбов зробив теж декілька фотокопій дощечок, з яких збереглися тільки дві, бо фотографувати було надто дорого. А крім того дощечки були понижені й невиразні. Одна фотокопія з'явилась у виданнях Миролюбова й Парамонова, а другу опублікував Скрипник. Миролюбов писав про тексти Влес Книги до проф. Д. Кура в Сан-Франциско, до Парамонова в Австралії і до Російського Музею в Сан-Франциско. Потім, на вимогу Кура, переслав йому всі матеріали, над якими працював Кур і друкував у "Жар-Птиці". Врешті й сам виїхав до Сан-Франциско, де співпрацював з Куром. Все те, що попало в руки Кура, це теж камінь у воду. Миролюбов писав у 1969 р. до Скрипника: "Кур матеріалів не повертає, а судитися я не можу". Або: "Готовий допомогти чим можу, але на Кура не надійтесь".

А. Кур із Сан-Франциско, генерал армії Колчака, асиріолог, співробітник Російського Музею в Сан-Франциско, а заодно ненависник українців, звернувся з закликом до читачів "Жар-Птиці" 1953, чи не знає хто щось про дощечки, про які ходять чутки. Відгукнувся саме Ю. Миролюбов із Бельгії, який переслав йому всі матеріали. Одержавши тексти від Миролюбова, Кур почав їх на власний лад редагувати і друкувати в "Жар-Птиці" 1953-55, з власними коментарями. А. Кур, ненауковець, нароби багато помилок і нісенітниць. Що ж собою уявляв журнал "Жар-Птица"? Це малий і маловідомий друкований на циклостилі, журнал, який за редакцією Чірікова появлявся в 1953-55 в Сан-Франциско, а в 1956-59 в Мюнхені за ред. Миролюбова.

А. Кур, а правильніше Куренков, забрав тексти Влес Книги з Музею Російської Культури в Сан-Франциско, куди їх послав Миролюбов, і в його руках вони пропали. Миролюбов не мав відваги з Куром задиратися. Миролюбов не хотів публікувати, але Кур публікував, поєднуючи дощечки як попало і навіть змінюючи правопис собі до вподоби. Він писав: "Учені розберуться". В хаотичній редакції різні речі з різних дощечок пов'язані в одно, також непотрібні Курові вставки. Кур оправдував себе тим, що коли Миролюбов переписував, то був втомлений, а Ізенбек п'яний. Отже перша вістка про Влес Книгу появилася у "Жар-Птиці" 1954 р., під заголовком "Дощечки" пера А. Кура. Крім подальших статей на ту саму тему, помістив він також статтю "Новое в Нашей Истории", де присвоює собі антинорманську теорію Ломоносова і хвалить "працю" історика-літописця Нестора "Повість Временних Літ". Майже всі ті дощечки Ізенбека, які видало видавництво "Млин" в реакції Скрипника й перекладі Кирпича, були друковані в місячнику "Жар-Птица" 1954-59. Різні уривки були друковані в статтях А. Кура 1953-55. Багато матеріалів залишилось у Кура. Після смерті Миролюбова всі матеріали сховав Кур, залишилось тільки те, що в

журналі. Кур навіть писав до Миролюбова, щоби палив усе, що дістанеться в його руки, бо так робить і він сам. Всі намагання Скрипника віднайти і врятувати не увінчались успіхом. Хіба що тільки те, що залишилось в архіві Миролюбова. І яке його дружина дозволила переглянути й використати Скрипнику.

На основі публікацій Миролюбова і Кура досліді над текстами Влес Книги робив теж і С. Парамонов, псевдонім С. Лесной, українець того самого типу, що і Миролюбов. Він був викладачем на відділі ентомології Канберського Університету в Австралії. Писав по-московськи і по-українськи. Принцип його досліді був "вистерігатись будь-якої ідеології". Написав такі праці: "История Руссов в Неизврращенном Виде" в двох томах, "Русь. Откуда Ты?", "Влесовая Книга" і "Звідки ми і Чий Ми Діти? "Статті Парамонова про Влес Книгу друкувались теж у кварталнику "Новий Літопис" ч. 13-15, Вінніпег 1964-65. У своїх працях подав тільки 1-шу частину Влес Книги й уривки з 2-ї частини. Прикінці праці "Влесовая Книга" були тексти дощечок ті самі, що в "Жар-Птиці". В "Истории Руссов" теж є розділ про Влесову Книгу. Парамонов-Лесной помер 1968 р., не закінчивши своїх студій над Влес Книгою, яку присвятив "Русинам Підкарпаття", бо вони збереглись русинами до сьогодні. Миролюбову та Ізенбекові докоряв він, що вони так мало зробили, а Курові звертав увагу на його недоречності. Кур в листі до Миролюбова називав Лесного "Сергей Лесной Жамов". Дуже типово для його україножерчого жаргону. Нумерацію книг кожний дослідник мав свою власну, тому вживаємо нумерації Скрипника-Кирпича.

Б. Ребіндер та М. Скрипник (праворуч).

Заінтересувався теж Влес Книгою В. Лазаревич. Цю кореспонденцію видав Скрипник окремим виданням. Також багато інших матеріалів видав Скрипник окремою книжкою "До Джерел" з якої використовуємо для цієї праці (...)

3. Одначе найбільше праці й коштів віддав Влес Книзі інж. Скрипник. Він тривалі роки емігрувавши працював у голландській Індонезії, а на старість перенісся до Голландії до Гаґи, де все своє існування віддав Влес Книзі, шукаючи за дощечками, за текстами й видаючи їх у гарному вигляді в своєму видавництві "Млин" у Газі. Йому вдалося врятувати чи не половину змісту Влес Книги. Завдання нелегке, коли зважити, що оригінальних дощечок немає, а фотознімок тільки дві. Переписів Миролюбова теж немає, бо вони пропали в Кура. Базуватись виключно на "Жар-Птиці", чи на виданнях Лесного не вистачає. Навіть редакція "Жар-Птиці", переписуючи на машинці, робила помилки, як писав Кур до Лазаревича. Також не всі тексти дощечок були публіковані в "Жар-Птиці" не раз відмінно редаговані і змінені.

Багато текстів дощечок, ще не опублікованих, знайшов Скрипник в архіві Миролюбова, текст дощечки 34 в архіві Лазаревича і фотокопію дощечки 16 А в архіві прот. С. Ляшевського. Коли появились перші 4 частини у видавництві "Млин" 1969 р., ними зацікавився "Канадійський Фармер" і "Вільний Світ" і передрукували цілий текст, оригінальний і переклад. Те саме Альманах Канадійського Фармера 1970 р., з відповідним вступним словом редактора М. Шкавритка. В 1973 р. появилсь також англомовний переклад В. Качура з поясненням "Историчний манускрипт Східної Європи", зтираючи тим самим назву "Русь" чи "Антська Держава". В. Качур, завзятий євангелік, не забув у вступі подати цитати Єремії, які засуджують позабіблійні вірування, про які саме мова йде у Влес Книзі.

Як наткнувся М. Скрипник на Влес Книгу? Найперше він одержав від др. П. Шумовського книжку С. Лесного "Русь Откуда Ты?", видання 1964 р. в Вінніпегу. В ній згадується про Влес Книгу. Тоді роздобув С. Лесного "Влесовая Книга" (Вінніпег, 1966) та "Пересмотр Основ Истории Славян" (Мельбурн, 1956). В Британському Музеї знайшов журнали "Жар-Птица" і С. Лесного "История Руссов в Неизврращенном Виде" (Париж-Мюнхен, 1953-60). Перші публікації Скрипника ґрунтувались на тому, що було друковане в "Жар-Птиці". Звідтам довідався Скрипник, що Миролюбов, який друкував у "Жар-Птиці", має ще й інші неопубліковані тексти. Знайшовши його адресу, Скрипник почав з Миролюбовим переписуватись, аж до його виїзду до Америки в 1970 р. В дорозі з Америки Миролюбов помер, але Скрипник про довжував свій контакт з його дружиною Жанною в Аахен, Бельгія, де знаходиться теж архів Миролюбова. У видавництві "Млин" (Лондон-Гаґа), стараннями і коштом М. Скрипника появились усі відомі і знайдені Скрипником тексти Влес Книги, з розбиттям на слова, транскрипцією, примітками до тексту і бібліографією, в 4-ох томах, разом із перекладом А. Кирпича з Англії, Кирпич вже

відійшов. Томи з'явилися в такому порядку: 1 - 1969, 2 - 1972, 3 - 1972, 4 - 1975. Там теж знаходяться дві фотовідбитки оригінальних дощечок. Як бачимо, наткнувшись на цей скарб і належно оцінивши його, Скрипник довершив неймовірно складного й важкого діла. Він виправив цілу серію помилок у транскрипції й додав багато варіантів перекладу, для повного розуміння.

У "Вступному Слові" до Влес Книги Скрипник пише: "Зміст Влес Книги дійшов до мого відома щойно в році 1967. Він справив на мене дуже глибоке враження, в першу чергу тим надзвичайно піднесеним і щирим патріотизмом, який міг народитись тільки в боротьбі на життя і смерть за землю Русь, прабатьківщину наших далеких предків". А. Кирпич теж з ентузіазмом зустрів Влес Книгу. Він писав до Скрипника: "...це не літопис. З того всього, що там написано, видно, що нашим предкам було не до літописів". "Це невтомне вговорювання, підбадьорювання, закликання до боротьби, щоб витримати, щоб удержатись на своїй землі силою духу своїх предків і своїх Богів одночасно". "Ось на яких літописах треба було виховувати наші покоління".

Переклад А. Кирпича не можна вважати досконалим. Заслуга його в тому, що він перший взявся за дуже важку справу. Перекладачі мусять бути добре ознайомлені із старослов'янською мовою, яка однак не була одноставною, бо в кожній слов'янській країні були місцеві впливи й зміни. В листі до Шаяна, знаного дослідника нашої давнини, Скрипник писав: "Німець, грек і латинянин протягом століть зробили все можливе, щоб засипати й покрити мулом забуття наші рідні джерела. То чому б же вони мали тепер встановлювати їхню автентичність?" "На щастя автентичність Влес Книги не потребує доказів ніякого німця. Навпаки, Влес Книга перекидає догори ногами "автентичність" досьогочасної історичної науки того самого німця". В. Шаян спочатку, незнаючи, поставився з недовірою, але коли прочитав, писав до Скрипника й Кирпича з признанням за зроблену роботу. Вони посунули справу вперед поза Миролюбим й Лесним. Він писав: "це документи дохристиянської віри й ідеології. Філософська висота нашого Віщуна. Наймодерніша ідеалістична філософія. Платон і Арістотель залишаються позаду основної космічної концепції нашого Віщуна".

Треба подивляти наполегливість і терпеливість немолодого вже Скрипника, бо йому вже 75 років. Заки друкувати, він перевіряє тексти в міру своїх можливостей, беручи за основу тексти друковані в "Жар Птиці", але й до них ставлячись з недовірою. Миролюб переписував тексти Влес Книги сучасними московськими буквами й тому могло ввійти багато помилок. Розходження між Влес Книгою "Жар-Птиці" і Скрипника поважні, а винуватий тут найбільше Кур, який обробляв тексти по-своєму. Машинописні тексти,

знайдені в архіві Миролюбова, дуже нечіткі, на що жаліється Скрипник. Крім текстів, які Скрипник знайшов в архіві Миролюбова, подібні тексти мали ще протоєрей С. Ляшевський і В. Лазаревич. Скрипник пробує всі знайдені тексти узагальнити (усуцільнити). Скрипник не тільки їздив до Аахену, де перебувала дружина Миролюбова з його архівом, але й до Лондону, до Бритіш Мюзеум, а пізніше в 1977 до Каліфорнії, щоб там шукати зниклі тексти після смерті Кура.

В 5-ій частині Влес Книги, виданій видавництвом "Млин" в 1972 р., вміщена заява вдови по др. Ю. Миролюбіву Жанни, яка живе в Аахені на границі Німеччини і Бельгії, про те, що вона з інж. Скрипником упорядкувала спадщину її чоловіка, в якій було багато дощечок Ізенбека. Ці тексти, за її згодою, опубліковані в 5 і 6 числах Влес Книги, виданої видавництвом "Млин". Заява була німецькою мовою. Скрипник зробив український і англійський переклади. Така заява була необхідна, щоб вороги й недовірки не закидали, що Влес Книга це фікція. В передмові до 5 числа Влес Книги Скрипник пише: "Ю. Миролюб народжений в Бахмуті на Слобожанщині 30.7.1892, помер 6.11.1970 на кораблі, в дорозі з Америки до Бельгії. Я з ним ніколи не зустрічався, а знав його через листування. Жінка мала зайнятись його літературно-науковою спадщиною, але не знала російської мови. Я запропонував їй допомогу. В архіві я знайшов тексти 16 дощечок Ізенбека, досі не опублікованих. Дружина Миролюбова дозволила їх опублікувати, а п. А. Кирпич з Англії переклав їх на сучасну українську мову".

Миролюб переписував на машинці з оригіналу й посилав О. Курові до редакції. Пані Жанна Миролюбова не жаліла сил і коштів, поїхала до Сан-Франциско і з дочкою О. Кура в його архіві знайшла багато відписів дощечок від надісланих Миролюбим і багато коментарів. Кур робив свої власні відписи, а Миролюбова нищив. Скрипник одержав фотокопії тих матеріалів в Аахені й надіслав А. Кирпичеві. Обидва знайшли, що поміж двома текстами сотні відмінностей, які не можна пояснити редакційною корекцією. Іноді бракують цілі речення. Скрипник у передмові називає це "дивні і сумні різниці". Тому для порівняння видає окремою брошурою обидва тексти. Деякі критики Влес Книги говорили, що Ізенбек це така сама фікція, як і Влес Книга. Тому Скрипник друкує копії документів, які мали відношення до життя Ізенбека. Ті й багато інших документів, які мають відношення не тільки до Влес Книги, але й до проблем передісторії, видає Скрипник окремою книгою "До Джерел" (Гаґа, 1975). Як мотто цієї книги надруковані такі слова: "Тобі, невідомому праотцеві, який своїм натхненним словом викарбував на дощечках Влес Книги скрижалі духу одвічної Русі-України, посвячую цю працю, як щирий вияв моєї глибокої вдячності й пошани".

4. Ось так Влес Книга, правдоподібно далеко не вся, збереглася для нас чудом, після

різних і складних перипетій. І врешті Ю. Миролубов, М. Скрипник і А. Кирпич зробили для нас історичного значення справу. Найбільше, однак, спричинився до цього прекрасного діла М. Скрипник. Але науковці, історики, лінгвісти, як це часто буває з новизною, поставились негативно, а особливо Москва, для якої Влес Книга - це дуже загрозлива річ. Українські вчені плють воду на млин Москви своєю байдужістю до Влес Книги і проміне ще багато часу й зусиль, заки цей новоздобутий твір знайде собі належну оцінку й загальне визнання серед нас. Якщо комусь якась річ не мила, то він називає її "підробкою". Москва вважає, що це підробка 19 ст. якогось Сулукадзева, не бачивши текстів і не даючи ніяких доказів про підробку. Сулукадзев був знаним фальсифікатором, який пробував підвести Академію Наук у Москві.

С. Лесной надіслав фотокопії дощечок Ізенбека до Академії Наук в Москві в 1959 р., Відповів Л. Виноградов: "Графіка й палеографіка зарисованої дощечки, показаної на фото, дозволяють припускати, що показаний текст написаний якимсь невідомим до сьогодні науці докирилівським письмом". "Але факти мови, висловленої в тексті, не дозволяють признати досліджуваний пам'ятник правдивим". "Є підстави припускати, що дощечки Ізенбека представляють собою одну з підробок А. Сулукадзева з 19 в." Негативну оцінку дала теж Жуковская в журналі "Вопросы языковедения" (Москва). Про Влес Книгу як фальшивку писав теж "Огонек" (Москва, 1977). До Москви прилучився теж москаль Ковалевський з Парижа, який побачивши тексти сказав, що це "тексти дервішівських заклят 16-17 в."(...)

Але пощо нам іти до Москви, коли наш євангеліст на еміграції В. Качур у англомовному перекладі Влес Книги (Колюмбус-Огайо, 1973), назвав Влес Книгу "пам'яткою поганства". Вміщена у передмові цитата з біблійного Єремії (16, 19) каже: "Дійсно, наші батьки одержали в спадок брехні, зарозумілість і речі, від яких нема користі". Слова ці мають говорити про Влес Книгу, бо для Качура "Мати Слава" у Влес Книзі це "Мати Сова". Також залучена карта Русі говорить, що це карта "Східної Європи" й показує тільки ліси й степи, навіть Києва немає. В журналі "Євангельський Ранок" (квітень-червень 1973) Качур пише, що "Влес це напівісторична особа з Месопотамії", а "Дажбог - це, згідно зі скупкою згадкою в Іпатіївському Літописі, один із знатніших королів Єгипту". Ось таку послугу робить Качур Влес Книзі й українському народові. Зароджується питання: навіщо він її перекладав?

Давні письмена християнство понищило, бо "варварам" вони не потрібні. Подібна доля до Влес Книги спіткала й оригінал "Слова про Ігорів Полк", який згорів у пожежі в Москві 1812 р., залишився тільки перепис(...)

Якщо ж Влес Книга це фантазії, то кому вони потрібні? Підробка тоді, коли хтось шукає слави, грошей, або насміхається. Ізенбек до цього

зовсім не підходить. Кумранські рукописи, нещодавно знайдені, теж вважалися фальшивками

Україна багато століть була щитом Європи проти численних наїздів з Азії, а потім потрапила під чобіт московського імперіалізму. Наукові дослідження в московській Академії Наук робили німці, які не розуміючи слов'янських мов, поробили помилкові висновки в своїх дослідях давнини. Німці говорили, що руського народу ніколи не було, а були тільки слов'яни, яких культурно й державно оформили варяги-нормани. Протести Ломоносова не допомогли. Московські історики пішли слідом за німцями. Ключевський в "Курсе Русской Истории" писав: "Народження російського народу відбулося в половині 11 ст., але ще не було державою русського народу". Були тільки різноплеменні слов'яни, яким назву Русь дали нормани. А наші історики пішли за німцями й московськими шовіністами. З приходом християнства все почалось ґрунтуватися на основі християнських літописів. Монах Нестор виводив нас від біблійного Яфета, сина Ноевого, і це було святе. Але чи ж можна студіювати передісторію сьогодні, в епоху великих досягнень, базуючись на "Повісті Временних Літ" Нестора? Норманська теорія розвіялась сьогодні, як дим. Коли на Русі була вже скитська й антська держави, то в Скандинавії були тільки риболови.

Пора нам почати писати нашу історію в правдивому світлі. Порівняймо Лівія, Прокопія, Грушевського, Ключевського, Вернадського, то побачимо, що кожна генерація пише свою історію. С. Лесной в "Истории Руссов" писав: "Історія писалась для вигоди тих, що при владі". Влес Книга очікує основних студій науковців, істориків, мовознавців, соціологів. Щоб реставрувати давні тексти, потрібно солідної фахової праці, яка б заповнила ті прогалини, що досі існують. Особистих спокус і тенденцій треба вистерігатись, бо вони ведуть на манівці.

Щирий ідеалізм Влес Книги говорить про наростання незнищенної зброї, яка сталиться в бурях української нації. Влес Книга напевно кине нове світло на цілий ряд проблем. Найкращим доказом її автентичності, який підтверджують досліди численних науковців Заходу, є її зміст. Віддана праця М. Скрипника і А. Кирпича вже сьогодні роз'яснила картину цілісності Влес Книги і її змісту, що ні в якому разі не може бути фальшивкою, як закидають вороги й іґноранти. Влес Книга не є твором досконалим і не писав її історик, але вона себе своїм змістом повністю оправдала. Є це документ своєї епохи і в ній багато мудрості й патріотизму, так необхідного на нашій камінній дорозі.

Від редакції: *Рукопис має обсяг 240 стор. машинопису. Розділ II стор. 25 - 42 друкується з незначними скороченнями, які позначаємо - (...).*

НАМІ НАШОХ ПРЕДКІВ

РОЗРИТА МОГИЛА

“Було колись - в Україні ревіли гармати; було колись - запорожці вміли панувати. Панували, добували і славу, і волю; минулося - осталися могили на полі. Високі ті могили...” Так у своєму вірші “Іван Підкова” Тарас Шевченко згадує про кургани, які називає “високими могилами”. І не випадково, адже слово “курган” тюркського походження і означає “горб”, “укріплення”. В українській та інших слов’янських мовах йому відповідає слово “могила”. Тож, в загальному розумінні “курган” означає округлої форми штучний земляний насип з використанням каміння над одним чи кількома стародавніми похованнями.

Кургани набули розквіту в епоху енеоліту і є найпоширенішим видом давніх поховань у всьому Старому Світі. Вони зустрічаються на просторах майже всієї Європи (з Великобританією включно), Малої Азії, Кавказу та Закавказзя. Курганні поховання під назвою “маундів” зустрічаються навіть у Північній Америці, де їх зводили ще за тисячу років до н. е. давні індіанці.

На території України, за деякими даними, налічується близько 150 тисяч курганів. Особливо багато їх зустрічається у Північному Причорномор’ї, де ще в IV тисячолітті до н. е. виник курганний обряд поховання. Значна кількість курганів

...І могили мої милі москаль розриває...

Т. Шевченко

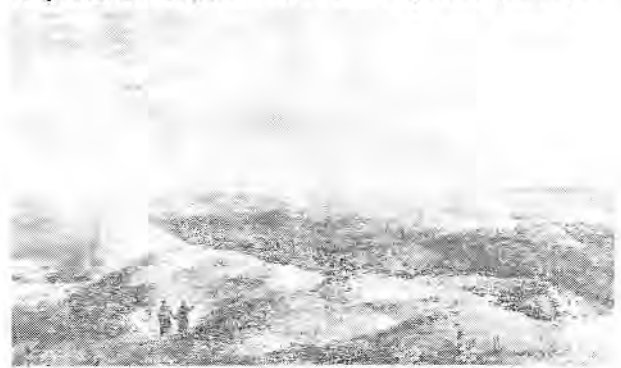
має висоту 1-2 метри з діаметром 20-30 метрів. Чимало курганів зберегли висоту 3-5 метрів, а найбільші з них (переважно кургани скіфської доби) досягають висоти 20 метрів зі 100-метровим діаметром. Чортомлик, Нечаєва Могила, Огуз, Солоха, Олександрополь. Їх видно на рівнині на десятки кілометрів. Справляючи величне враження, вони нагадують єгипетські піраміди.

Кургани є чи не єдиними пам’ятками для вивчення цілого ряду культур від енеоліту аж до середньовіччя. Навіть зародження археології в Україні було насамперед пов’язане з курганами, - з їх розкопками (особливо - багатого скіфського кургану біля сучасного Кіровограду), проведеними російським генералом А. П. Мельгуновим у 1763 р., та інших важливих розкопок таких великих курганів, як Куль-Оба на Керченському півострові, Чортомлик у Подніпров’ї та кургану Чорна Могила у м. Чернігові.

В кінці XVII століття Росія завоювала Південь України. З цього часу московити почали проводити розкопки курганів як на території Північного Причорномор’я так і на території Криму. На жаль, археологи-чужинці ставили перед собою завдання шукати і видобувати лише коштовні предмети та унікальні вироби. Оскільки наукова фіксація

Могила Переп’ятиха до розкопок.
Мал. О. Сенчила-Стефановського. 1846.

Могила Переп’ятиха після розкопок.
Мал. Н. Орди. 1860-ті роки.

пам'яток тоді ще тільки зароджувалась, значна частина розкопаних курганів зазнавала буквального пограбування як легально - з боку тих, кому це дозволяв робити царський уряд, так і таємно - групами "копачів".

У 1843 році була створена Тимчасова Археологічна комісія для розбору давніх актів, в якій працював Тарас Григорович Шевченко. Відвідавши більшість губерній України (Київську, Полтавську, Чернігівську, Волинську та Подільську), Т. Шевченко обстежив і дав опис багатьох археологічних пам'яток. Велику увагу він приділяв курганам: збереглися його малюнки визначних місць України. В літературній творчості Кобзаря відображені і його враження від курганів. Так виникла його знаменита "Розрита могила", поява якої пов'язана з розкопками одного з найбільших царських курганів (1852-1856 рр.) висотою понад 20 метрів й окружністю 300 метрів біля с. Олександрополь. Поет орієнтувався в тогочасних прийомах розкопок. Так його характеристика стану розкопаного кургану: "начетверо розкопана, розрита могила" свідчить про рештки кургану, насип якого розкопано двома перпендикулярними траншеями або "хрестом", що перетиналися у центрі, оскільки існувало припущення, що в такому випадку поховання мало б обов'язково знаходитись в одній із траншей. У своєму "Щоденнику" Т. Шевченко висловив глибокий сум з приводу руйнування цього кургану, хоча й погодився з необхідністю археологічних досліджень. Він особисто брав участь у дослідженнях курганів Білокняжого та Невеселівського полів, зокрема великих курганів VI ст. до н.е. Перепетиха (Переп'ятиха) та Перепет (Переп'ят), який згадується Кобзарем у поемі "Швачка". Ці кургани знаходилися між Васильковом та Фастовом і були розкопані експедицією Археографічної комісії під керівництвом професора Київського університету М. Іванишина.

"Курганна" археологія з того часу пройшла досить складний період становлення: від аматорських розкопок минулих століть, що підкріплювалися лише великим інтересом до знахідок високохудожніх золотих речей, до появи справжніх дослідників, археологів - професіоналів своєї справи, а згодом - і до виділення "курганної" археології як окремої галузі в науці у 60-80 роках нашого століття та розробок нових методик розкопок, авторами яких стали відомі українські археологи Б. Мозолевський, М. Чмихов та інші. Загальні положення про розкопки курганів, головним завданням яких було знаходження тільки поховальної ями та її розчищення, змінилися на детальні дослідження різних аспектів і проблем, пов'язаних з курганам.

Першим, хто спробував описати і пояснити виникнення курганів Причорномор'я, був давньогрецький історик V ст. до н.е. Геродот, який вважав, що кургани біля гирла Дністра належать киммерійцям. З розвитком вітчизняної археології

постало питання періодизації (умовного часового походження) археологічних знахідок в курганах. Тому спочатку періодизація, розроблена Д. Я. Самоковасовим, В. І. Гошкевичем, А. А. Спициним, будувалася на "курганних старожитностях" киммерійців, скіфів, сарматів, слов'ян. Нині ця періодизація курганів спирається на особливості курганної поховальної споруди (ямна, катакомбна, зрубна), які стали критеріями періодизації, запропонованої В. Городцовим.

Звернення наших Предків до курганного поховального обряду не було якимось "криком моди" чи короточасним явищем. Виникнення курганних поховань відбувалося на різних територіях і у різні періоди та епохи. Як вважають дослідники, на Півдні Східної Європи це явище почалося з мідного віку в зоні Степу. За періодизацією М. Чмихова та І. Чернякова, кургани є характерною ознакою вже бронзового віку, який почався з Трипільської доби, і лише деякі найдавніші кургани, можливо, стали з'являтися ще у мідному віці.

Для поховання, як правило, спочатку обиралося природне земляне підвищення. В ньому копалася могильна яма, в яку наші Предки ховали своїх померлих чи загиблих одноплемінників. Сама могильна яма могла бути різних розмірів та форм (прямокутної чи овальної) і перекривалася зверху крупним камінням або дерев'яними колодами чи жердинами. Інколи у яму вкопували дерев'яні опори, які підтримували могильне покриття, або у ямі встановлювали кам'яну скриню для небіжчика чи дерев'яний зруб. В інших випадках ці споруди в яму не вкопувалися, а ставилися просто на поверхні, а потім зверху робили земляний насип. Насип робили переважно з землі, яка знаходилася поруч з похованням. Траплялися випадки, коли підніжжя кургану обкопувалося невеликим ровом.

Перші кургани виникли не тільки, як поховальні споруди для знаті, в них, на відміну від єгипетських пірамід, ховали практично все вільне населення. Але з часом в курганах стали ховати переважно знатних людей, від знатності яких іноді залежала і висота самого кургану. Спочатку кургани насипалися над одним або кількома похованими. Це

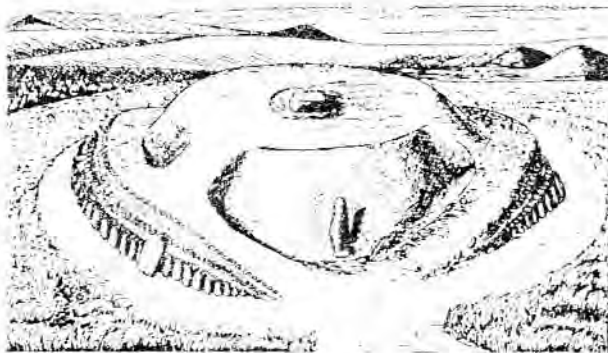

Біля кургану на межі Єланецького і Новоодеського районів Миколаївської області.

були першопредки роду чи племені. Над їхньою могилою робився первинний насип кургану, який був для цього поховання основним. Згодом у цьому ж кургані робили ще одне або кілька нових поховань в насипі або на його поверхні. Таке могло робитись кілька разів, і курган переростав у вептенський пагорб. Інколи новий насип об'єднував кілька курганів, утворюючи невелику гору або довгий курган, або ж споруджували новий насип і без здійснення поховання, а лише з ритуальною метою.

Таке будівництво іноді тривало кілька тисяч років. Курган набував стану складної культової споруди, яка складалася з кількох насипів, які зосереджували як в собі, так і під собою до кількох десятків поховань. Явище поховання в одному й тому ж кургані протягом тривалого часу можна пояснити тим, що ці насипи і певні височини в степах сприймалися нашими Предками як священні місця поховань першопредків, а сам курганний обряд був тісно пов'язаний з їхніми релігійними уявленнями. Тому нині не викликає сумніву багатofункціональність курганів. Кургани як об'єкти, пов'язані з культом Предків, використовувались і як ритуальні центри, які можна вважати храми-святилищами. Ними, на думку М. Чмихова, були нижньомихайлівські кургани біля Каланчака та Тимофіївки, та деякі кургани Усатівського могильника, Святилиця, які мали курганну основу, існували досить тривалий час. Іноді для них використовували і місцевість, яка прилягала до курганів, утворюючи, таким чином, цілий жертвний комплекс. Один з найбільших таких комплексів був знайдений в Туві на ранньоскіфському кургані Аржан, висота якого становила 3-4 метри, діаметр - 120 м. Він складався з кількох сотень круглих жертвників і оленного каменя, що утворювали ряди біля південно-східної площини кургану. У них було знайдено рештки шкіри, черепи та кістки ніг від приблизно 300 коней.

Своєю величчю вражає і Виноградненський курган-святилище, розкопаний Запорізькою експедицією ІА АН України у 1982 р. біля села Виноградного Токмацького району. Це святилище функціонувало за часів катакомбної культури чи навіть пізніше; до розкопок його висота сягала 9 метрів і 100 метрів в діаметрі і близько 30 тис. м³

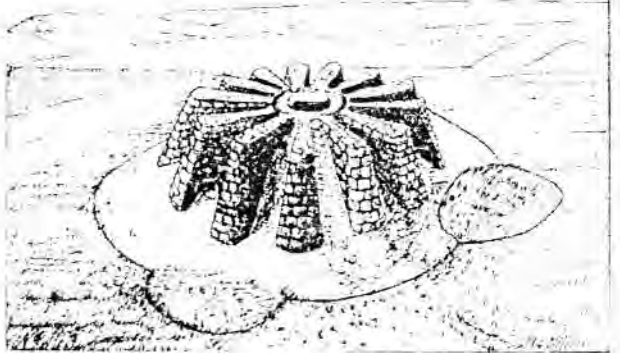
Виноградненське святилище.

грунту. Такі розміри дають змогу припустити, що Виноградненське святилище було присвячене головному або кільком головним Богам наших Предків. На верхівці кургану було влаштовано вівтар із великих глиняних блоків (розмірами 0,5х 0,35х 0,25 метрів), оточений доріжкою з накиданого очерету. Від вівтаря радіально до підніжжя кургану розходилося 13 валів, побудованих з таких самих, як і вівтар, глиняних блоків. Вали мали плоскі вершини та круглі стіни. Під час розкопок помічено три етапи існування храму. Цікавою є знайдена гранітна стела у вигляді сокири. Сокира була атрибутом Бога Перуна у слов'ян.

Близькими до курганів за своїм зовнішнім виглядом та функціями є зольники. Овальні або круглі за формою вони мають висоту від кількох десятків сантиметрів до 2 метрів з діаметром від кількох до 50 метрів і виглядають, як окремі скупчення попелу з уламками каменів, глини, деревного вугілля, з уламками посуду, кістками тварин, предметами культового призначення. Поховання у зольниках знаходять дуже рідко. Переважно схема формування зольника, пов'язана з культом вогню, домашнього вогнища, святами Кола Сварожого - весняного рівнодення, літнього сонцестояння та ін., мала такий вигляд: вогнище - вогнищна яма у житлі - зольник поблизу окремого житла - зольник поблизу групи жител - зольник на поселенні - зольник за межами поселення. Отже, зольники це, переважно, жертвники, на яких наші Предки приносили треби Богам і є такими ж священними місцями для нас, як і інші кургани.

Іноді споруджували кургани без поховань. Це робилося на честь героїв, загиблих у чужих краях, і свідчило про те, що наші Предки вірили в необхідність обряду поховання для спокою душі. Душа не повинна блукати по світу, але мати своє пристанище, тобто поховальний курган.

Нині стан курганів невтішний. Курганні пам'ятки вже давно втратили свій первісний вигляд. Вони швидко руйнуються внаслідок розорювання тракторами. Кожного року висота курганів зменшується в середньому на 10-20 сантиметрів. Це означає, що вже через 10-20 років насипи курганів можуть зникнути і на їхньому місці можуть залишитись педь помітні підвищення.

Виноградненське святилище. Первинний вигляд.

Важливе значення у поховальному обряді мала його космічна символіка. Ще з бронзового віку утвердилися уявлення: душі померлих повинні йти на небо і там продовжувати подальше життя. Тому їй не дивно, що у населення бронзового - ранньозалізного віків, яке ховало померлих у курганах, могили також зберігали риси жител або їх імітації, які на відміну від звичайних жител були перекриті насипом кургану, а, отже, і підпорядковані його космічній символіці. Космічна символіка курганів постала з цілої світоглядної системи, яка ґрунтувалася на понятті універсального космічного закону Всесвіту, в центрі якого стояв Зодіак (Сварог). Саме за цим Законом і йшли душі померлих на небо (до Сварога). Знавці Закону досягали найвищого Неба (Свар) і ставали Богами, інші поверталися на землю для нових втілень.

У скіфів такими знавцями вважалися скіфські царі, які після своєї смерті йшли на Небо, до Богів і зливалися з ними, щоб потім, таким чином, впливати на земне життя. Тому ті, хто здійснював поховальний обряд, намагалися якомога краще догодити померлому царю, кладучи в могилу тіла найкращих слуг, дружини, яких умертвляли, коштовні речі, зброю, коней. Докладно подає опис скіфського поховального обряду Геродот у своїй "Історії".

Як правило, поховальні кургани насипалися за межами поселення. Геродот пише, що померлих царів ховали в області Геррив, що там існував своєрідний царський некрополь. За одною з версій тіло померлого скіфського царя переносили через усі землі, якими він володів, потім переправляли до місця поховання річкою Еksamпей, що дослівно означає Священні шляхи. Про місцезнаходження цієї річки серед вчених і досі точаться суперечки. Одні стверджують, що цією річкою був Чорний Ташлик, інші - Гнилий Єланець, треті - Синюха, четверті переконані, що це річка Мертвовод (можливо від того, що по ній переправляли мертвих). Але ясно одне: Еksamпей була ліва притока річки Бог (Південний Буг), на берегах якої можливо і знаходилась місцевість, яку Геродот називає Геррами.

Отже, область Герри приблизно знаходилась між Миколаєвом, Новою Одесою і Вознесенськом. Що ж до дискусії про річки (які з них могли бути Еksamпей), то вона впливає з того, що всі ці річки гіркі на смак. Дійсно, названі притоки Південного Богу містять фосфатні та мідисті домішки, які значно погіршують смак води. В цьому відношенні є дуже показовими самі назви цих річок - Синюха, Чорний Ташлик, Мертвовод, Гнилий Єланець. Тому, можливо, їй не випадково скіфи обрали одну з річок для переправлення мертвих.

Отже, кургани свідчать про:

- 1) надзвичайно розвинутий культ Предків у нашій Прарелігії;
- 2) строго регламентований і складний обряд поховання померлого;
- 3) поминальні трапези, тризни і пожертви за "упокій душі";
- 4) умилостивлення душі покійного;
- 5) наявність календарних строків молінь і поминання Предків;
- 6) світоглядні уявлення про зв'язок душ Предків (Нави) з живими родичами (Явою);
- 7) обоження родоначальників, Пращурів, що переросло в теологічну родову легенду про походження народу від Бога.

Таким чином, підходимо до розуміння святості кургану, чи пізніше козацької могили, які нерозривно пов'язані з життям, побутом і світоглядом українського народу, про яке писав Тарас Шевченко. Це розуміння - щось глибинне і потаємне, що йде з самого ества українця, для якого розрита могила - це наруга над найсвятішим, що в'яже душу народу з його Пращурами. Саме тому так болісно сприймав поет, що "могили мої милі" розривають чужинці. Адже в душі народу глибоко приховане оте невимовлене, але реально існуюче в генетичній пам'яті прадавнє почуття нерозривності минулого, теперішнього й майбутнього. "могили Пращурів нас оберігають!", бо вони допомагають народові вижити і зберегтися як етносу. Ця мудрість була відома споконвіку. Не даремно ще цар скіфів Ідантирс відповів перському царю Дарію: "Спробуй зруйнувати отчі могили, тоді визнаєш, чи будемо ми з тобою воювати за них, чи ні!"...

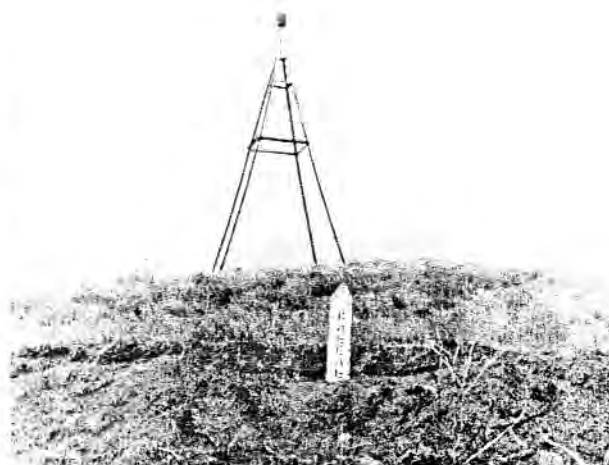
Т. Шевченко. Чумаки серед могил. Олівець, акварель. 1846

За отчі могили полягло не одне покоління захисників України. А як же поводяться з курганами численні заїди, що окупували нашу землю? Ось яка сумна картина відкрилася рідновірам Громади Українських Язичників "Православ'я" під час відвідин священних місць стародавніх Герри та Ексампея.

Чи боліла душа в "придворного" заробітчанина, який розривав екскаватором скіфський курган, прокладаючи траншею для кабеля спеціального призначення? Ні! Душа здригнулася в простого українського селянина, який з боєм оповів про цей прикрий факт показавши місце сучасного дикунства.

То ж доки могили наші милі москаль розриватиме?

Вадим Шапошник
 провідний фахівець Центру
 Української Культури "Світовид"

ЛІТЕРАТУРА

- Агбунов М. Путешествие в загадочную Скифию.- М.: Наука, 1989.
 Геродот. Історії в дев'яти книгах.- К.: Наукова думка, 1993.
 Доля. Книга про Тараса Шевченка в образах та фактах.- К.: Дніпро, 1993.
 Лозко Г. Українське народознавство.- К.: ЗОДІАК-ЕКО, 1995.
 Пустовалов С. Деякі близькосхідні елементи в ідеології катакомбного населення Північного Причорномор'я // Археологія.- № 1.- К., 1993.
 Чмихов М. Кургани як явище давньої культури.- К., 1993.
 Чмихов М., Кравченко Н., Черняков І. Археологія та стародавня історія України.- К.: Либідь, 1992.

ЯК ПОВОДИТИСЬ ПІД ЧАС БОГОСЛУЖБИ

**Українець-рідновір має знати порядок поведження
 у Храмі та Священному Гаю під час Богослужби.**

Се мовив Ору, Сварог наш:
 "Як мої творіння,
 Створив вас од перст моїх.
 І хай буде сказано,
 Що ви сини Творця,
 І поведьтесь,
 Як сини Творця!
 І будете, як діти мої,
 І Дажбо буде Отець ваш -
 Того мусите слухатись,
 Бо Він вам скаже,
 Що маєте діяти.
 А як мовить, так і творіть!"

ВЕЛЕСОВА КНИГА

Увійшовши в Храм, чоловіки скидають шапку. Вітаються: "Слава Рідним Богам!", "Слава Дажбогу!" та іншими привітаннями, залежно від свята, яке святкують, чи яке наближається, наприклад: "Слава Купайлу!", "З Ярилом - будьте здорові!" та ін. Відповідь: "Навіки слава!", "І вам дай, Боже!" Якщо Богослужба вже почалася, заходять тихо і мовчки, щоб не заважати іншим та не перебивати священника.

Під час молитви віруючі спрямовують свої думки та погляди до вітаря, до зображень Богів, а якщо це у Священному Гаю - до Святих Дерев, Джерел та інших святощів, які є в ньому. Є молитви

і священні тексти, які проголошує сам священник і спільні молитви, які промовляють вголос усі присутні, повторюючи за священником. Священник, як правило, повідомляє, яка молитва є колективною. Руки під час молитви підіймають угору - до Сонця, до Місяця, до Зірок, до Вогню, а в разі потреби (в хмарну погоду в лісі) моляться, повернувшись обличчям на схід. У кінці молитви руки складають на грудях: праву на серце, ліву на "сонячне сплетіння", злегка схиливши голову. Так зображені руки на статуй Світовиди, що означає стан священного спокою.

Під час запалювання священного Вогню всі стоять мовчки, спрямувавши руки до Неба, а в разі потреби ведуть коло (хоровод) за ходом Сонця зі співом "Гори, гори ясно!..", доки запалає Багаття. Під час жертвопринесення хліба і священного напою панує повне мовчання - жертводавці, молячись до Богів спостерігають, як Боги приймають їхні дари. Під час жертвопринесення рідновіри спрямовують до Богів свої найпотаємніші думки і прагнення. Дим священного Багаття передає наші думки Світу Права. Тому цей момент є найвеличнішою урочистістю у всій Богослужбі. Якщо Богослужба відбувається у Храмі, чи закритому приміщенні, то жертвопринесення здійснюється через спалювання свічки, під час якого читаються молитви, лунають пісні-слави. Якщо жертва приноситься Воді (квіти, хліб, вінки), то правила ті, що й при Вогні - урочистість, читання молитов, пісні. Спостерігають, як річка приймає дари.

Під час будь-якої Богослужби неприпустимі приватні розмови, недоречні жарти. Головний настрій - урочистість і стриманість.

Після священної частини Богослужби іноді влаштовуються Братчини (переважно святкового характеру). Такі обіди чи вечері є логічним продовженням урочистостей. Тому поведження на них хоч і є вільнішим, але має бути поважним. Головні обрядові правила Братчини передбачають обов'язкову загальну молитву для освячення їжі. Неприпустимо брати щось зі столу, поки його накривають, або починати їсти без спеціальної молитви. Ритуальний напій є священним причастям Братчини. Розпочинає Братчину Волхв або старший священик, який передає ріжок (або чашу) справа наліво за ходом Сонця. Кожен з учасників проголошує коротке славослів'я одному або кільком Богам. Громада в цілому намагається, по можливості, згадати кожного з Богів. Всі рідновіри під час кругової чаші уважно слухають кожне славослів'я і відповідають на них. Наприклад, на слова: "Слава Сварогу!", проголошені одним з присутніх, усі відповідають: "Навіки слава!" - і так продовжується доти, поки не завершиться коло. Відволікатися чи розмовляти в цей час - є проявом неповаги не тільки до побратимів, але й до Богів. Ріжок може пройти одне коло або три рази по колу, але не більше. Інші напої (узвар, воду та ін.) споживають з окремого індивідуального посуду.

Кожен рідновір-язичник має знати, що все сказане під час кругової чаші, має священну і чарівну силу, тому всі слави і побажання мусять бути виважені, доречні і поважні. Під час Братчини допускаються дружні розмови, побажання, загальні співи, танці, веселощі. Колективна їжа, бенкет символізує космічний лад, до якого прагне людська душа. Завершуються Братчини, як і Богослужби, напутньою молитвою, до якої всі встають. Якщо Богослужба відбувається в священному Гаю, Вогнище не гасять, а чекають доки догорить. Сміття ніколи не кладуть до Священного Багаття. Залишки їжі закопують у землю. Місце проведення Богослужби прибирається, як перед початком Богослужби, так і після завершення її.

Рідновіри, звертаються один до одного з повагою, називаючи "побратим" і "посестра". Так звертаються до рідновірів і священики Рідної Віри. Віруючі звертаються до священиків відповідно до їхнього сану офіційно: "Високодостойний волхве (ім'я)!", "достойний проповіднику!" або при безпосередньому звертанні: "пане волхве", "пане проповіднику". Між рідновірами мусить панувати злагода і пошана, доброзичливість, взаєморозуміння і дружня взаємодопомога. Громада язичників-рідновірів має бути, як велика дружна родина - в цьому основна засада нашого успіху у Відродженні Рідної Віри Українців.

Волхвиня Зореслава

Рідновіри в Центрі "Світовид"

*Наробив ти, Христе,
лиха!
А переіначив
Людей Божих?! Котилися
І наші козачі
Дурні голови за правду,
За віру христову,
Упивались і чужої,
І своєї крові!..*

Тарас Шевченко.

Проповідник СВІТОЯР

УКРАЇНЕЦЬ! ВМІЄШ ЧИТАТИ - ЧИТАЙ! ЗДАТНИЙ ДУМАТИ - ДУМАЙ!

ПРИВИД ХРИСТІЯНСТВА

"Добре роблять, коли, читаючи Новий заповіт, надягають рукавиці. Усяка книга видається поряднішою, якщо її читати після Нового заповіту" *Ф. Нітше*
*"Дивіться, браття, на ваших покликаних, що небагато-хто мудрі за тілом,
небагато-хто сильні, небагато-хто шляхетні".* (ап. Павло: 1Кор. 1, 26)

Єдине, чим сьогодні ще вперто прикриваються християни різних напрямків, це "общечеловеческой" сутністю десяти заповідей, які закарбовані в Старому заповіті. Але багато християн навіть не спромоглися вивчити їх напам'ять. Більша частина тих, хто їх знає, вивчили спрощений перелік, який поширюється за зворотньому боці християнських календариків. Зустріти християнина, який би знав напам'ять біблійний зразок десяти заповідей майже неможливо, а такого, який би знав усі заповіді, які закарбовані в Біблії, в день з вогнем не знайдете...

Якщо уважно переглянути текст Старого заповіту, то можна в ньому знайти два місця із заголовком "десять заповідей", але на ці інші десять заповідей попи чомусь намагаються не звертати увагу прихожан, бо вони дуже сильно відрізняються від тих, про які всі говорять. Серед цих заповідей є такі, які наказують християнам знищувати храми і святині нехристиянських народів: *"Ви їхні жертovníки ПОРУЙНУЄТЕ, а їхні камінні стовпи Богів ПОТРОЩИТЕ, а їхні дерева святі ПОВИРУБУЄТЕ!"* (13) Чи не подібне робили більшовики з християнськими церквами, соборами і монастирями? Принаймні, стає зрозумілим, звідки комуністи перейняли традицію знищувати храми і святині. Таке саме робили християни із святинями місцевої Української Віри протягом тисячоліття....

Є серед заповідей і такі, які подібні до вказівок Адольфа Гітлера германському народові: *"Стережися, щоб не склав ти угоду з мешканцями тієї землі, куди ти входиш"* (12) або *"Не візьмеш дочок (мешканців тієї землі, до якої входиш), для синів своїх"* (2М: Книга Вихід, 34, 16).

Цікаво, що в розмові із заможним юдеєм навіть Ісус Христос спромігся перерахувати лише п'ять заповідей з десяти (Матвія, 19, 18-19). Він говорив їх не від власного імені, а наголошував: "що в Законі написано" (Луки, 10, 26), даючи зрозуміти, що ці заповіді дані не ним, бо "Я й Отець - Ми одне!" (Івана, 10, 30). А жидів питав: "Чи ж Закона вам дав не Мойсей?" (Івана, 7, 19).

Ніхто ще й досі не намагався зібрати докупи і дослідити усі біблійні заповіді, а тим більше, розмежувати окремо заповіді Старого і Нового заповітів, і зокрема заповіді Ісуса Христа. А таке дослідження було б необхідним і корисним для релігієзнавчої науки і для того, щоб розібратися в причинах утворення християнського протестантизму і сектантства. Тим більше, що нарешті стало б зрозумілим, звідки уся невпорядкованість і нерівновага в житті християнського світу і, як уберегтися від загальної зомбізації людей напередодні святкування 2-тисячоліття "народження Христа".

Цікаво те, що юдеї живуть за законами Тори (перших п'яти книг Старого заповіту) і Талмуду, в яких вміщено 365 заборон і 1278 застережень. Але немає жодної "християнської" держави, яка б жила за законами Ісуса Христа або за заповідями Нового заповіту. Ці уряди добре розуміють, що така держава дуже швидко припинила б своє існування.

А тепер, українцю, якщо ти вважаєш себе справді українцем за духом і тілом, то наберися сміливості й терпіння, тим більше, якщо "усі дурні християнські інстинкти ще сидять в твоєму світогляді" (за Нітше), і - вперед на сторінки Біблії!..

ДВА ВАРІАНТИ ДЕСЯТИ ЗАПОВІДЕЙ БОГА ІЗРАЇЛЮ.

(Біблія: Книга Вихід, 19)

Третього місяця після виходу Ізраїлевих синів із єгипетського краю, прибули вони на Сінайську пустиню. (1) І отаборився там Ізраїль навпроти гори. (2) А Мойсей увійшов до Бога /Ізраїлю/. І гукнув до нього Господь із гори: "...Звістиш синам Ізраїлю: (5) Коли послухаєте мого голосу, і будете дотримувати заповіту мого, то СТАНЕТЕ МЕНІ ВЛАСНІСТЮ БІЛЬШЕ ВСІХ НАРОДІВ, бо вся земля - то моя! (5). А ви станете мені ЦАРСТВОМ СВЯЩЕННИКІВ та НАРОДОМ СВЯТИМ. Оце ті речі, про які будеш говорити Ізраїлевим синам". (6).

І прибув Мойсей, і покликав старших народних, та й виклав перед ними всі ті слова, що Господь наказав був йому. (7) І відповів увесь народ разом: "УСЕ, ЩО ГОСПОДЬ ГОВОРИВ, ЗРОБИМО!" А Мойсей доніс слова (ізраїльського) народу до Бога (Ізраїлю). (8)

ДЕСЯТЬ ЗАПОВІДЕЙ ЮДЕЯМ.

(Варіант перший)

Біблія: Книга вихід, 20

- I. Хай не буде тобі інших богів крім мене! (3)
- II. Не роби собі різьби і всякої подобі з того, що на небі, на землі, і що у воді під землею (4) Не вклоняйся їм і не служи їм, бо я - Бог заздрісний, що КАРАЄ за провину батьків на синах, на третіх і на четвертих поколіннях... (6)
- III. Не призывай імені Мого даремно, бо не помилую (7)
- IV. Пам'ятай день суботній, щоб святити (святкувати) його! (8) Шість днів праці, а день (сьомий - СУБОТА для Господа (9-10).
- V. Шануй свого батька та матір свою (12).
- VI. Не вбивай! (13)
- VII. Не чини перелюбу! (14)
- VIII. Не кради! (15)
- IX. Не свідчи неправдиво на свого ближнього! (16)
- X. Не жадай дому ближнього свого, ні його жінки, ні його рабів, ні його худоби, ані всього, що ближнього твого! (17)

А ось, які страшні покарання обіцяє Бог Ізраїля - Яхве усім юдеям, і звичайно ж, усім тим, хто навертається в юдейську релігію через християнство. Це ж про себе він наголошує через Біблію жидам: "І побачить увесь народ, серед якого ти знаходишся, ЯКИЙ Я СТРАШНИЙ! Я вижену народи перед тобою, і розширю границі твої" (Біблія. Книга вихід, 34: 10, 24)

"БОГ ЖОРСТОКИЙ, МСТИВИЙ І СТРАШНИЙ"

(Біблія: Третя книга Мойсея: Левит, 26)

26. А коли ви (юдеї) не будете слухняні мені, і не виконуватимете всіх моїх заповідей (14), і, якщо постановами моїми будете погордувати, і якщо душа ваша бридитиметься законами моїми (15), то Я поставлю над вами перестрах, СУХОТИ й ПРОПАСНИЦЮ, що винищують очі та обезсилюють душу. І ви даремно сіятимете насіння своє,- бо поїдять його вороги ваші (16). І ви будете вдарені своїми ворогами. І будуть панувати над вами ваші ненависники (17).

А якщо й при тому не будете слухняні мені, то Я СЕМИКРАТНО ПОБІЛЬШУ КАРУ НА ВАС (18). Земля ваша не дасть свого врожаю, а дерева на землі не дадуть своїх плодів (20).

А якщо й тоді не схочете бути слухняними мені, то я СЕМИКРАТНО ЗБІЛЬШУ НАД ВАМИ СВІЙ УДАР (21). І пошлю на вас пильну звірину, а вона ВИНИЩИТЬ ВАМ ДІТЕЙ, і вигубить вашу худобу, і змен-

ДЕСЯТЬ ЗАПОВІДЕЙ ЮДЕЯМ.

(Варіант другий)

Біблія: Книга вихід, 34

- I. Стережися, щоб не склав ти угоду з мешканцями тієї землі, куди ти входиш (12). Ви їхні жертovníки ПОРУЙНУЄТЕ, а їхні камінні стовпи Богів ПОТРОЩИТЕ, а їхні дерева святі ПОВИРУБУЄТЕ! (13)
- II. Не будеш ти кланятися Богам іншому, бо я - Бог заздрісний, ім'я моє - "Заздрісний"! (14)
- III. Щоб не склав ти умови з мешканцями Краю, якщо вони будуть Богам своїм жертви приносити і покличуть тебе, то ти не будеш їсти (нічого) із їхньої жертви (15)
- IV. Не візьмеш дочок /мешканців тієї землі, до якої входиш/, для синів своїх (16)
- V. Литих Богів не зробиш собі (17).
- VI. Будеш відзначати свято Пасхи (18)
- VII. Не будете з'являтися до мене з порожніми руками (20)
- VIII. Шість днів будеш працювати, а дня сьомого спочинеш від праці (21).
- IX. Початок первоплодів твоєї землі принесеш у дім Бога свого (26).
- X. Тричі в році вся чоловіча стать буде з'являтися перед Богом (23).

шить кількість вашу, і попустошить ваші дороги (22).

Якщо цими карами не будете навчені (23), то Я ВДАРЮ ВАС СЕМИКРАТНО (24) І приведу на вас меча, і ПОШЛЮ МОРОВИЦЮ на вас, і ви будете віддані в руки ворога (25). Коли я ЗНИЩУ ВАМ ХЛІБ, ви будете їсти - і не насититесь.

А, якщо й тим не станете слухняні мені (27), то я СЕМИКРАТНО ПОКАРАЮ ВАС (28), і ви ТІЛО СВОЇХ СИНІВ БУДЕТЕ ЇСТИ і ТІЛО ДОЧОК СВОЇХ БУДЕТЕ ПОЇДАТИ (29). І поруйную ваші висоти (пагорби), і ПОСТИНАЮ ваші СТОВПИ СОНЦЯ, і покидаю трупи ваші на трупи (зображення) Богів ваших (10). І вчиню міста ваші руїною, і спустошу ВАШІ СВЯТИНИ (31), і спустошу я край той (32), а ВАС ПОРОЗПОРОШУЮ ПОМІЖ НАРОДІВ, і вийму за вами МЕЧІ,- і стане край ваш пустою, а міста ваші будуть руїною...(33)

"Немає нічого захованого, що не відкриється,
ані потаємного, що не виявиться." (Матвія, 10, 26).

РУЙНІВНІ ЗАПОВІДІ ІСУСА ХРИСТОСА

(На основі усіх євангелій Нового Заповіту: від Матвія, Марка, Луки, Івана).

ЗНЕАВИДЬ СВОЇХ БАТЬКІВ!
ЗНЕАВИДЬ СВОЇХ БРАТІВ І СЕСТЕР
ЗНЕАВИДЬ СВОЮ ЖІНКУ!
ЗНЕАВИДЬ СВОЇХ ДІТЕЙ!
ЗНЕАВИДЬ СВОЮ ДУШУ (ЖИТТЯ)!
НЕ ОДРУЖУЙТЕСЬ ВДРУГЕ!
НЕ ОДРУЖУЙТЕСЬ ЗРОЗВЕДЕНИМИ!
НЕ ОДРУЖУЙТЕСЬ ЗОВСІМ!

"Коли хто приходить до мене, і не зненавидить свого батька та матір, і дружини й дітей, і братів, і сестер, а до того й своєї душі,- той не може бути учнем моїм!" (Луки, 14, 26).

"Вороги чоловікові - домашні його! Хто більш, як мене, любить батька чи матір, той мене недостойний. І хто більш, як мене, любить сина чи дочку, той мене недостойний" (Матвія, 10, 36-37).

Хто дружину відпустить свою, і одружиться з іншою, той чинить перелюб. (Матвія, 19, 9; Луки, 16, 18).

Хто одружиться з розведеною, той чинить перелюб" (Матвія, 19,9; Луки, 16, 18).
Учні говорять Йому (Ісусу): "...То не добре одружуватись". А Він їм відказав: це слово вміщують не всі, але ті, кому дано. Бо бувають скопці, що з утроби материнської народилися так; є й скопці, що їх люди оскопили (кастрували) *, і є скопці, що самі оскопили (кастрували) себе ради Царства Небесного. Хто може вмістити,- нехай вмістить".

"Ті, що будуть достойні того віку й воскресіння з мертвих,- не будуть ні женитися, ні заміж виходити!" (Луки, 20, 34-35).

"Кожен, хто за ймення моє кине дім, чи братів, чи сестер, або батька, чи матір, чи діти, чи землі,- той багатократно одержить і успадкує вічне життя." (Матвія, 19, 29).

А Петро став казати Ісусу: "От усе ми покинули, та й пішли за Тобою слідом". Ісус відказав: "Поправді кажу вам: "Немає такого, щоб покинув свій дім, або дружину, чи братів, чи дітей ради царства божого, і не одержав би значно більше цього часу, а в віці наступному - життя вічне". (Марка, 10, 28-29; Луки, 18, 29-30).

І промовив до одного Ісус: "Іди за мною! А той відказав: "Дозволь мені перше батька свого поховати". Ісус же йому відказав: "Іди за мною, і зостав мертвим ховати мерців своїх!" (Матвія, 8, 21-22).

І промовив до другого Ісус: "Іди за мною" А той відказав: "Дозволь мені перше піти, і батька свого поховати". Ісус же йому відказав: "Залиш мертвим ховати мерців своїх. А ти йди та звіщай царство Бога Ізраїлю". (Луки, 9, 59-60).

А інший сказав був: "Господи, я піду за тобою, та дозволя мені перш попрощатись із своїми домашніми". Ісус же промовив до нього: "Ніхто з тих, хто кладе свою руку на плуга та назад озирається, не надається (не потрапить) до Божого Царства" (Луки, 9, 61-62).

"Погляньте на польові лілеї, як зростають вони,- не працюють і не прядуть" (Матвія, 6, 28).

"Був жебрак один Лазар, що лежав під ворітьми багатого, струпами вкритий, і бажав (!) годуватися кришками, що зо столу багатого падали, (аніж працювати - П. С.) Умер жебрак і на Авраамове лоно віднесли його анголи. Умер же багатий, терплячи муки в аду." (Луки, 16, 20-23).

"Погляньте на ті он лілеї, як вони не прядуть, ані тчуть" (Луки, 12, 27).

"Погляньте на птахів небесних, що не сіють, не жнуть, не збирають у клуні, та проте ваш Небесний Отець їх годує. Чи ж ви не багато вартіші за них?" (Матвія, 6, 26).

"Погляньте на гайвороння, що не сіють, не жнуть, нема в них комори, ні клуні,- проте Бог їх годує. Скільки ж більше за птахів ви варті! (Луки, 12, 24).

"Не журіться про життя,- у що ви зодягнетесь. Бог Ізраїля краще зодягне вас. І не шукайте, що будете їсти, чи що будете пити, і не клопочіться. Бо всього цього люди цього світу шукають." (Луки, 12; 22, 28-30).

"Не журіться про своє життя - що будете їсти та що будете пити, ні про тіло своє,- у що зодягнетесь. І про одяг чого ви клопочетесь? Отож, не журіться, кажучи: що ми будемо їсти, чи: що будемо пити, або: у що ми зодягнемось? Бо ж усього того язичники шукають. Отож, не журіться про завтрашній день." (Матвія, 5: 25, 31-34); "Уважайте, щоб ваші серця не обтяжувалися життєвими клопатами." (Луки, 21, 34).

"Не складайте собі скарбів на землі." (Матвія, 6, 19).

ПОКИНЬТЕ СВІЙ ДІМ!
ПОКИНЬТЕ СВОЇХ БАТЬКІВ!
ПОКИНЬТЕ РІДНИХ БРАТІВ І СЕСТЕР!
ПОКИНЬТЕ СВОЇХ ДІТЕЙ!
ПОКИНЬТЕ СВОЮ ДРУЖИНУ!
ПОКИНЬТЕ СВОЮ ЗЕМЛЮ!
НЕ ХОРОНИ СВОЇХ БАТЬКІВ!

НЕ ПРОЩАЙСЯ З ДОМАШНІМИ!
НЕ ХОДИ ЗА ПЛУТОМ!
ЗАБУДЬ СВОЄ МИНУЛЕ!
НЕ ПРАЦЮЙТЕ!

НЕ ПРЯДІТЬ!
НЕ ТЧІТЬ!
НЕ СІЙТЕ!
НЕ ЖНІТЬ!

НЕ ЗБИРАЙТЕ УРОЖАЙ!

НЕ ЖУРІТЬСЯ ПРО СВОЄ ЖИТТЯ!
НЕ ЖУРІТЬСЯ ПРО СВІЙ ОДЯГ!
НЕ ЖУРІТЬСЯ ПРО ЇЖУ І ПИТТЯ! НЕ
ЖУРІТЬСЯ ПРО СВОЄ ТІЛО!

НЕ ЖУРІТЬСЯ ПРО МАЙБУТНЄ!

НЕ ЗАОЩАДЖУЙ ГРОШЕЙ!

* Йдеться про євнухів, яких продавали для охорони жіночих гаремів. Федір Дудко у своїй книзі "Стрибожа онука" (Авісбург, 1948) описує, як жиди-работорговці кастрували полонених слов'ян, спеціально для продажу їх в гареми.

І підійшов один (юдей) і до Нього сказав: "Учителю Добрий, що маю зробити я доброго щоб мати вічне життя?" Ісус же йому відповів: "Чого звеш мене Добрим? Ніхто не є Добрим, крім Бога самого. Коли ж ти хочеш увійти в життя, то виконай заповіді:

Не вбивай

Не чини перелюбу

Не кради

Не свідкуй неправдиво

Шануй батька та матір

Люби свого ближнього як самого себе.

Говорить до Нього юнак: "Це я виконав все. Чого ще бракує мені?" Ісус каже йому: "Коли хочеш бути досконалим, - піди, і продай добра свої та й убогим роздай...Потім приходь та й іди слідом за Мною"...

Ісус же сказав своїм учням: "Правді кажу вам, що багатому трудно увійти в Царство Небесне"

(Матвія, 19, 16-23).

І коли вирушав Ісус у путь, то наблизився один, упав перед Ним на коліна, і спитав Його: "Учителю Добрий, - що робити мені, щоб вічне життя вспадкувати?" Ісус же йому відказав: "Чого звеш Мене Добрим? Ніхто не є добрим, крім Бога самого. Знаєш заповіді:

Не вбивай!

Не чини перелюбу

Не кради,

Не свідкуй неправдиво

Шануй свого батька та матір

Не кривди (не ображай)

А він відказав Йому: "Учителю, - це все виконав ще змалку". Ісус же поглянув на нього з любов'ю, і промовив йому: "Одного бракує тобі: іди, розпродай, що маєш, та вбогим роздай - і матимеш скарб ти на небі. Потім приходь та йди слідом за Мною". І сказав Ісус своїм учням: "Як тяжко отим, хто має багатство, увійти в Царство Боже!"

(Марка, 10, 17-23)

СТАНЬ ЗЛИДАРЕМ!

БУДЬ БІДНИМ!

ВІДМОВСЯ ВІД УСЬОГО. ЩО МАЄШ!

А той відказав: "Усе це я виконував від юнацтва свого". Ісус промовив до нього "Одного тобі ще бракує: розпродай усе, що ти маєш, і вбогим роздай, та й іди слідом за мною!" (Луки, 18, 18-22).

"Кожен, хто не зречеться усього, що має, не може бути учнем моїм. І хто не йде слідом за мною, той не може бути моїм учнем." (Луки, 14; 33,27).

"І хто не піде за мною слідом, той мене недостойний." (Матвія, 10, 38).

"ХТО НЕ ЗО МНОЮ, ТОЙ ПРОТИ МЕНЕ!" (Матвія, 12, 30).

"Як хто служить мені, хай той іде за мною, і де я, там буде й слуга мій, (Івана, 12,26).

"Коли хоче хто йти слідом за мною, - хай зречеться самого себе" (Матвія, 16,24; Марка, 8, 34; Луки, 3, 23).

ЗРЕЧІТЬСЯ САМОГО СЕБЕ!

ЗНЕНАВИДЬТЕ СВОЮ ДУШУ!

"Хто кохає душу свою, той погубить її; хто ж зненавидить душу свою на цьому світі, - збереже її у вічне життя". (Івана, 12,25).

ЗГУБІТЬ СВОЮ ДУШУ

"Хто хоче душу зберегти, той погубить її, а хто ради Мене згубить душу свою, той її збереже". (Луки, 9,24).

"Хто душу свою зберігає, той погубить її, хто ж за мене погубить душу свою, - той знайде її". (Матвія, 10,39).

НЕ СПАСАЙТЕ СВОЄЇ ДУШІ!

"Хто хоче спасти свою душу, той її погубить, хто ж за мене свою душу погубить, той знайде її". (Матвія, 16,25).

"Хто хоче душу свою зберегти, той погубить її, а хто погубить душу свою ради мене та Євангелії, той її збереже". (Марка, 8,35).

ЖЕБРАКУЙТЕ!

"Просіть - і буде вам дано, стукайте - і відчинять вам, бо кожен, хто просить - одержить, а хто стукає - відчинять йому". (Матвія, 7, 7-8).

"Хто просить у тебе - то дай." (Матвія, 5,42).

"Просіть, і буде вам дано, стукайте - і відчинять вам! Кожен, хто просить, одержує, а хто стукає - відчинять." (Луки, 11, 9-10).

ПРОКЛИНАЙТЕ!

"А як прийдете в місто яке, і вас не приймуть, то вийдіть на вулиці його та й кажіть: Ми обтрушуємо вам навіть порошок, що прилип до нас із вашого міста". Кажу вам: того дня (судного) легше буде содомлянам, ніж тому місту!" (Луки, 10, 10-12).

"А як хто вас не прийме, і ваших слів не послухає, виходячи з дому чи з міста того, обтрусіть порошок із своїх ніг..." А коли будуть вас переслідувати в одному місті, утікайте до іншого" (Матвія, 10, 14, 23).

РАДІЙТЕ. КОЛИ ВАС ЗНЕНАВИДЯТЬ ЛЮДИ!

Блаженні ви будете, коли люди вас зненавидять, і коли проженуть вас, і ганьбитимуть, і знеславлять, як зло, ім'я ваше... Радійте того дня й веселіться - нагорода бо ваша велика на небесах. Горе вам, як усі люди про вас говоритимуть добре!" (Луки, 6: 22-23, 26).

НЕ ЗАПРОШУЙТЕ РІДНИХ І ДРУЗІВ ДО СЕБЕ НА ГОСТИНУ!

"Коли ти справляєш обід чи вечерю, не клич друзів своїх, ні братів своїх, ані своїх родичів, ні сусідів багатих, щоб так само й вони не запросили тебе". (Луки, 14, 12). "Як бажаєте, щоб вам люди чинили, так само чиніть їм і ви!" (Луки, 6, 31).

ВЗАЄМНО НЕ ДОБРОДІЙТЕ!

"Коли добро чините тим, хто добро чинить вам, яка вам за те ласка?" (Луки, 6,33).

ВЗАЄМНО НЕ ЛЮБІТЬ!

"Коли любите тих, хто любить вас, - яка вам за те ласка?" (Луки, 6,32).

"Коли бо ви любите тих, хто любить вас, то яку нагороду ви маєте?" (Матвія, 5,46).

ЗАПОВІДІ РАБСЬКОГО ЖИТТЯ

**ЛЮБІТЬ СВОЇХ ВОРОГІВ!
НЕ ПРОТИВТЕСЬ ЗЛОМУ!
ЗАХОЧУЙ ЗЛО!**

"Любіть ворогів своїх!" (Матвія, 5, 44; Луки, 6: 27, 35).

"Я вам кажу: не противитесь злumu!" (Матвія, 5, 39).

"І коли вдарить тебе хто у праву щоку твою, - підстав йому й другу!" (Матвія, 5, 39)

НЕ ПРОТИВТЕСЬ НАСИЛЛЮ!

"А хто хоче забрати сорочку твою, - віддай і плаща йому!" (Матвія, 5, 39-40; Луки, 6, 29).

"Хто буде тебе силувати відбути подорожню повинність на одну милю, - їди з ним навіть дві!" (Матвія, 5, 41).

ВІДІБРАНЕ НЕ ПОВЕРТАЙ!

"Від того, хто твоє забирає, - назад не жадай!" (Матвія, 5, 30).

ПОЗИЧЕНЕ (У ТЕБЕ) НАЗАД НЕ ЖАДАЙ!

"Позичайте, не ждучи нічого назад! А коли позичаєте тим, що від них сподіваєтесь взяти, яка вам за те ласка?" (Луки, 6, 35, 34).

БЛАГОСЛОВЛЯЙТЕ ТИХ, ХТО ВАС ПРОКЛИНАЄ!

"Любіть ворогів своїх, благословляйте тих, хто вас проклинає, творить добро тим, хто ненавидить вас, і моліться за тих, хто вас переслідує!" (Матвія, 5, 44).

РОБІТЬ ДОБРО ТИМ, ХТО ВАС НЕНАВИДИТЬ!

МОЛІТЬСЯ ЗА ТИХ, ХТО ВАС ПЕРЕСЛІДУЄ!

"Добро робіть тим, хто ненавидить вас". (Луки, 6, 27).

МОЛІТЬСЯ ЗА ТИХ, ХТО ВАМ КРИВДУ ЧИНИТЬ!

"Благословляйте тих, хто вас проклинає, і моліться за тих, хто вам кривду чинить!" (Луки, 6, 28).

Знайомлячись з усіма цими заповідями, бачимо, що підступніших заповідей не мала жодна релігія в світі за всю історію існування людства, а нинішній "розвиток" християнства в Західній Європі є - звичайний відхід від основ євангельського абсурду. Саме Західна Європа прославилася масовими протестантськими рухами: кальвінізм і лютеранство це протест проти традиційного уявлення про "християнське співіснування". Руйнувалися держави і навіть імперії, коли їхнє населення розпочинало жити "по-християнськи". Де тепер "Велика Римська Імперія", де освічена і культурна Греція, де могутня і древня Русь-Україна, військо якої примушувало християнських завойовників з Візантії та Риму трястися з переляку. Варто було б зазначити основи християнської ідеології: християнські завойовники жили за заповідями Старого заповіту, а серед завойованих і поневолених народів поширювали смирення, покору і рабське ставлення до світу, яке проповідує Новий заповіт. Найкращим доказом нежиттєвості і неприродності заповідей Нового заповіту є та незаперечна істина, що за всю майже двохтисячолітню історію панування християнства не з'явилося жодної країни чи держави, яка б ризикнула беззастережно розпочати жити за Євангеліями, відмовившись від віковичних законів і конституцій, випробуваних складним громадським життям.

Якось Ф. Нітше зауважив у своїй філософській праці "Антихрист або Прокляття християнству", що "по суті, був тільки один християнин і той був розіп'ятий на хресті. Те що з цього часу почало називатися "Євангелією", було вже протилежністю його життя... "Християнським" може бути лише таке життя, яким жив Ісус... Учні Ісуса були далекі від того, щоб вибачити (ворогам) смерть свого вчителя, - це було б поєвангельськи, - або віддати себе на таку ж, чи більш жорстокішу страту з ніжним і лагідним серцем. Але впливло на поверхню зовсім неєвангельське почуття - почуття помсти до тих, хто розіп'яв Ісуса... "Не судіть!" - говорять християни, але самі відправляють в пекло все, що стоїть у них на шляху... Світ, в який нас веде Євангелія - це світ бідних, хворих і жебраків..."

Шануючи світлий розум відомого німецького філософа, мусимо, однак, розвіяти поширений міф про те, що Ісус був "християнином". Та й сам Нітше зазначає: "вже саме слово "християнство" є непорозумінням". Як немає в світі двох повністю подібних зовні людей, так і немає бодай двох проповідників Нового заповіту, які були б одностайні, проповідуючи основи "християнського життя". А тепер звернемося до помилкового висловлювання Нітше про те, що "християнським може бути лише таке життя, яким жив Ісус." По-перше, Ісус, (якщо визнати його існування), не створив окремої, відмінної від юдаїзму релігії, а був (за євангеліями) звичайним єврейським протестантом. Він не виступив проти жодного релігійного догмату чи культу юдаїзму, а лише пропонував деякі відмінні норми поведінки, які повинні були руйнували усталені єврейські звичаї і традиції. На протигагу старозаповітній заповіді "кров за кров" він висунув заповідь - "не протився насиллю (злу)". Покажіть на прикладі, яка з "християнських" держав хоч раз виконала цю ісусівську заповідь?, а виконавши, продовжила своє існування, як незалежна і самостійна держава?.. Та й навіщо далеко ходити? Візьмемо, для прикладу "християнське" життя Ісуса, аби спростувати поняття "жити, мислити і поводитися по-християнськи"...

Єдиним суспільством, в якому найповніше розцвіли майже усі християнські ідеали, зокрема заповіді Ісуса Христоса, був кривавий і людожерний "комуністичний режим". Юдо-християнські заповіді християни і комуністи розуміли і виконували кожен по своєму. "Люби Бога свого": християни любили свого Ісуса в людському тілі, комуністи - Леніна; "Люби ближнього свого": християни любили лише християн і жебраків, комуністи - комуністів і жебраків (люмпен-пролетарів) *...

Порівняймо тепер "релігійні" тексти комуністів і християн, щоб наочно пересвідчитись, що це - "одного поля ягоди" і, що без християнства не було б комунізму, а "привид комунізму" і "привид християнства" - це один і той же "привид", який вже вийшов за межі Ізраїлю і Європи в Азію, Африку та Америку.

* Цікавим є те, що слово "ком'юнізм" (спільний) є основним словом в ідеологіях і християн і комуністів в латиномовних і англomовних "християнських" країнах, і ніхто в цьому не бачить протиріччя.

"Інтернаціонал" комуністів

Вставай проклятем заклейменный,
Весь мир голодных и рабов...
Весь мир насилья мы разрушим
До основанья, а затем
Мы наш, мы новый мир построим,
Кто был ничем, тот станет всем!"

"Нагірна проповідь Ісуса" і Євангелія:

Блаженні злидарі - Царство Боже бо ваше.
(у ап. Матвія, 5, 3 - "Блаженні убогі духом"...)
Блаженні голодні тепер, бо ви нагодовані будете.
Горе ж вам, багатіям... (Луки, 6, 20-25)
Бог вибрав НЕМІЧНЕ і НЕМУДРЕ світу. І НЕЗНАЧНИХ
вибрав, щоб значне знівечити! (Павло I Кор. 1, 27-28)

ЩО ОЗНАЧАЄ "ЖИТИ ЗА ІСУСОМ ХРИСТОСОМ"?

"Горе вам, як усі люди про вас говоритимуть добре!" (3 Нагірної проповіді Ісуса Христа. Луки, 6, 26)

Для початку, необхідно відкинути усі балачки "християнських" книжників про позаізраїльське життя Ісуса, і про те, що він, нібито ходив за знаннями і вмінням в Індію до індусів і буддистів, а на зворотньому шляху забрів до японських самураїв і нінзя, і випадково познайомився з релігійною магією народу майя. Не помічають прихильники "ісусівського юдаїзму", як цими балачками жорстоко і однозначно принижують розумові і практичні здібності свого "єдиного божества" Ісуса-Яхве... З цих побрехеньок виходить, що Ісусу не вистачало власного таланту бути неперевершеним, всезнаючим і всевміючим "богом". Якщо це й справді народився "бог" чи навіть "син Божий", то всемогутності йому б не довелося позичати у звичайних смертних, тим більше, у сповідників інших нехристиянських релігій. А щодо його дитинства, то "бог" навіть з пелюшок повинен бути "богом" і, без спеціальної підготовки, з перших подихів повинен був проповідувати свої "премудрі" притчі, почавши "виховання жидів" із своїх домашніх, не говорячи вже про вміння творити чудеса і сеанси масового зцілення. Це між іншим...

Про дитинство Ісуса з євангелій відомо лише те, що він був неслухняним синочком і байдуже ставився до своїх земних матері Марії та вітчима Йосипа. Він неодноразово непокоїв свою матір постійним непомітним своїм зникненням і вештанням серед незнайомих людей... Про Ісусових друзів і подруг дитинства євангелії нічого не повідомляють... З всього видно, що серед однолітків друзів він не мав. Отже, діти позбавленні нагоди пожити "дитинством Ісуса" чи рівнятися на Ісусика, якщо не брати до уваги відлучення з дому без батьківського дозволу...

Що ж до життя дорослого Ісуса, то мусимо зауважити, що воно було постійним запереченням його ж "заповідей". Згадаймо його заповідь "Не протився злому!" і його бешкетування в синагозі (Марка, 11, 15) . А його дружня прогулянка і розмова з Дияволом в пустелі протягом 40 днів подане в євангелії як безсиле і принизливе ухилиння звичайної людини від домагань сильного і всевладного господаря всесвіту: "І Диявол вивів Ісуса на гору високу, і показав Йому всі царства на світі, і сказав Йому: "Я дам тобі всю оцю владу та їхню славу, бо мені це передане, і я даю її кому хочу. То ж коли Ти поклонишся переді мною, то все буде твоє". І повів (Диявол) Його в Єрусалим і на наріжнику синагоги поставив..." (Луки, 4, 5-9). Чи дозволив би Бог і з собою так забавлятися, як з лялькою, та ще своєму супернику?..

Неохайні та нечистоплотні люди можуть серед висловлювань Ісуса-лікаря знайти слова і вчинки, які виправдають їхню неохайність: "...перед обідом Ісус перш не обмився" (Луки, 11, 37-38). "... деякі з учнів Ісуса їли хліб руками "нечистими", тобто невмитими. Бо усі юдеї не їдять, якщо старанно не вмиють руки. І запитали вони Ісуса: "Чому учні твої хліб споживають руками нечистими?" (Марка, 7, 1-5). Ісус їм відказав: "*Істи руками невмитими, - не опоганює це людини!..*" (Матвія, 15, 20)

Чи є прикладом нормальних стосунків дітей з батьками пашчекування Ісуса до матері на одному з весіль: "Чого тобі, жоно, до Мене?.." Чи "богу" все можна?

Ісус неодноразово повторював учням заповідь: "*Шануй своїх батька та матір*", а коли ж його мати Марія і його брати прийшли до нього під час його проповіді, не звернув на них ніякої уваги та ще й образив. Ось, як про це описано у "високоморальній" християнській Біблії:

"І прийшли мати Його та брати Його і викликали Його. А народ кругом Нього сидів. І сказали йому: "Мати Твоя, брати і сестри Твої Тебе питають". А Ісус їм відповів: "Хто Моя мати й брати?" І поглянувши на тих, що круг нього сиділи, сказав: "Ось мати Моя та брати Мої!" (Марка, 3, 31-34; Луки, 8, 19-21). А як же тоді заповіді: "*Шануй своїх батька та матір*" і "*Люби брата свого*"? Якщо знайдуться такі батьки, які в цій розмові не помітять образи, завданої Ісусом своїй матері та рідним братам, то побажаємо таким батькам, щоб їхні діти говорили подібно і про них на людях (за Ісусом)...

Мовчать християнські поли про причину приходу його рідних, бо євангеліє говорить: "Коли Його ближчі (домашні) почули, (що він з'явився - П.С.), то вийшли, щоб узяти його, бо говорено, ніби він НЕСАМОВИТИЙ." (Марка, 3, 21). Диму без вогню не буває. Та й, хто краще матері може знати свою дитину? Мовчать і про те, що "не вірували в Ісуса навіть брати Його" (Івана, 7, 5)

В усіх євангеліях Ісуса називають "учителем" ("рабином"), але з виховної практики відомо, що достойний учитель ніколи не буде вчити своїх учнів одному поведженню, а сам поводитися по-іншому. Що ж до педагогічного хисту Ісуса, то його "євангелієське життя" - часто є запереченням його ж "науки".

Відомо, що, так звані, головні заповіді християнства: "люблю Бога свого" і "люблю ближнього свого" односторонньо перебиваються однією лише заповіддю, яку проголосив Ісус, - "ЛЮБИ ВОРОГА СВОГО". Чи не означає це, що віднині вірні "християни" повинні любити не лише усіх земних своїх ворогів, але й Диявола, який вважається запеклим ворогом Ісуса? І, якщо ця заповідь не є жорстоким жартом і збиткуванням над християнами, то нехай би сам "бог" Ісус Христос, на власному прикладі показав, як треба правильно "любити свого Ворога"; нехай обніметься із Дияволом і поцілується; і нехай переконає усіх християн зробити те ж саме... Який би тоді мир та злагода на Землі настали!.. Але ж ні! НЕ ХОЧЕ ІСУС ПОЛЮБИТИ СВОГО ВОРОГА, ДИЯВОЛА!, не хоче молитися за Сатану і добро чинити Антихристу. Це б було по-християнськи! Тоді, чому християни, залакують мирний люд, що повинен прийти Ісус і знищити усіх своїх ворогів і нехристиян? Чому базикають про постійну і непримиренну боротьбу Ісуса з Дияволом, Добра і Зла, не вмючи належно оцінити, що є "Зло" і, що є "Добро"... З цього й постають жорстокі християнські війни і суперечки, які ніколи не припиняються...

Жити життям Ісуса - це блукати по світу непрацюючим жебраком і бездомним "бомжом"; жити неодруженим, без рідні і без дітей, без власності і без душі...

ВЕЛЕСИЧ

Славнозвісного давньоукраїнського поета Їючна називали "Велесовим онуком". Бог Велес, якого найчастіше знають як захисника багатства, покровителя торгівлі, опікуна домашньої худоби, має ще й інші таємничі здібності як хранитель таємних знань, магичних слів, покровитель поетів. Чедарма книги з дубових дощочок прийнято називати Велесовою: "Велесові присвячуємо оцю книгу, Богові нашому, бо в ньому є прибіжище і сила" - так починається 16 дощечка. Рубрика "Велесич" надає свої сторінки поетам українцям, рідновірам язичникам минулого і сучасного.

В ЯКОГО БОГА ВІРИВ ШЕВЧЕНКО?

Кожна людина має право на переосмислення життя, історичних фактів, усталених стереотипів і загальноновизнаних норм моралі та поведінки - це є одвічне прагнення людства до пошуків істини, духовних та моральних ідеалів. Не був винятком і наш геніальний Пророк Тарас Шевченко. Чи не тому дехто прагне показати Кобзаря як ревного християнина, побожного "православного" (ортодокса), або й - войовничого атеїста, як це робили більшовики. Кожен з прихильників тієї чи іншої доктрини може знайти в його доробку аргументи на підтвердження своїх переконань. Сучасні християнські фанатики використовують у своїх доказах Шевченковий цикл "Давидові псалми", біблійні епіграфи до багатьох творів та ін., навіть у поемі "Марія" знаходять побожне схилення перед Богородицею (Д. Степовик), запліщуючи очі на таке відверто народне трактування Марії як покритки, що явно спростовує Біблію з її "непорочним зачаттям".

Є. Сверстюк звинувачує всіх українців, мовляв, "ви не знаєте Шевченка", напевно, сам претендуючи на досконале знання "Кобзаря". Однак і він замкнувся в рамках сліпого християнського фанатизму, приліпивши Шевченкові ярлик християнського поета.

Про духовне переосмислення Кобзаря красномовно свідчить його останній вірш, написаний 14-15 лютого 1861 року як прощання з цим світом і передчуття далекої дороги "на той світ, друже мій, до Бога". Тут світла радість поета сягає своїх вершин саме у язичницькому розумінні буття. Тут немає християнської скорботи чи страху, жодного християнського символу чи слова. Натомість, язичницькі образи грецької та римської міфології (Парка-пряха, річка Лета, перевізник Харон та ін.) тісно переплелися з образами української Богині Долі, що пряде нитку життя, широкого Дніпра - священної ріки українців, та священного гаю, у якому поет мріє спочити; ось Шевченковий Рай - Рай Предківської Віри.

То в якого Бога Вірив Тарас? Чи можемо ми з повною впевненістю назвати його язичником? Звичайно, ця тема потребує ще глибокого дослідження й осмислення, адже ідеологічні редакції його творів - загальновідомий факт. Подаємо роздуми на цю тему харків'янина Богдана Фіка під заголовком "Шевченко і релігія", розуміючи, що пошуки істини тривають і далі.

Галина ЛОЗКО.

Мал. В. Радомського. Біля кам'яної Баби, Кінець XIX ст.

Старий заховавсь
В степу на могилі, щоб ніхто не бачив,
Щоб вітер по полі слова розмахав,
Щоб люде не чули, бо то Боже слово,
То серце поволі з Богом розмовля,
То серце щечече Господню славу,
А думка край світа на хмарі гуля.

Шевченко "Перебендя", 1839.

ШЕВЧЕНКО І РЕЛІГІЯ

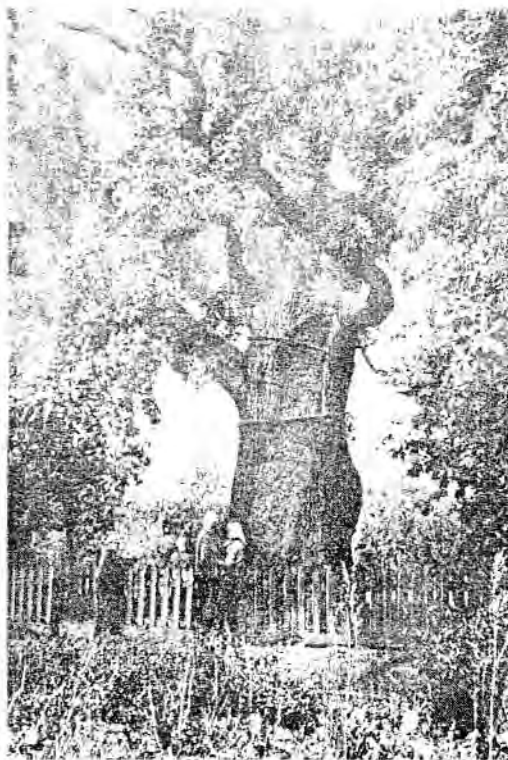
Наприкінці існування со-ветської імперії наївні хар-ків'яни обрали до "Верховно-го Союзу СРСР" чомусь не свого земляка, а одного з най-модніших тодішніх московсь-ких поетів-скандалістів, люди-ну непевної політичної й наці-ональної орієнтації та поход-ження — Євгенія Євтушенка. Ще й тепер можна вдень зі свічкою пошукати, що добро-го зробив для харків'ян Євту-шенко, як, між іншим, і "пись-менник-демократ" Віталій Ко-ротич.

Отже, відвідавши в 70-х роках музей Т. Шевченка і ма-ленький дерев'яний будино-чок у Києві, де свого часу квар-тирував Кобзар, Євтушенко нахабно написав у книзі відві-дувачів: "Не панімаю, зачем мужику в папахє два дома в Ки-євє, нє лучше лі адін із ніх ад-дать пад рестаран?" ...

Советська влада набуду-вала Шевченкові в Україні якусь кількість пам'яників. Всі вони мали одну спільну рису - це пам'ятники старому дідові з обзислими вусами, лисому чи в шапці-чумарці. І жодного пам'ятника молодому поетові! Але ж помер Шевченко моло-дим, у 47-річному віці, і був він надзвичайно гарним чолові-ком (згадаймо автопортрет 1838 року), що в нього закоху-валися жінки такі, як, скажімо, красуня княжна Рєпніна. Будь-те певні, що проекти саме та-ких "дідуганських" пам'ятників передбачалися таємними ін-струкціями ідеологічних відді-лів КПСС!

І недарма у 1964 році в со-ветських засобах масової ін-формації зчинився дикий ґвалт з приводу того, що у Ва-шінґтоні збудували пам'ятник молодому Шевченкові до 150-річчя від дня народження Про-рока України

Про Божественне призна-чення Шевченка свідчать вра-жаючі факти його життя. Дити-на із сільської провінції, з най-безправнішої суспільної вер-стви (кріпаків), ставши у 9 ро-ків круглим сиротою опиняєть-ся у столиці найбільшою

Шанування священних дерев - традиція предківської віри. В Україні відомо чимало Шевченкових дерев, серед них дуби в с. Мар'їнському, на Куренівці у Києві, липа в Седневі та ін. На цьому фото Шевченковий дуб у с. Будище.

тодішньої імперії, де найвизначніші предста-вники Академії мистецтв викупувають його в 24-річному віці з кріпацтва, зібравши за-вдяки лотереї в імператорській родині фан-тастичну на ті часи суму — 2500 рублів.

Маючи 26 років, цей нещодавно без-правний раб видає "Кобзаря", що став свя-щенною книгою кожного українця. Він ство-рив сучасну літературну українську мову і сформував національну і державницьку сві-домість української нації.

У 33-річному віці Шевченко був за-рештований і засланий на 10 років солда-том у страшні безлюдні середньоазійські степи з марсіанськими пустельними пейза-жами, причому особисто (!) цар забороняє писати і малювати авторіві безсмертного "Кобзаря", людині з дипломом Академії ми-стецтв! Неможливо вигадати більш садист-ського вироку для геніального митця!

Советська влада також пильно цензу-рувала Шевченка, незважаючи на балач-ки про "революційного демократа". За ви-нятком кількох, переважно академічних, видань, неможливо було придбати повно-го "Кобзаря" - замість нього у книгарнях

фактично продавали "виб-рані твори", в яких не було віршів та поем "Якби то ти, Богдане п'яний", "За що ми любимо Богдана", "Іржа-вець", "Розрита могила", "Стоїть в селі Суботові", "Ве-ликий льох", що висвітлюва-ли трагедію московської оку-пації України. Люди добре про це знали і завжди допи-тувалися, де можна купити повного "Кобзаря".

Поезія нашого генія не-безпечна як для "будівників комунізму", так і для новітніх християн:

До нас в науку! ми навчим,
Почому хліб і сіль почим!
Ми християне; храми, школи,
Усе добро, сам Бог у нас!
Нам тільки сакля очі коле:
Чого вона стоїть у вас
Не нами дана; чом ми вам
Чурек же ваш та вам не кинем.
Як тій собаці! Чом ви нам
Платить за сонце не повинні!
Та й тільки ж то! Ми не погане.
Ми настоящі християне,
Ми малим ситі!.. А зате!
Якби ви з нами подружили,
Багато б дечому навчилися!
У нас же й світа, як на те -
Одна Сибір неісходима.
А тюрм! а людю! ...Що й лічить!
Од молдованина до фінна
На всіх языках все мовчить,
Бо благоденствує! У нас
Святую Біблію читає
Святий чернець і навчає,
Що цар якийсь-то свині пас
Та дружню жінку взяв до себе.
А друга вбив. Тепер на небі.
От бачите, які у нас
Сидять на небі! Ви ще темні,
Святим хрестом не
просвіщенні,
У нас навчіться!.. В нас дери,
Дери та дай, і просто в рай,
Хоч і рідню всю забори!
У нас! чого то ми не вмієм?
І зорі лічим, гречку сієм,
Французів лаєм. Продаєм
Або у карти програєм
Людей... не негрів... а таких
Таки хрещених... но простих,
Ми не гішпани; крий нас, Боже,
Щоб крадене перекупать,
Як ті жиди. Ми по закону!..

("Кавказ")

Хіба у тепершніх подіях у Чеченії, Грузії, Азербайджані, Придністров'ї не виявилися саме ті бруталність і християнське "благодійництво" московського імперіалізму, що їх абсолютно точно назвав Шевченко у геніальній поемі "Кавказ"?

Ніби сьогодні у своїй поемі "Сон" Шевченко описав українців, безнадійно скалічених змосковщенням, що стали ганебними "хаклами" і "малоросами", які вже у своїй державі допомагають чужинцям глумитися над материнською мовою:

По-московськи так і ріжуть,
Сміються та лають
Батьків своїх, що змалечку
Цвенькать не навчили
По-німецьки, а то тепер
І кисни в чорнилах
П'явки! п'явки! може батько
Остатню корову
Жидам продав, поки вивчив
Московської мови...

Шевченкове розуміння історії було абсолютно сучасним.

Згадаймо тепер пам'ятник душителяві України Московському цареві Петрові 1, що його поставила в Петербурзі ненависниця України, руїниці Запорізької Січі і козацького Межигірського монастиря під Києвом московська цариця Катерина II, яка закріпачила перед тим вільне українське селянство. Ось цей пам'ятник, побачений очима Шевченка:

Це той "первий", що розпинав
Нашу Україну,
А "втарая" доконала
Вдову сиротину.
Кати, кати! людоіди!

("Сон")

Офіційна московська історіографія завжди вихваляла Петра 1, називаючи "Белікім", "реформатаром Росції" і т.ін., а Шевченкову оцінку оголошувала "однобічною". Ось як по-сучасному звучала Кобзарева муза вже у советські часи.

В 1963 році, у першій в житті публікації віршів у знаменитому московському журналі "Новый мир" (№3) талановитий поет, що передчасно помер у 22-річному віці, тоді ще школяр, Леонід Кісельов написав:

Еще мальчишкой удивлялся дико:
Раз все цари плохие, почему
Царя Петра зовем Петром Великим
И в Ленинграде памятник ему?
Зачем он нам, державный этот конник?
Взорвать бы, чтоб копыта - в небеса!
Шевченко, говорят, "односторонне
Отнесся"... Нет, он правильно писал:

"Це той "первий", що розпинав
Нашу Україну..."
Не Петр, а те голодные, босые
В болото основали Петроград.
За долгую историю России -
Ни одного хорошего царя

("Цари")

Проти вірша школяра публічно виступив партійний "літературовед", член-кореспондент АН СРСР Д. Благой. Він твердив, що і сам Петро і пам'ятник йому - святині і виступати проти них юному поетові негарно. У відповідь на це повчання Д. Благого Леонід Кісельов тоді ж таки у 1963 році, написав таку самопародію:

Цари (Для Д. Благого)

Еще мальчишкой удивлялся дико,
Как людям непонятно, почему
Царя Петра зовем "Петром Великим"
И в Ленинграде памятник ему?
Он нужен нам, державный этот конник,
Копыта устремивший в небеса

Шевченко подошел односторонне.
Он, сволочь, все неправильно писал:
"Це той "первий", що розпинав
Нашу Україну..."

И Петр, и те голодные, простые
В одном строю к единой цели шли.
За долгую историю России
Были и хорошие цари.

Цю самопародію советська цензура наважилася дозволити до друку аж... у червні 1991 року!

Розгляньмо нападки царських істориків на гайдамацьке повстання 1768 року, так звану "Коліївщину" що було останньою у XVIII сторіччі спробою українського народу відновити національну державу. Полемізуючи з цими нападками, Шевченко писав:

Дурний шию підставляє
І не знає за що!
Та ще й Гонту зневажає,
Ледаче ледащо!
"Гайдамаки не воїни -
Разбойники, вори,
Пятно в нашей истории"
Брешеш людоморе!
За святую правду-волю
Разбойник не стане...

("Холодний яр").

Як пророчо передбачив наш Кобзар майбутню страхітливую брехню і мерзенні наклепи советських істориків на "Холодноярську Республіку"- героїчну боротьбу свідомих українців проти більшовицької влади у 20-х роках і на безприкладну, воістину народну війну ОУН-УПА проти німецької та советської окупації у 40-50-х роках нашого століття, коли комуністичний режим називав самовідданих і жертвних повстанців "бандитами" і приписував їм свої власні жахливі злочини проти українського народу!

Т. Шевченко. Краєвид з кам'яними бабами. Олівець, 1845.

Наш Кобзар пережив і захоплення слов'янофільством. Саме за участь у Кирило-Методіївському Братстві, члени якого прагнули створення федерації рівноправних слов'янських народів, його й заарештували.

Дуже скоро йому стало зрозуміло, що під маскою "братства слов'ян" ховається звичайнісінька "харя" московського імперіалізму, а також і християнізму, що бажав загарбання всіх слов'янських земель і жорстокої асиміляції народів, як це він вже зробив з українцями, білорусами і поляками. "Слов'янофільські" плани Москви найточніше сформулював О. Пушкін, що сам, до речі, завжди поділяв ідеологію московських загарбників:

Славянские ль ручьи сольют-
ся в русском море?
Оно ль иссякнет? вот вопрос
("Клеветникам России")

Але ж поза абстрактною слов'янофільською ідеєю, як і наш земляк Григорій Квітка-Основ'яненко, Шевченко пильно придивлявся до тих характерних рис москвинів, що особливо дисонували з рисами української національної етики і народного характеру.

Доля Катерини з однойменної поеми, над якою плакала вся Україна, висвітлила для народу істину про кровозмішання, яке завжди захочувала Москва і, яке розцвіло особливо пишним цвітом у добу советську. Скільки юнацьких та дівочих доль було скалічено, скільки родин розпалося, та й зараз на уламках імперії блукають бездомні "діти інтернаціоналізму", що про себе співали:

"Мой адрес не дом и не улица,
Мой адрес Советский Союз"

Недарма Тарас присвятив "Катерину" іншому, а саме, відомому москвинському поетові Василеві Жуковському, що був "незаконно-народженим" сином москвинського офіцера Буніна і турецької полонянки, хоча потім і добився високої посади вихователя спадкоємця царського престолу.

Але Шевченко бачив навіть далі, ніж теперішні "демократи", бо розумів, що найогидніші риси московського імперіалізму є прямим наслідком не тільки національних

москвинських рис, але й програми християнського завоювання світу через змішування народів.

Нехай дослухаються до слів нашого генія ті українці, що бідкаються про "славянське єдинство", день і ніч мріють про повернення до ведмежих обійм "старшого брата" або перехід під мертвецьку руку Папи Римського. У найкращому разі вони одурені примарною ідеєю, а в найгіршому — цинічно нещирі.

Внаслідок 350-річного "славянського єдинства" з москвинами було репресовано більше 25 мільйонів українців (Див.: М. Щербак. Україна - як жертва російського імпершовінізму // Часопис "Зона" 1995, № 9). А скільки було знищено двохтисячолітнім пануванням християнства, христовими походами та інквізиціями?

Ми вже говорили вище про Божественне призначення Кобзаря, який сам це добре відчував і почувався невіддільним від Творця і від нашої Батьківщини - України. Це світовідчуття дало йому право чи не першому у світовій літературі сказати:

Я так її, я так люблю
Мою Україну убогу,
Що прокляну самого Бога,
За нею душу погублю!
("Сон")
Як понесе з України
У синєє море
Кров ворожу... отоді я
Все покину і полину
До самого Бога
Молитися... а до того
Я не знаю Бога.
("Заповіт")

Якби ми, сучасні громадяни вже незалежної Української Держави нарешті збагнули ці слова нашого поета, то не нарікали б на свою долю, "економічну кризу" і не питали б розгублено "що робити?"

Советська пропаганда робила із Шевченка такого собі комуніста-безбожника, атеїста. Зрозуміло, що не могла бути атеїстом людина, яка писала:

Все од Бога!
Од Бога все! А сам нічого
Дурний не вдіє чоловік!
("Варнак")

Але Тарас дуже скоро прозрів, що Бог - це не та ідеологічна машкара, яку накидала народіві московська влада під гаслом "православіє, самодержавіє, народ".

Починалися його вагання, як і більшості християн, із сумнівів у справедливості всемогутнього християнського Саваота, у якого навіть "волосся вам на голові пороховане все" (Луки, 12, 7):

А може й те ще... ні, не знаю,
А так, здається... сам єси...
(Бо без твоя, Боже, волі
Ми б не нудились в раї голі)
А може й сам на небеси
Смієшся, батечку, над нами,
Та, може, радишся з панами,
Як править миром! Бо дивись:
Он гай зелений похилився,
А он з-за гаю виглядає
Ставок, неначе полотно,
А верби геть понад ставом
Тихесенько собі купують
Зелені віти... Правда, рай?
А подивися та спитай!
Що там твориться у тім раї!
Звичайно, радість та хвала!
Тобі єдиному святому
За дивнії твої діла!
Отим-бо й ба! Хвали нікому,
А кров, та сльози, та хула,
Хула всьому! Ні, ні, нічого
Нема святого на землі...
Мені здається що й самого
Тебе вже люди прокляли!
("Якби ви знали, паничі")

Будучи пророком глибоко національним, Шевченко всім серцем своїм відчув космополітизм, царепапизм, антинаціональність і лицемірство християнства, що народилося у єврейсько-візантійськоримському світі і було глибоко чуже для світопочування українця, незалежно від того, хто його приносив в Україну:

...І царі
Самі собі побудували
Храми, кумирні, олтарі.
Раби німії поклонялись.
Жидам сердешним заздро стало,
Що й невеличкого царя
І з кізяка хоч олтаря
У їх немає. Попросили
Таки старого Самуїла,
Щоб він, де хоче, там і взяв..."
("Саул")

Мій ти друже!
Моя ти любо! Не хрестись,
І не кленись, і не молись
Нікому в світі! Збрешуть люде,
І візантійський Саваоф
Одурить! Не одурить Бог,
Карать і миловать не буде:
Ми не раби його - ми люде!"
("Ликері")

В садах кохалися, цвіли,
 Неначе лілії, дівчата,
 Пишалася синами мати
 Синами вольними... росли!
 Росли сини і веселили
 Старії скорбнії літа...
 Аж поки іменем Христа
 Прийшли ксьондзи і запалили
 Наш тихий рай і розлили
 Широке море сльоз і крові,
 А сирот іменем Христовим
 Замордували, розп'яли...
 Поникли голови козачі,
 Неначе стоптана трава.
 Україна плаче, стогне-плаче!
 За головою голова
 Додолу пада. Кат лютує,
 А ксьондз скаженим язиком
 Кричить: "Тедеум,* алілуя!.."
 ("Полякам")

Чи бачив Кобзар альтернативу християнству? Так, бо він пророчо передбачив природні тепер у цілому світі тенденції повернення народів до етнічних вір своїх предків.

Кожен народ у світі має саме свій національний зв'язок з Богом. Щоб підкорити народи, християнству треба було зруйнувати цей зв'язок, знищити місцеві релігійні культури. Зрештою, у цьому не було нічого дивного, бо і московський поет О. Пушкін писав: "Варяго-руси (читай - "українці") стали грозою Східно-Римської імперії і не раз їхній варварський флот загрожував багатій та слабкій Візантії. Не в змозі відбити їх силою зброї, вона пишалася тим, що впокорила їх релігією. Дикі прихильники Перуна почули проповідь Євангелія і Володимир охрестився. Його піддані з тупою байдужістю засвоїли віру, обрану їхнім зверхником" (Див.: Пушкін О. С. Очерк истории Украины // ПСС.- Т. 6.- М., 1950.- С. 26-28).

Шевченко не лише випередив, наприклад, німецького філософа Ніцше у переоцінці християнських цінностей (Див.: Ф. Ніцше. Жадання влади (Спроба переоцінки всіх цінностей). Книга перша. Антихрист (Спроба критики християнства).- Київ: Основи, Дніпро, 1993 р.), але саме його богознавчі ідеї плідно розвинув корифей українського духу, організатор і перший Президент Європейської Президії Української Вільної Академії Наук професор Володимир Шаян (Див. В. Шаян. Віра Предків Наших.- Гамільтон, Канада, 1987).

Звинувачення Шевченка проти християнства є результатом осмислення долі України, її історії. Він бачить, що занепад народного життя почався після знищення предківської віри українців і примусового нав'язання християнства - віри, лицемірної моралі та обрядовості, глибоко чужих українському народові:

Нащо вже лихо за Уралом
 Отим киргизам, отже й там,
 Єй же Богу, лучче жити,
 Ніж нам на Україні.
 А може тим, що киргизи
 Ще не християни?
 Наробив ти, Христе, лиха!
 А переіначив
 Людей Божих?! Котилися
 І наші козачі
 Дурні голови за правду,
 За віру Христову,
 Упивались і чужої,
 І своєї крові!..
 А получчали? ба де то! -
 Ще гіршими стали
 Без ножа і автодафе
 Людей закували
 Та й мордують... Ой, ой, пани,
 Пани християне!..
 ("Сон" /"Гори мої високі"!)/
 А жаль мені, і жаль великий
 На просвіщенних християн.
 І звір того не зробить дикий.
 Що ви, б'ючи поклони,
 З братами дієте... Закони
 Катами писані за вас,
 То ми байдуже, в добрий час
 У Київ їздите щороку
 Та сповідаєтесь, нівроку,
 У схимника!
 ("Марина")

Тарасова віра в Бога проста, ясна, сильна і чесна, якою вона і була тисячі років у хліборобів-українців:

Моліться Богові одному,
 Моліться правді на землі,
 А більше на землі нікому
 Не поклоніться.
 ("Неофіти")

Ця віра не потребує вигаданих ускладнень християнської символіки і есхатології, вона є радістю переживання Творіння і єдності з Творцем:

Якого ж ми раю
 У Бога благаєм?
 Рай у серце лізе,
 А ми в церкву лізем,
 Заплющивши очі, -
 Такого не хочем.
 ("Зацвіла калина")

Пророче слово поета сягає вражаючої сили, коли він передбачає близький кінець християнської облуди і вихід народного духу з неволі християнського рабства, про який знали українські волхви ще тисячу років тому:

Так сміються ж з України
 Стороннії люди!
 Не смійтеся, чужі люде!
 Церков-домовина
 Розвалиться... і з-під неї
 Встане Україна.
 І розвіє тьму неволі
 Світ правди засвітить,
 І помоляться на волі
 Невольничі діти!
 ("Стоїть в селі Суботові")

Менше ніж за рік перед смертю Шевченко виразно сказав про своє бачення духовного оновлення українців:

Світе ясний! Світе тихий!
 Світе вольний, несповитий!
 За що ж тебе, світе-брате,
 В своїй добрій, теплій хаті
 Оковано, омурано
 (Премудрого одурено),
 Багрянницями закрито
 І розп'ятієм добито?
 Не добито! Стрепеніся!
 Та над нами просвітіся,
 Просвітіся!.. Будем, брате,
 З багрянниць онучі дроти,
 Люльки з кадил закуряті,
 Явленими * * піч топити,
 А кропилом будем, брате,
 Нову хату вимітати!
 ("Світе ясний!")

Т. Шевченко. Коло Седнева. (Чумаки біля Могили). 1846.

З невимовним болем мусимо зазначити, що збулися і найгірші побоювання нашого генія. Безмежно люблячи Україну, він навіть можливу трагедію вічної розлуки з Батьківщиною ставив для себе нижче за трагедію її окраденості:

Мені однаково, чи буду
Я жить в Україні, чи ні.
Чи хто згадає, чи забуде
Мене в снігу на чужині -
Однаковісінько мені.
Малого сліду не покину
На нашій славній Україні.
На нашій - не своїй землі
І не пом'яне батько з сином,
Не скаже синові: "Молись,
Молися, сину за Україну
Його замучили колись"
Мені однаково, чи буде
Той син молитися, чи ні...
Та не однаково мені,
Як Україну злії плуде
Присплять, лукаві, і в огні
Її окраденую, збудять...
Ох, не однаково мені.
("Мені однаково, чи буду...")

І справді, Україну збудили окраденою - вкрадено її духовність і мову, вкрадено більшу частину її багатств (нафту, газ, вугілля, руду і т.ін.), сплюндровано (загиджено), убито голодоморами, репресіями і війнами цвіт її народу, вкрадене відчуття єдності "мертвих, живих і ненароджених", відчуття того, хто є другом, а хто - ворогом, вкрадено і найдорожче - Рідну Віру, тобто генетичний зв'язок із своїми Богами, без якого народ приречений на загибель. Геніальний Тарас зрозумів це значно раніше своїх сучасників. Тому українці-рідновіри по праву вважають його своїм Пророком, предтечею руху Відродження Віри Предків.

Богдан ФІК

*Tedeum - "Тебе, Бога..." - початок християнської молитви латинською мовою.

** Явлені - так називаються ікони, які церква оголошує чудодійними, твердячи, що вони, нібито, являються з неба від Бога, а не від людей.

Фото 1859

Тарас ШЕВЧЕНКО

14-15 лютого 1961

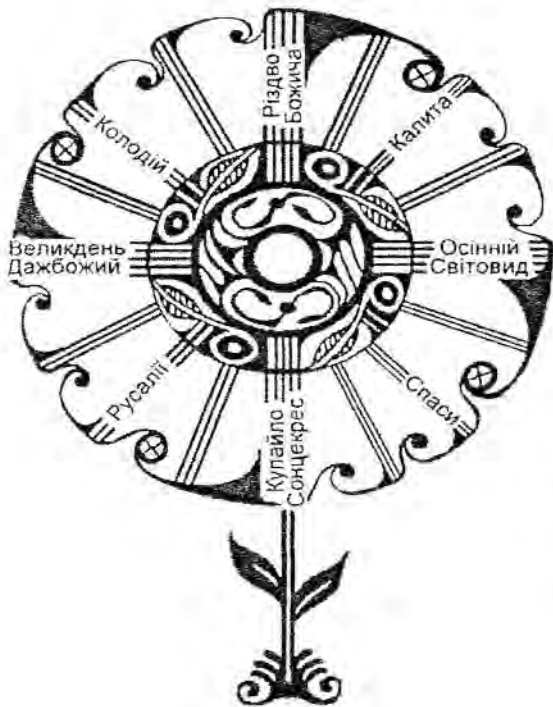
Чи не покинуть нам, небого,
Моя сусідонько убога,
Вірші нікчемні віршувать,
Та заходиться риштувать
Вози в далеку дорогу,
На той світ, друже мій, до Бога
Почимчикуєм спочивать.
Втомилися і підтопались,
І розуму таки набрались,
То й буде з нас! Ходімо спать,
Ходімо в хату спочивать...
Весела хата, щоб ти знала!..
Ой не йдімо, не ходімо,
Рано, друже, рано -
Походимо, посидимо -
На сей світ поглянемо...
Поглянемо, моя доле...
Бач, який широкий,
Та високий, та веселий,
Ясний та глибокий...
Походимо ж, моя зоре...
Зійдемо на гору,
Спочинемо, а тим часом
Твої сестри-зорі
Безвічні по під небом
Попливуть, засяють.
Підождемо ж, моя сестро,
Дружино святая!
Та нескверними устами
Помолимося Богу,
Та й рушимо тихесенько
В далеку дорогу -

Над Летою ¹ бездонною
Та каламутною.
Благослови мене, друже
Славою святою.
А поки те, та се, та оне
Ходімо просто-навпростець
До Ескулапа на ралець ² -
Чи не одурить він Харона
І Парку-пряху? ³ І тойді.
Поки б химерив мудрий дід
Творили б, лежа епопею.
Парили б скрізь понад землею.
Та все б гексаметри плели,
Та на горище б однесли
Мишам на снідання. А потім
Співали б прозу, та по нотах
А не як-небудь. Друже мій
О мій сопутниче святій!
Поки огонь не захопонує.
Ходімо лучче до Харона ⁴ -
Через Лету бездонною
Та каламутною
Перепливемо, перенесемо
І славу святую -
Молодую безвічную.
Або цур їй, друже,
І без неї обійдуся -
Та як буду здужать,
То над самим Флегетоном
Або над Стіксом ⁵, у раю,
Неначе над Дніпром широким,
В гаю - предвічному гаю,
Поставлю хаточку, садочок
Кругом хатини насажу,
Прилинеш ти у холодочок,
Тебе, мов кралю, посажу.
Дніпро, Україну згадаєм,
Веселі селища в гаях,
Могили-гори на степах -
І веселенько заспіваєм.

Офорт Т. Шевченка. Дуб. 1860

- 1) Лета - в грецькій язичницькій вірі річка забуття, що протікає в потойбічному царстві. Випивши води з Лети, душі забувають своє земне життя, турботи і хвилювання. Існувало повір'я: якщо хочеш зберегти пам'ять про попереднє життя, не пий з Лети. Таке застереження іноді писали на амулетах і вдягали на шию покійному.
- 2) "До Ескулапа на ралець" - означає "з подарунком до лікаря"; Ескулап - римський Бог зцілення.
- 3) Парка-пряха - в римській язичницькій релігії Богиня долі, близка до української Рожаниці, яка пряде і обрізає нитку життя людини.
- 4) Харон - в давньогрецькій релігії перевізник мертвих у потойбічне царство.
- 5) Стікс, Флегетон - річки в підземному царстві, на берегах яких оселяються душі померлих.

*І Числовог рахче дні наші
І говорить Богіві числа свої,
Чи бути дню Сварожому,
Чи бути ногі.*

Велесова Книга

КОЛО СВАРОЖЕ

КУПАЙЛО - БОГ ЗЕМНИХ РАДОЩІВ

Купайло, свято літнього сонцестояння, існувало з прадавніх часів в усіх ін-доевропейських народів. Археологи стверджують, що в лісостеповій зоні України воно святкувалося вже 3 тисячі років тому. Ще й нині його широко відзначають в багатьох країнах Європи й Індії. В купальську ніч горять священні багаття на честь сонячного Божества. Не даремно в деяких народів і назву свята пов'язують з вогнем: в албанців Flakagajt - "день полум'я", у словенців Kresu Den - "вогняний день". Кресати означало запалювати живий вогонь, що, як правило, видобувався тертям священного дерева. У поляків назва свята Собутка - означає - буття разом, спільно, що й старослов'янське "со бытіє". На честь цього свята названа гора поблизу Вроцлава, Соботка, де в давнину було загальнослов'янське святилище Бога Купайла. Праукраїнська назва свята Купайло пов'язується з ім'ям цього Бога, що має корінь куп (купа), отже це було масове свято, що святкувалося вкупі, купно, і супроводжувалося купанням.

Вогонь і Вода мають в купальських обрядах чарівну і очисну силу. Саме ці природні стихії в світогляді слов'ян є першоосновами буття. Про це говорить і українська приказка: "Цар-Вогонь

і Цариця-Водиця світ сотворили". Вогонь і Вода, Небо і Земля, чоловік і жінка - шлюбні пари нашої Прарелігії, за якою ця найкоротша в Колі Сварожому ніч щаслива для шлюбу і зачаття дітей. Діти від купальського шлюбу народжуються на Великдень, що є найщасливішим днем, коли людина приходить у світ Яви. Такі діти, як правило, вродливі, здорові, витривалі.

За стародавніми традиціями розпалювала купальське багаття (Купайлицю) жінка - жриця Вогню. Недаремно в українському обрядовому фольклорі донині збереглося:

**Молодая молодежи,
Вийди до нас на вулицю,
Розведи нам Купайлицю!**

В пізніші часи ця роль стала відводитись чоловікам або парубкам. Так, у білорусів розпалював Вогонь хлопець, якого називали Купаліш. В Київській Русі часто купальське вогнище розпалювали самі князі або дружинники - воїни Перуна.

Купальський Вогонь знищує все зле: хвороби, нещастя, злидні. Тому часто спалювали старий одяг, непотрібні чи зіпсовані речі тощо. Перестрибують через Вогонь, переносять через нього дітей з метою очищення.

МОЛИТВА ПЕРЕД ЗАПАЛЮВАННЯМ СВЯЩЕНОГО ВОГНЮ

Славимо Огнебога Симаргла,
Що споживає дерево і солому,
І вогнехурделицю розвіває
Вранці, вдень і ввечері.
І йому вдячні за сотворені
Борошна і пиття,
Які є їжею,
Що зберігаємо в попелі.
А Вогонь роздухаємо,
Щоб горіло!

Існувала також віра в запліднюючу силу Вогню, яка сформувала безліч різноманітних обрядів, що стосуються магії родючості. Чим вище стрибнути через Вогонь, тим вищим буде льон.

Якщо хлопець із дівчиною, стрибаючи, не розімкнуть рук, то їхній шлюб буде міцним і тривалим. Такі стрибки є своєрідною перевіркою на сумісність майбутнього подружжя. Через спалювання приносилися і жертви Богам, які наші предки "давали до молитов": хліб, хмільний напій, овочі тощо. Спостерігали за димом, який іде від спалювання дарунків. Якщо дим прямий,

ри в річку. Колесо - символ Сонця, яке досягло своєї найвищої точки і вже котиться до Небосхилу. Такі ритуальні колеса для цієї мети годилося викрадати. Недарма існує приказка: "Стережи на Калиту ворота, а на Купайла колеса". На Купайла цілющою також вважається і світанкова роса. Жінки-знахарки збирають купальське зілля. Ритуальні вінки зберігають до наступного року і спалюють у новому багатті. Протягом року їх також можна використовувати з оздоровчою метою. Дівоче ворожіння на вінках є утаємниченим обрядом, яке здійснює кожна дівчина.

Озеро Молодості в горах. Карпати. 1860 м.

ЗАПЛЕТУ ВІНОЧОК

1. Заплету віночок,
Заплету шовковий,
На щастя, на долю, 2
На чорнії брови.
2. Та й пуцу віночок
На биструю воду,
На щастя, на долю, 2
На милого вроду.
3. Ой пливи, віночку,
Тихо за водою.

На щастя, на долю, 2
Милому за мною.
4. Та й поплив віночок
Тихо за водою,
Серденько дівоче 2
Забрав із собою.
5. Ой пливи, віночку,
Та по синій хвилі,
До тієї хати, 2
Де живе мій милий.

КОЛИ ЦВІТЄ МАКОРОТЬ?

Вишаріана, виплекана нашими народом. Квітка Щастя... Яка вона? Чи знаходив її хтось? Чи шукав коли-небудь? Може й шукав, та не знаходив через те, що шукав не там, та й не тоді, коли треба... Скільки джерел народної пам'яті знівечено нашими ворогами, скільки знань утрачено, або й просто попсовано!

Щоб знищити язичницьке свято Купайла, християнська церква призначила в цей день свято Різдва Івана Хрестителя. Через це в народі витворився неіснуючий образ Івана Купала. До того ж відставання ортодоксального церковного календаря відсунуло свято аж на півмісяця від дня літнього сонцестояння - 7 липня.

Наші славні Предки відзначали Купайла як кульмінаційну точку Літа. Літне сонцестояння в Києві припадає на 20-21 червня. Саме в цей час настає найкоротша ніч, тому в купальській пісні співають "на Купала нічка мала", "Малая нічка Купалочка". Якщо ж у Купальську ніч гримне Перун, то вмить спалахне й чарівна Квітка Щастя!

Календар "Коло Свароже" повертає нам прадавні свята наших Предків!

НА КУПАЛА ПІЧКА МАЛА

1. На Купала пічка мала.
В нас на вулиці Купала. Купала, Купала!
2. На калину роса впала.
В нас на вулиці Купала. Купала, Купала!
3. Пішли дівки по ягідки,
Молодиці по суниці. Купала, Купала!
4. Усі дівки назбирали,
Молода Ярина заблукала. Купала, Купала!
5. Гайда, дівки, до лісочку,
Чи не знайдем Яриночку, Купала, Купала!
6. Знайшли в лісі Яриночку -
Цілувалась з Богданочком, Купала, Купала!
7. Гуляй, гуляй до неділі,
Поспіваєм на весілії. Купала, Купала!

ПЕРЕМАНОЧКА

Переманочка чорная галочка.

Приспів: Ой, рано, рано, чорная галочка. *

Переманила сизого сокола.

Я ж його молодая та й не манила.

Він до мене молоді та й сам долітав.

Переманочка молодая дівочка

Переманила молодого парубка.

Я ж його молодая та й не манила.

Він до мене молоді та й сам походжав.

Та й сам походжав, гостинчики приношав.

Гостинчики приношав, солоденько промовляв.

Солоденько промовляв, до серденька пригортав.

До серденька пригортав, біле личко цілував.

Приспів: Ой, рано, рано, біле личко цілував.

* Приспів після кожного рядка; після слів "Ой рано, рано" повторюється друга частина рядка.

"ЩО В ІВАНА ШУБА РВАНА"

"Купався Іван, та й у воду упав", "Купала на Івана!"... Чи помічаємо ми, співаючи, абсурдність цих слів? Причиною багатьох непорозумінь у піснях, святах і обрядах стало, як відомо, насильницьке руйнування здорового народного глузду, що зробила чужа релігія і ворожа до народу церква. Так, у свідомості людей з віку в вік приживалися спотворені назви, зіпсовані слова пісень, перекручені імена. До таких "гібридів" належить і народна назва Купальського свята "Іван-Купало", де поєдналося ім'я сонячного язичницького

Бога Купайла з ім'ям юдея Йоханаана (Іоанна), відомого як "предтеча" християнства, а ще більше своєю кривавою детективною історією, яку тисячоліття переповідали попи в усіх християнських церквах для "пуще-го устрашення народу".

Тож, шановний читачу, погляньмо разом на цю біблійну байку, скинувши ярмо стереотипів мислення і озброївшись здоровим глуздом нашого українського народу.

Іван (Іоанн) Предтеча, як вчить християнська церква, має 6 свят на рік (?!), які відображають не стільки його прижиттєву діяльність, скільки "діяльність" до народження і після смерті!

Судіть самі. Перше свято - це Зачаття Іоанна Предтечі, яке відбулося (?!) 23 вересня - за шість місяців перед зачаттям самого Ісуса, про що відверто сповіщають віруючим християнські "Поученія", календарі й самі попи в церквах. Матір'ю Іоанна була Єлизавета - рідна племінниця святої Анни (матері діви Марії), тобто простіше, двоюрідна сестра Богородиці. У християнському живописі відомий сюжет зустрічі двох вагітних - Марії та Єлизавети, де майбутній Іоанн зображений символічно, як він перебуває в лоні матері, а дві звізди Давида, накладені одна на другу символізують майбутню спадкоємність Ісуса від Іоанна. На цих картинах чи фресках Марія благословляє Єлизавету.

Зазначимо принагідно, що в християнстві тільки три персони удостоєні свята Зачаття: Анна (зачала Марію), Марія (зачала Ісуса через "сошествя святого духа"), Єлизавета (зачала Іоанна). До того ж, всі три жінки - родички.

Свято Зачаття Іоанна виникло в 4 ст., але довго не визнавалося віруючими, лише через три століття його впровадили як обов'язкове.

Друге свято - Різдво Іоанна Хрестителя призначили відповідно через дев'ять місяців після зачаття - 24 червня. Це свято, як і попереднє, впровадили також в 4 ст. Саме цей день церква

використала, щоб перекрити ним свято Української Віри - славлення Бога земної радості, кохання і шлюбу - Купайла. Постійно воюючи з народними звичаями, церква, будучи офіційною державною установою, спонукала святкувати чужу і незрозумілу подію з чужої історії, чи навіть швидше - чужої міфології. Так, коли піп з'являвся на Купальське ігрище, народ мусив заспівати щось ніби християнське, щоб уберегтися від гніву церковної й урядової влади. От і вставляли в пісні ім'я Івана, змінюючи священні тексти релігійних гімнів. Наприклад, пісня "Сьогодні Купала, а завтра Івана", або "Купала на Івана". Саме через християнське прив'язування того Івана до Купайла народ втратив не тільки релігійні знання про сутність Купальського Празника, але й його календарну орієнтацію. Споконвіку Купайло святкувався в час літнього сонцезвороту, який в Україні припадає на 20-21 червня. Через відставання християнського ортодоксального календаря святкування змістилося на 7 липня.

Трете свято - Усікновення голови Іоанна яке відзначають (не святкувати ж!) 29 серпня. Це "свято" християнська церква впровадила в 5 столітті. Майже нічого не відомо про життя Іоанна Предтечі, окрім того, що він вів "благочестивий" спосіб життя, суворо засуджуючи всякі порушення Закону (тобто юдейської релігії), і що він христив Ісуса (значить Ісус не перший християнин?).

Одним із його подвигів стало постійне вмишування в особисте життя царя Ірода Антипи. Цей цар, прогнавши свою жінку, одружився з жінкою свого брата, за що Іоанн постійно йому дорікав і ганьбив. Нарешті це набридло новій жінці царя Іродіаді... На день народження Ірода донька Іродіади порадувала царя своїм танцем і веселістю. Вдоволений цар пообіцяв винагороду, якої вона забажає. Донька, намовлена матір'ю, зажадала... голову Іоанна, яку їй і принесли на блюді. Голова ще говорила: "не можна тобі мати жінку брата твого". Тоді Іродіада почала колоти голкою язик Іоанна... Чи може людина із здоровою психікою створити подібну байку? Та ця байка ще не вся. Вибачайте, читачу, та мусимо переказати її до кінця.

Боячись, щоб Іоанн не воскрес, коли голову з'єднають із тулубом (?!), Іродіада закопала голову на своєму подвір'ї. Учні поховали тільки тіло Іоанна Предтечі. За звичаєм юдеїв усі сумні події мають відзначатися суворим постом. Тому і в християн 29 серпня - суворий піст. Але мало того, народна фантазія витворила ще й додаткові обмеження: не зрізати в цей день ніяких овочів, нічого круглого, що б нагадувало голову (капуста, кавун та ін.). Все це - результат попівської пропаганди і залякування народу "карою божою". Подумайте тверезо: якщо навіть така історія могла бути в дійсності дві тисячі років тому в чужій державі серед чужих царів, то при чому тут українці?! Небажання мислити самостійно викликає сумнів, чи здатні ми колись виплутатися з лабіринтів чужої пропаганди. Вірити в подібне - це просто не поважати себе!

Четверте свято - це продовження детективної історії, яка має назву Перше і Друге Знайдення Голови Іоанна Предтечі. Одна з служниць Ірода, на ім'я Іоанна (Іванна), бачила, де Іродіада закопала голову. Вона викопала її, вклала в посудину і поховала на Єлеонській горі біля Єрусалиму. Тут голова покоїлась 300 років, аж поки християни не почали будувати церкву і знайшли голову Іоанна (перше знаходження). Почали діятися чуда. Далі про голову забули (?!). В 4 столітті Іоанн явився двом монахам уві сні й показав, де похована його голова. Вони викопали цю посудину і передали якомусь (?) гончару, а той передав пізніше її якомусь (!?) Євстахю, який закопав її в печері (?). Це було мабуть друге знайдення голови, та історія продовжувалась. В 452 р. на цьому місці почали будувати монастир. Іоанн з'явився настоятелю монастиря і показав, де його голова (вже втретє, хоча тут християни збилися з рахунку й продовжують вважати його за друге). Тоді голову за наказом цісаря Маркіяна перенесли до Царгороду. Ці події, й святкує християнська церква як перше й друге знайдення голови Іоанна разом 24 лютого.

П'яте свято називається Третім Знайденням Голови Іоанна Предтечі, яке насправді вже є четвертим, 25 травня. У 8 столітті голову переходять в місті Комани у Малій Азії. У 857 р. її знову знаходять (???) і знову повертають до Царгороду. Чи треба ще коментарів? Чи Вас, шановний читачу, задовольняє така "духовна пожива"?

Шосте свято Собор Предтечі відзначають 7 січня. Християни збираються разом (собор), щоб віддати особливі почесні Іоанну за те, що він охристив Ісуса. Оце вже, нарешті, всі "свята" на честь великомученика Іоанна Предтечі.

Може дійсно, як співається в пісні, "що в Івана шуба рвана". То ж не латаймо її білими нитками, бо шилася вона не українцями. Краще скиньмо чуже лахміття в Купальське Багаття!

МОЛИТВА ОЧИЩЕННЯ

Дажбог на струзі своєму
Був у Сварзі премудрій,
Яка є синя.
А струг той сяє
І виглядає, як золото,
Огнебогом розпалене.
Його подих -
Це життя кожної істоти
І притулок.
Усяк муж благо того
Знати може, або зло.
І хто Богом не сподоблений,
Той пребуде, як сліпий,
І не матиме з ним частки.
Яко же всяке,
Що до злого йде,
З ним до кінця й пребуде!

Матеріали рубрики підготували Волхвиня Зореслава і Проповідник Світояр

НА КНИЖКОВУ ПОЛИЦЮ УКРАЇНЦЯ-РІДНОВІРА

Книги Професора Володимира Шаяна.

Наукові праці і дослідження:

- Шаян В. **Віра Предків наших.** - Гамільтон, Канада, 1987. - Т.1. - 893 с.
 Шаян В. **Найвища Святість. Студія про Свантевита.** - Орден, Лондон, Торонто, 1971. - 143 с.
 Шаян В. **Найвище Світло.** Студія про Сварога і Хорса. - Орден, Лондон, 1969. - 55 с.
 Шаян В. **Григорій Сковорода - лицар Святої Борні.** - Гамільтон, Онтаріо, Канада, 1984. - 109с.
 Шаян В. **Українська символіка.** - Гамільтон, Канада, 1990. - 35 с.
 Шаян В. **Проблема Української Віри.** - Лондон, Торонто 1972. - 20 с.
 Шаян В. **Джерело сили української культури.** - Лондон, Торонто, 1972. - 32с.
 Володимир. **Священний героїзм.** - Орден, Лондон: 1964. - 31с.

Поетичні твори:

- Володимир.** Повстань, Перуне! - Ораторійна поема в 9-ти частинах. - Орден, Лондон, 1967.-32с.
Володимир. Слово золотої діадеми. - Орден, Лондон, - 23 с.
Володимир. Баляда лісового шуму. - Орден, Лондон, 1965. - 32 с.
Володимир. Баляда про Святослава. - Орден, Лондон, 1965.- 32 с.

Переклади:

- Шевченко.** Тризна. - Переклав Володимир. - Орден, Лондон, 1963. - 23 с.
Володимир. Гімни Землі. - Орден, Авгсбург, 1945. - 33 с.

2 серпня виповнюється 89 років з дня народження професора **Володимира Шаяна** (1908-1974).

В архіві вченого зберігається цілий ряд релігієзнавчих і публіцистичних праць, невідомих в Україні, які чекають на свого видавця.

На пресфонд «Сварога» склали пожертви:

- Загребельна Ніна (м. Київ) - 30 гривень
 Заковоротня Людмила (м. Київ) - 10 гривень
 Лета Володимир (м. Київ) - 10 гривень
 Нестерчук Микола (м. Київ) - 10 гривень
 Чабанов Святослав (м. Київ) - 50 амер. доларів

ВИШИВАЄМО ОБЕРЕГИ ЗА ТРИПІЛЬСЬКИМИ МОТИВАМИ

Кульчицька А. Орнамент Трипільської культури і українська вишивка ХХ ст. - Львів, 1995.

«СВАРОГ»

Часопис українців, про українців, для українців!

Символ Віри

вірю:

В усіх Українських Богів
Єдиних у Сварозі,
Вічних і незнищених,
Як Всесвіт.

вірю:

В триєдність світів Права,
Ява і Нава,
Створених Сварогом
І удержаних в Ньому.

вірю:

В Божественне народження українців -
Онуків Дажбожих,
І в силу Предків,
Яка перебуває з нами завжди.

вірю:

В Радість Життя Вічного
В чистоту Душі праведної,
Яка ніколи не зникає,
А переходить у нове тіло.

**НАША ВІРА ПРАВДИВА,
БО ПРАВО СЛАВИМО!**